

**Република Србија
Министарство правде**

**СРЕДЊЕРОЧНА ПРОЦЕНА СТАЊА ПРАВОСУЂА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ИМАЈУЋИ У ВИДУ ЗАКЉУЧКЕ И ПРЕПОРУКЕ ИЗ ФУНКЦИОНАЛНЕ АНАЛИЗЕ
ПРАВОСУЂА**

*Припремљена у складу са Акционим планом за поглавље 23, део 1.3.
Стручност/ефикасност, под-активности 1.3.3, 1.3.4 и 1.3.5,
у вези са Националном стратегијом реформе правосуђа
за период 2013-2018.*

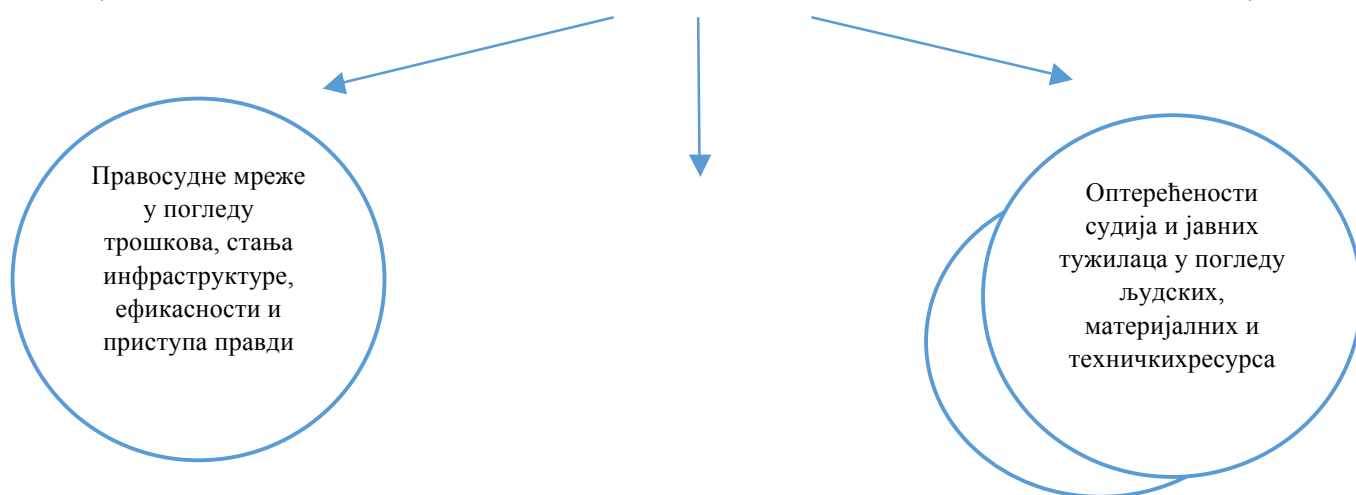
децембар 2016. године

УВОД

У свеобухватном реформском процесу који се одвија у Републици Србији, коренита реформа правосудног система заузима значајно место. Развој најсавременијих концептуалних решења у погледу организације и функционалности правосуђа, усвајање иновативних међународних стандарда и развијање судске праксе у погледу њиховог поштовања, условљава сталну потребу побољшања независности и ефикасности правосудног система, са крајњим циљем повећања квалитета, доступности и задовољства корисника тог система.

Реформа правосуђа се одвија у складу са националним стратешким документима, додатно усложњена специфичностима које подразумева процес преговора за пуноправно чланство Републике Србије у Европској унији. У том контексту, поред *Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013-2018. године*¹ и *Акционог плана за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013-2018. године*², кључни стратешки документ у овој области представља *Акциони план за поглавље 23*³ (*Правосуђе и основна права*). Акционим планом за поглавље 23, у делу који се односи на стручност/ефикасност правосуђа (1.3), за потребе спровођења свеобухватне анализе спровођења реформе правосуђа са циљем сагледавања резултата реформи спроведених након Функционалне анализе⁴ из 2014. године, предвиђена је активност **израде средњорочне процене стања у погледу трошкова, ефикасности и приступа правди** (1.3.3.1). У складу са активношћу 1.3.4.1., документ обухвата и **средњорочну процену стања потреба и обима посла**, за потребе израде средњорочне Стратегије људских ресурса за правосуђе (рок предвиђен за спровођење ове активности је III и IV квартал 2016. године) као и за потребе предузимања мера усмерених на **уједначавање броја предмета по судији односно јавном тужиоцу/заменику јавног тужиоца** (активност 1.3.5.1). Спровођење ове мере, тј. израда средњорочне процене стања, поверено је Радној групи коју је формирала Комисија за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013-2018. године.

СРЕДЊЕРОЧНА АНАЛИЗА (У ОДНОСУ НА КЉУЧКЕ И ПРЕПОРУКЕ ИЗ ФУНКЦИОНАЛНЕ АНАЛИЗЕ)

¹ <http://www.mpravde.gov.rs/tekst/2959/nacionalna-strategija-reforme-pravosudja.php>

² <http://www.mpravde.gov.rs/tekst/2963/akcioni-plan-za-sprovodjenje-strategije.php>

³ <http://www.mpravde.gov.rs/tekst/12647/akcioni-plan-za-pregovaranje-poglavlja-23-usvojen-na-sednici-vlade-srbije-27-aprila-2016.php>

⁴ <http://www.mdtfjss.org.rs/sr/srbija-funkcionalna-analiza-pravosudja#.V2PqhCh96Uk>

„Имајући увиду да ефикасност правосуђа представља један од највећих проблема, Република Србија ће спровести свеобухватну средњорочну анализу трошкова, ефикасности и приступа правди пре предузимања даљих корака у вези са реформом правосудне мреже. На основу резултата анализе, током 2017. године биће спроведене различите активности, чији је циљ успостављање најбољег могућег баланса између људских ресурса и обима посла. То захтева усвајање и спровођење Стратегије људских ресурса, почев од 2016. године. Утицајем на правосудну мрежу и решењима у области људских ресурса, Република Србија ће покушати да ефикасно решава неједнако оптерећење.“

ИЗПРЕГОВАРАЧКЕ ПОЗИЦИЈЕ 2016.

РЕЗУЛТАТИ РЕФОРМЕ ПРАВОСУДНЕ МРЕЖЕ

1. ТРОШКОВИ ФУНКЦИОНИСАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРАВОСУДНОГ СИСТЕМА

Реформа правосуђа одвија се у складу са стратешким опредељењем Републике Србије да унапреди квалитет правосудног система и доведе га у равн са савременим стандардима у државама Европске уније. Реформске активности предвиђене националним стратешким документима обухватају хармонизацију правног оквира са законодавством Европске уније, успостављање сложенијег институционалног оквира и унапређење административних, оперативних и инфраструктурних капацитета субјеката у правосудном систему Републике Србије. Ово подразумева и повећање трошкова.

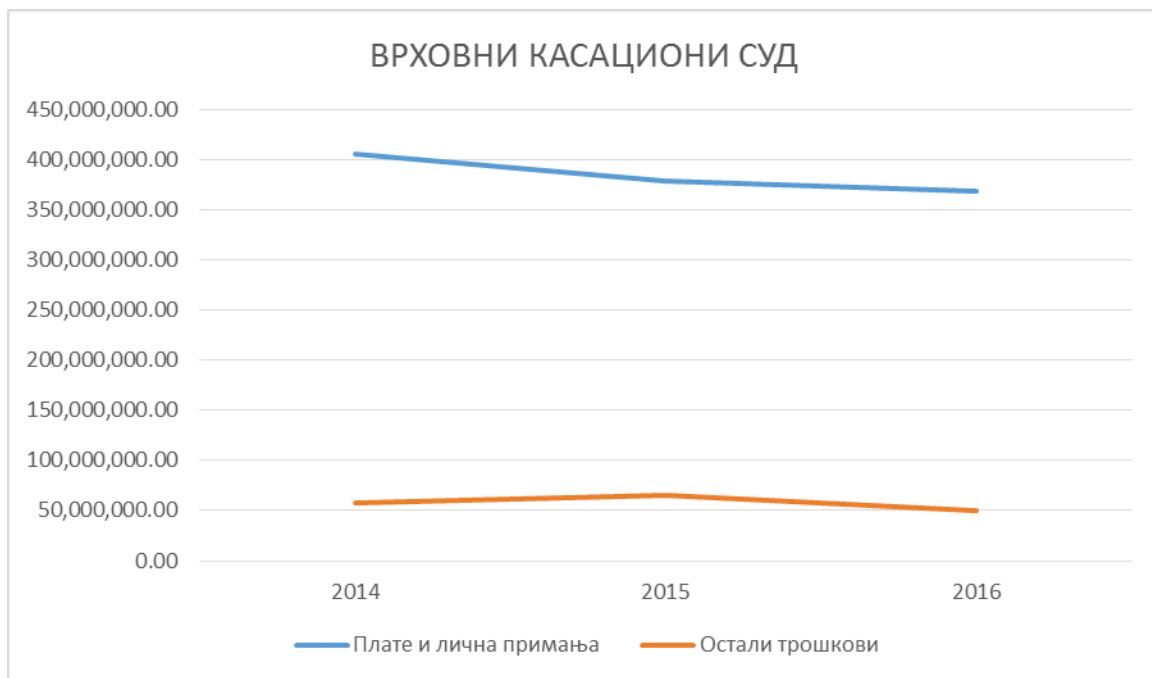
Значајно је напоменути да је актуелност реформе правосуђа резултирала и бројним финансијским алокацијама из извора међународних организација, билатералних донатора и сл. Готово сви субјекти у сектору правде подржани су кроз међународне пројекте, чија средства чине значајан проценат укупних средстава која се улажу у правосуђе, у складу са годишњим законима о буџету.

У циљу свеобухватног прегледа опредељивања средстава за функционисање правосуђа, анализирани су подаци о спровођењу закона о буџету у извештајном периоду (2014., 2015. година као и подаци о извршењу буџета у периоду јануар – септембар 2016. године). Направљен је преглед тренда буџетирања као и поређење у контексту евалуације правосудних система држава Европе које на двогодишњем нивоу спроводи Комисија Савета Европе за ефикасност правосуђа /ЦЕПЕЈ/.

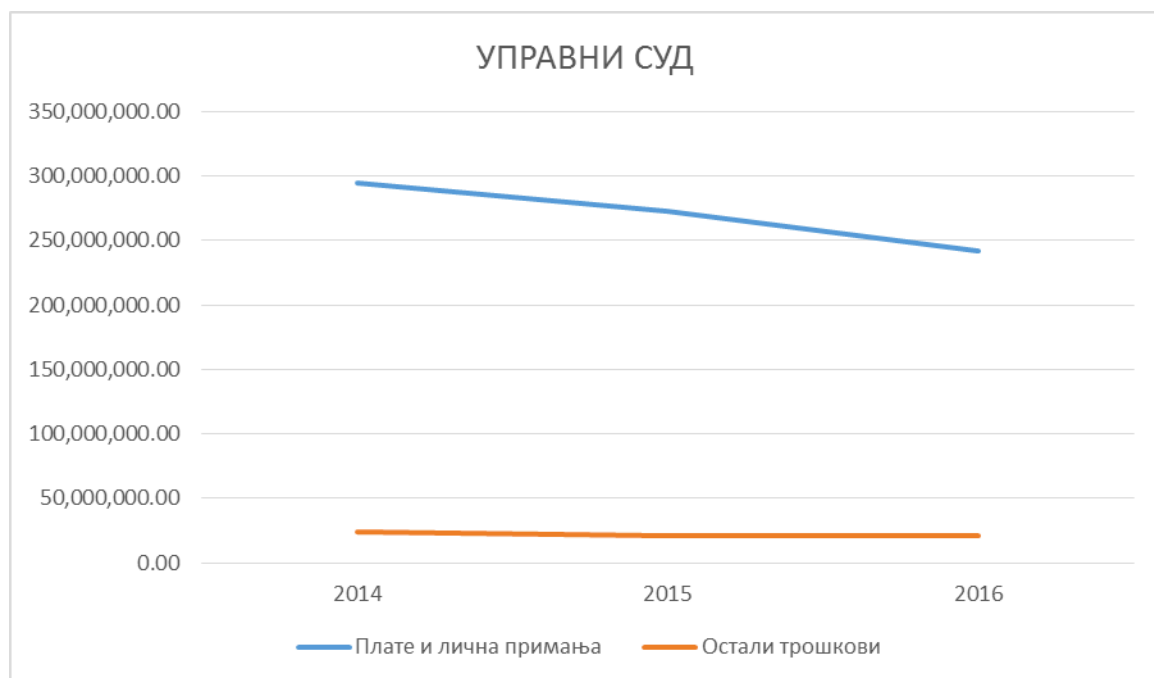
СУДСТВО

Анализом табеларног приказа средстава за рад судова опредељених годишњим законима о буџету у периоду од 2014. године, у готово свим степенима, као и судовима опште и посебне надлежности, увиђа се тренд опадања износа опредељених средстава.

ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30221	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	404,960,000.00	409,937,000.00	388,942,526.00	94.88%
30221	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	58,094,000.00	61,169,000.00	58,411,716.42	95.49%
	Укупно:	463,054,000.00	471,106,000.00	447,354,242.42	94.96%
Закон о буџету за 2015. годину					
30221	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	378,954,000.00	390,192,000.00	383,405,098.71	98.26%
30221	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	65,353,000.00	77,393,000.00	72,081,636.28	93.14%
	Укупно:	444,307,000.00	467,585,000.00	455,486,734.99	97.41%
Закон о буџету за 2016. годину					
30221	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	368,650,000.00	383,373,000.00	316,706,393.18	82.61%
30221	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	49,498,000.00	65,406,220.29	52,496,638.57	80.26%
	Укупно:	418,148,000.00	448,779,220.29	369,203,031.75	82.27%

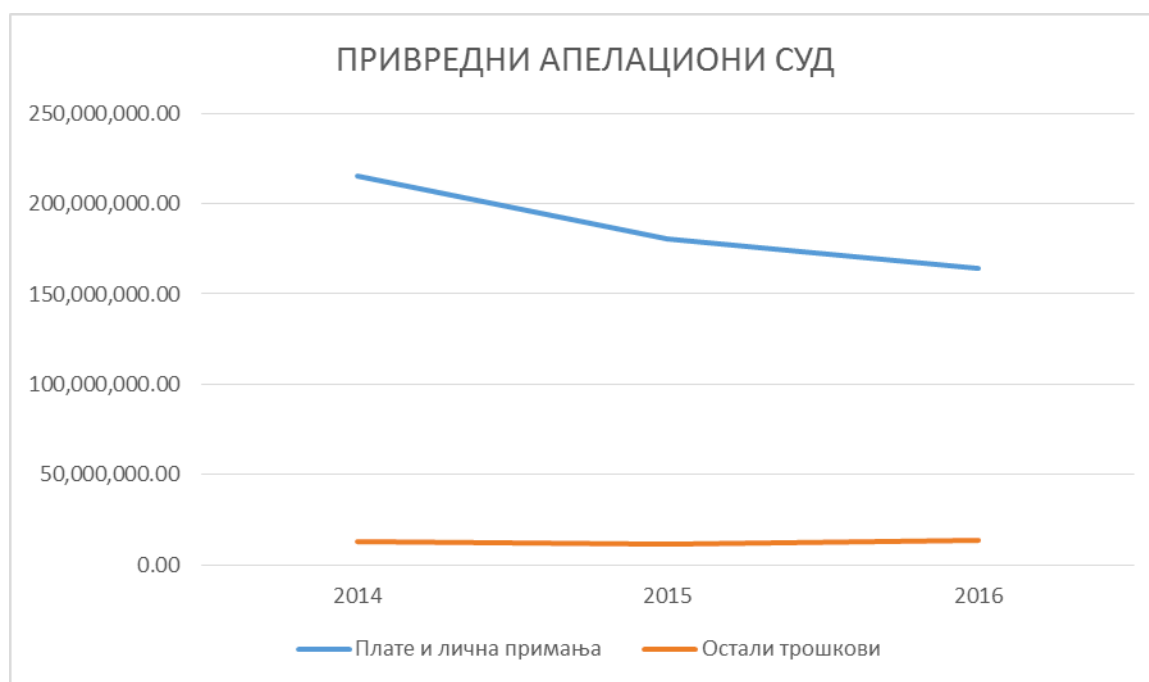

УПРАВНИ СУД					
ЈБКЈ С	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30210	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	294,730,000.00	297,757,150.00	285,226,094.09	95.79%
30210	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	24,089,000.00	24,135,000.00	19,210,180.32	79.59%
	Укупно:	318,819,000.00	321,892,150.00	304,436,274.41	94.58%
Закон о буџету за 2015. годину					
30210	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	272,258,000.00	282,116,000.00	257,470,176.68	91.26%
30210	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	20,630,000.00	21,990,000.00	19,324,835.16	87.88%
	Укупно:	292,888,000.00	304,106,000.00	276,795,011.84	91.02%
Закон о буџету за 2016. годину					
30210	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	241,753,000.00	276,051,523.00	228,858,195.79	82.90%
30210	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	20,958,000.00	25,916,000.00	14,886,014.30	57.44%
	Укупно:	262,711,000.00	301,967,523.00	243,744,210.09	80.72%

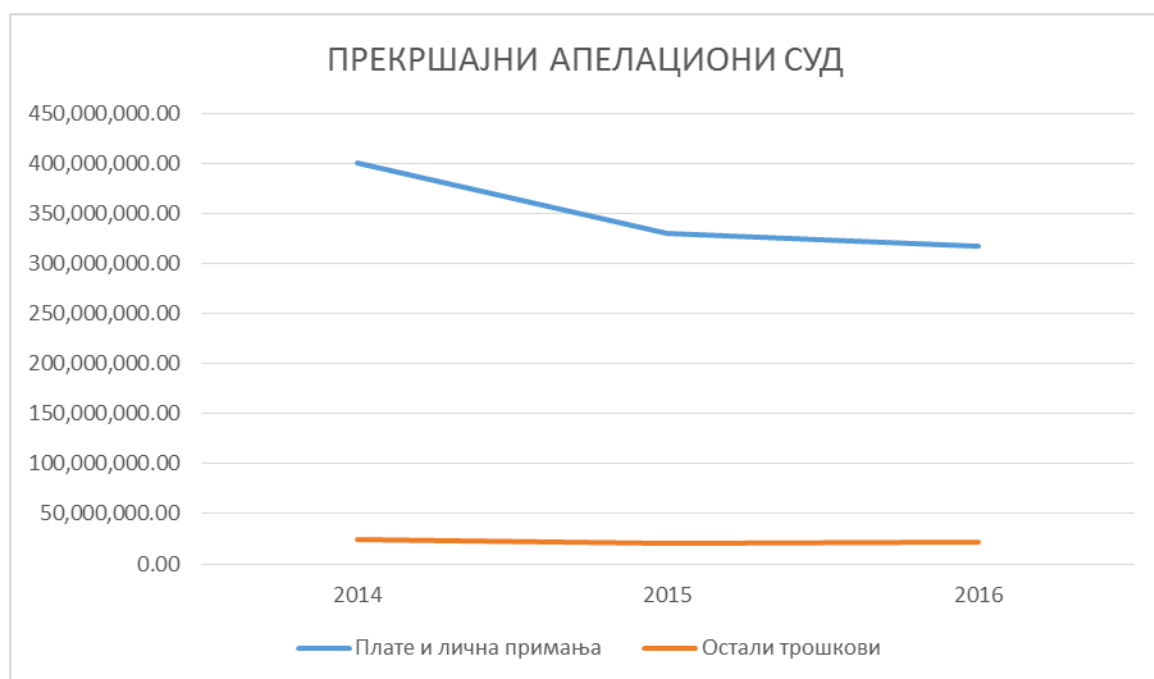
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					

30222	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	215,440,000.00	216,970,000.00	197,092,163.50	90.84%
30222	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	13,109,000.00	13,892,000.00	8,606,366.77	61.95%
	Укупно:	228,549,000.00	230,862,000.00	205,698,530.27	89.10%
Закон о буџету за 2015. годину					
30222	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	180,861,000.00	188,659,000.00	179,640,135.37	95.22%
30222	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	11,508,000.00	15,267,000.00	11,757,843.37	77.01%
	Укупно:	192,369,000.00	203,926,000.00	191,397,978.74	93.86%
Закон о буџету за 2016. годину					
30222	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	164,243,000.00	170,006,000.00	151,556,230.81	89.15%
30222	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	13,180,000.00	17,259,000.00	10,652,544.21	61.72%
	Укупно:	177,423,000.00	187,265,000.00	162,208,775.02	86.62%

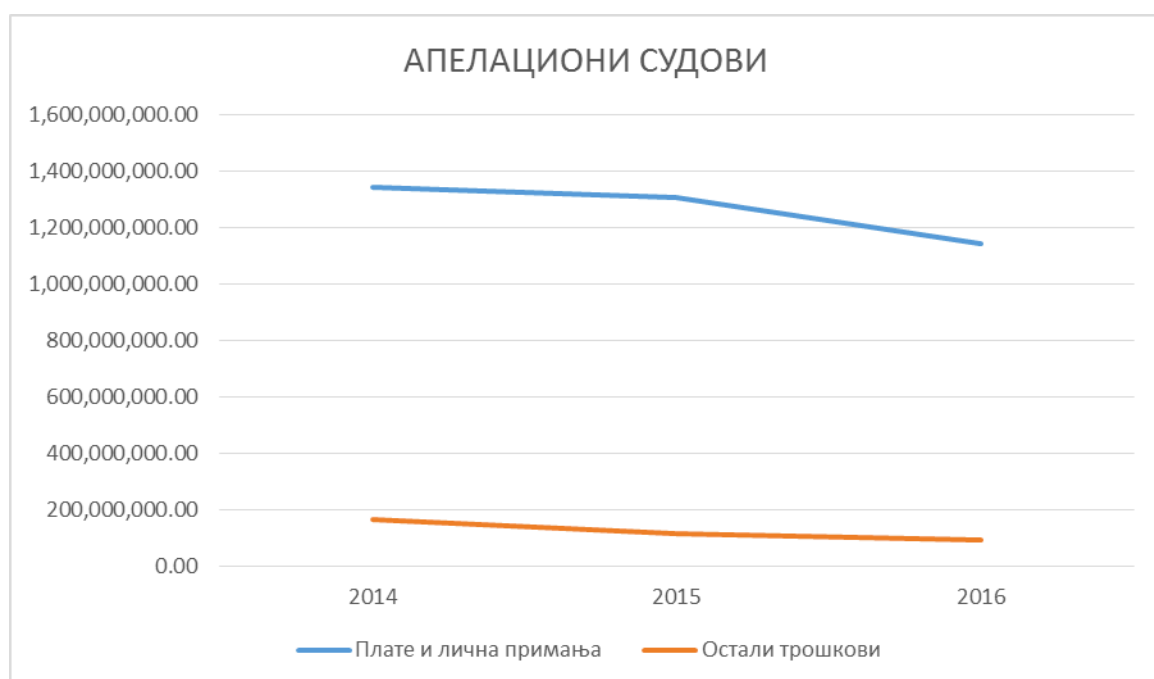
ПРЕКРШАЈНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30232	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	400,077,000.00	404,843,120.00	365,870,990.31	90.37%
30232	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	24,834,000.00	25,181,000.00	14,668,493.49	58.25%
	Укупно:	424,911,000.00	430,024,120.00	380,539,483.80	88.49%

Закон о буџету за 2015. годину					
30232	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	329,668,000.00	357,767,356.00	341,764,779.15	95.53%
30232	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	20,018,000.00	23,065,150.00	17,105,500.62	74.16%
	Укупно:	349,686,000.00	380,832,506.00	358,870,279.77	94.23%
Закон о буџету за 2016. годину					
30232	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	317,871,000.00	335,728,344.00	277,942,443.97	82.79%
30232	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	22,224,000.00	36,378,060.00	16,440,110.15	45.19%
	Укупно:	340,095,000.00	372,106,404.00	294,382,554.12	79.11%

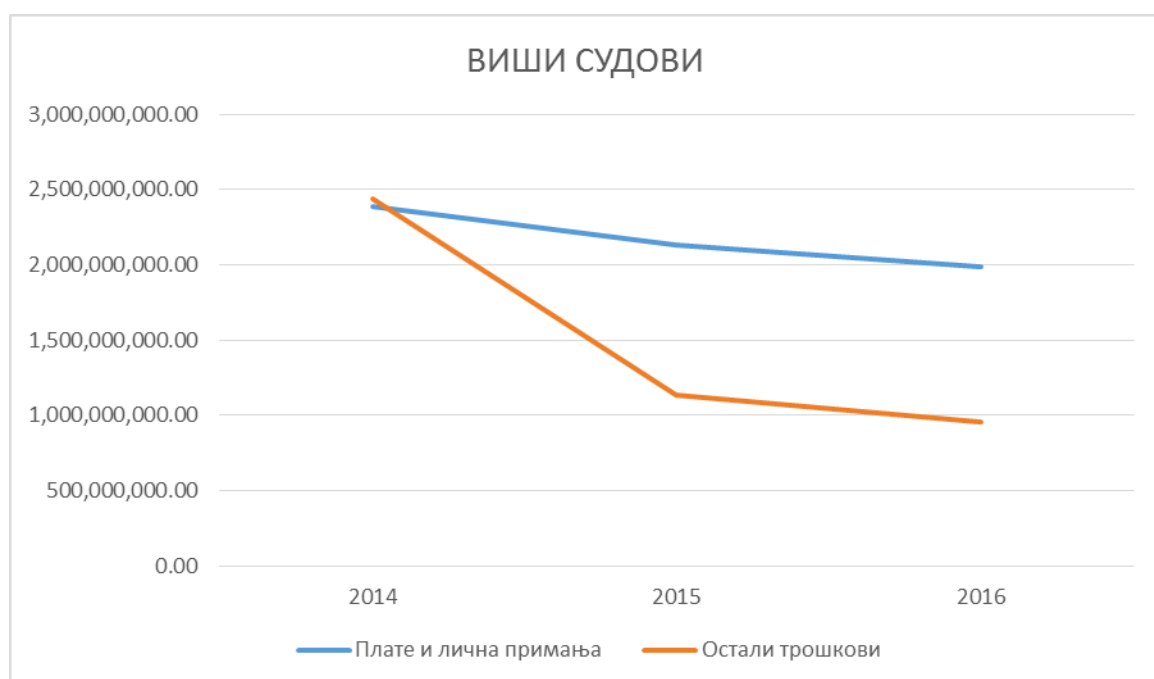
АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30211	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1,343,298,000.00	1,343,298,000.00	1,305,170,141.04	97.16%
30211	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	164,160,000.00	164,160,000.00	112,150,605.87	68.32%
	Укупно:	1,507,458,000.00	1,507,458,000.00	1,417,320,746.91	94.02%
Закон о буџету за 2015. годину					
30211	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1,306,301,000.00	1,267,483,102.91	1,198,594,913.87	94.56%

30211	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	112,500,000.00	120,815,000.00	111,601,337.21	92.37%
	Укупно:	1,418,801,000.00	1,388,298,102.91	1,310,196,251.08	94.37%
Закон о буџету за 2016. годину					
30211	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1,142,685,000.00	1,183,029,383.00	1,017,017,265.79	85.97%
30211	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	92,729,000.00	135,422,800.00	92,394,795.61	68.23%
	Укупно:	1,235,414,000.00	1,318,452,183.00	1,109,412,061.40	84.15%

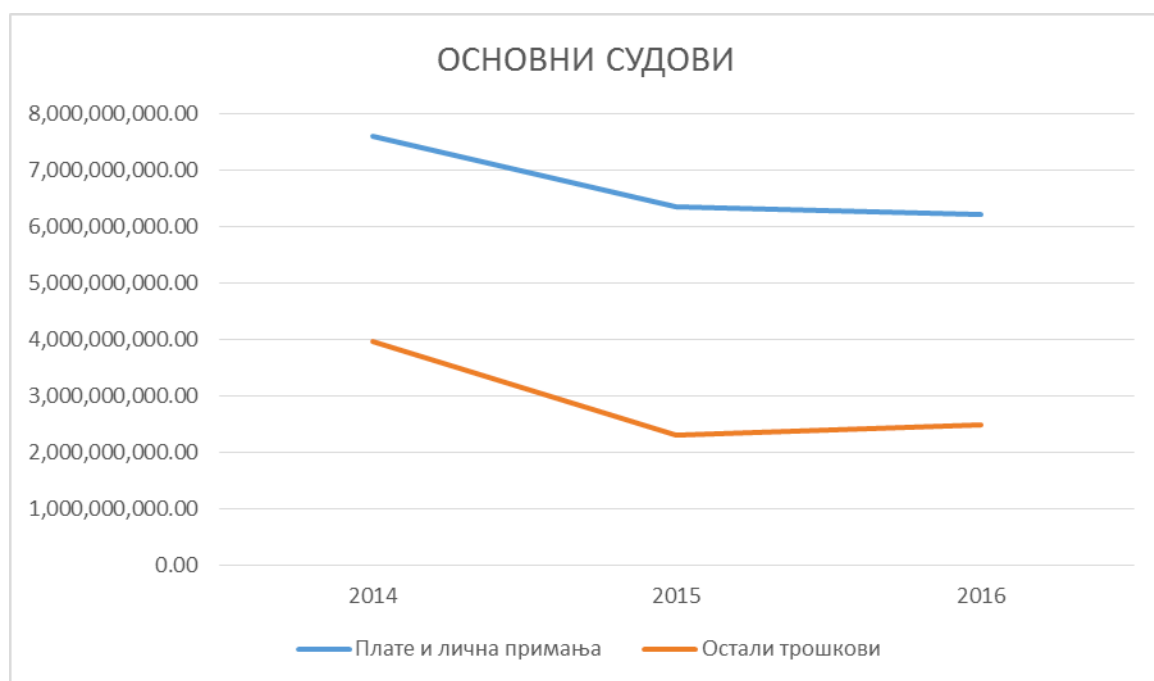
ВИШИ СУДОВИ					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30225	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	2,385,698,000.00	2,385,698,000.00	2,312,646,220.23	96.94%
30225	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	2,441,046,000.00	2,348,046,000.00	2,013,936,115.48	85.77%
	Укупно:	4,826,744,000.00	4,733,744,000.00	4,326,582,335.71	91.40%
Закон о буџету за 2015. годину					
30225	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	2,136,601,000.00	2,120,420,327.14	2,082,500,709.79	98.21%

30225	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	1,131,000,000.00	1,135,250,000.00	1,113,971,453.60	98.13%
	Укупно:	3,267,601,000.00	3,255,670,327.14	3,196,472,163.39	98.18%
Закон о буџету за 2016. годину					
30225	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1,988,640,000.00	2,028,361,287.55	1,732,709,326.19	85.42%
30225	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	955,167,000.00	1,197,576,842.00	997,851,788.44	83.32%
	Укупно:	2,943,807,000.00	3,225,938,129.55	2,730,561,114.63	84.64%

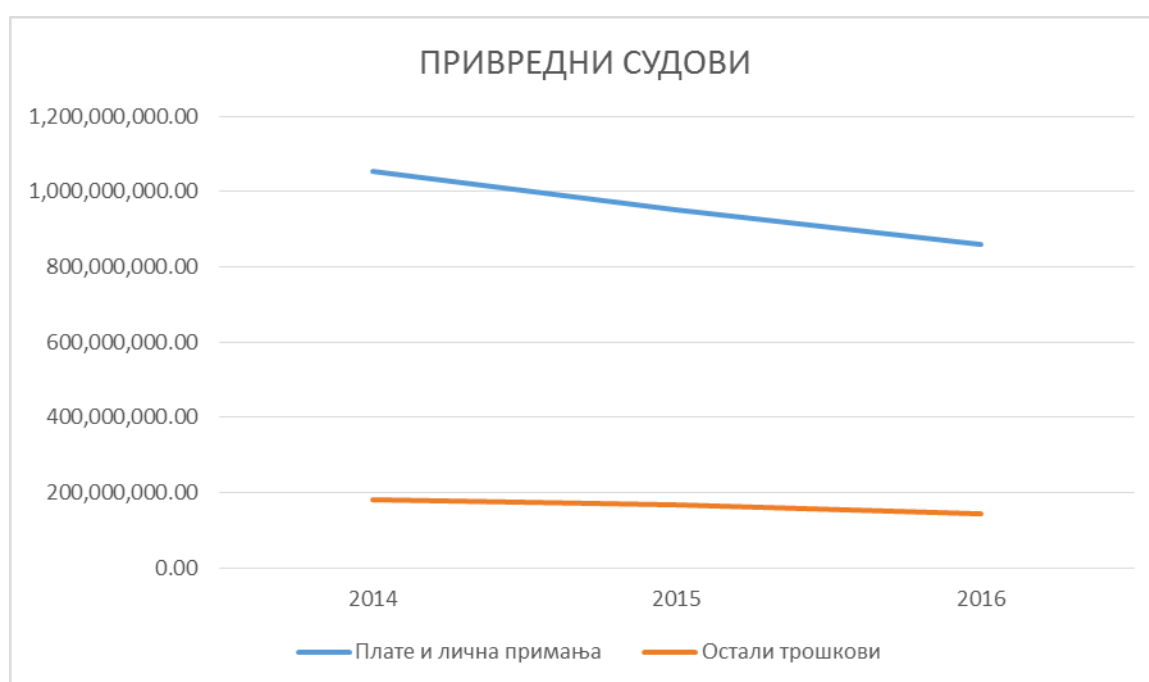
ОСНОВНИ СУДОВИ					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30226	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	7,591,126,000.00	7,591,126,000.00	7,360,764,821.09	96.97%
30226	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	3,953,370,000.00	3,863,370,000.00	3,342,219,952.60	86.51%
	Укупно:	11,544,496,000.00	11,454,496,000.00	10,702,984,773.69	93.44%
Закон о буџету за 2015. годину					
30226	Плате и лична примања (411, 412,	6,345,305,000.00	6,580,130,750.08	6,475,995,990.56	98.42%

	414, 415 и 416)				
30226	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	2,300,117,000.00	2,314,317,000.00	2,266,282,221.02	97.92%
	Укупно:	8,645,422,000.00	8,894,447,750.08	8,742,278,211.58	98.29%
Закон о буџету за 2016. годину					
30226	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	6,209,332,000.00	6,481,158,910.27	5,516,254,874.95	85.11%
30226	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	2,481,482,000.00	2,209,709,401.00	1,745,616,923.26	79.00%
	Укупно:	8,690,814,000.00	8,690,868,311.27	7,261,871,798.21	83.56%

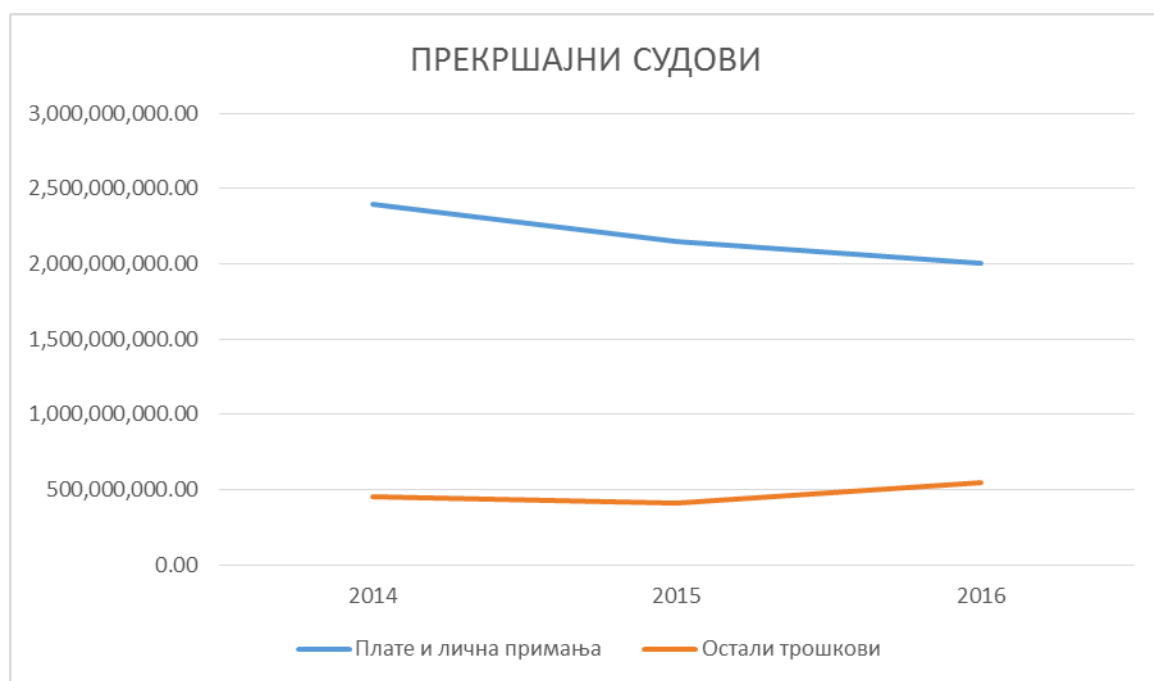
ПРИВРЕДНИ СУДОВИ					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30227	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1,055,635,000.00	1,055,635,000.00	1,009,850,842.32	95.66%
30227	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	182,004,000.00	193,504,000.00	131,439,605.22	67.93%
	Укупно:	1,237,639,000.00	1,249,139,000.00	1,141,290,447.54	91.37%
Закон о буџету за 2015. годину					
30227	Плате и лична примања (411, 412,	952,701,000.00	938,717,189.01	906,090,697.61	96.52%

	414, 415 и 416)				
30227	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	166,500,000.00	177,400,000.00	173,144,874.41	97.60%
	Укупно:	1,119,201,000.00	1,116,117,189.01	1,079,235,572.02	96.70%
Закон о буџету за 2016. годину					
30227	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	859,756,000.00	902,516,067.90	776,034,027.47	85.99%
30227	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	143,811,000.00	209,590,259.00	138,670,336.64	66.16%
	Укупно:	1,003,567,000.00	1,112,106,326.90	914,704,364.11	82.25%

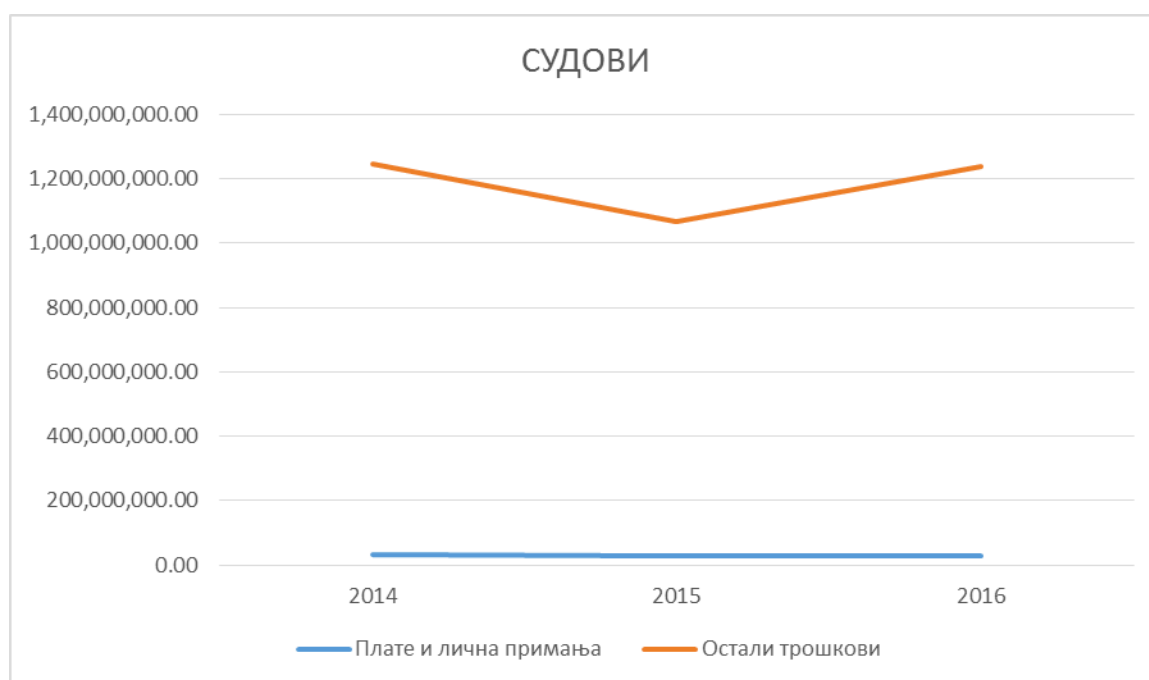
ПРЕКРШАЈНИ СУДОВИ					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30233	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	2,394,851,000.00	2,394,851,000.00	2,333,060,259.26	97.42%
30233	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	451,430,000.00	472,930,000.00	336,670,267.77	71.19%
	Укупно:	2,846,281,000.00	2,867,781,000.00	2,669,730,527.03	93.09%
Закон о буџету за 2015. годину					
30233	Плате и лична примања (411, 412,	2,152,493,000.00	2,133,632,469.36	2,094,390,563.85	98.16%

	414, 415 и 416)				
30233	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	406,300,000.00	455,000,000.00	454,405,693.22	99.87%
	Укупно:	2,558,793,000.00	2,588,632,469.36	2,548,796,257.07	98.46%
Закон о буџету за 2016. годину					
30233	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	2,001,149,000.00	2,069,258,617.19	1,780,144,884.94	86.03%
30233	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	548,536,000.00	500,278,263.00	371,452,529.08	74.25%
	Укупно:	2,549,685,000.00	2,569,536,880.19	2,151,597,414.02	83.73%

СУДОВИ					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
30240	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	30,501,000.00	30,501,000.00	23,355,621.68	76.57%
30240	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	1,247,802,000.00	1,398,802,000.00	1,379,438,057.08	98.62%
	Укупно:	1,278,303,000.00	1,429,303,000.00	1,402,793,678.76	98.15%
Закон о буџету за 2015. годину					
30240	Плате и лична примања (411, 412,	27,001,000.00	28,001,000.00	25,290,516.45	90.32%

	414, 415 и 416)				
30240	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	1,068,203,000.00	1,942,003,000.00	1,917,381,912.55	98.73%
	Укупно:	1,095,204,000.00	1,970,004,000.00	1,942,672,429.00	98.61%
Закон о буџету за 2016. годину					
30240	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	27,000,000.00	11,250,000.00	0.00	0.00%
30240	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	1,236,327,000.00	61,311,000.00	40,881,325.16	66.68%
	Укупно:	1,263,327,000.00	72,561,000.00	40,881,325.16	56.34%

Анализирајући податке из **Извештаја о евалуацији правосудних система – Издање 2016 (подаци за 2014.)**⁵, у погледу годишњег буџета намењеног судовима, по глави становника, са 22 €⁶ извршеног буџета Србија је међу државама средњег нивоа, у односу на просечни износ ресурса одређених за правосудје у европским државама од 36 €.

Анализирајући податке увиђа се и да је у Републици Србији, као и у већини европских држава, највећи проценат средстава одређених за судство намењен за плате и друге накнаде (на основу расположивих података ЦЕПЕЈ-а, просек је 69%). Наведени подаци за Републику Србију указују на то да је од укупно 155 788 380 € извршеног буџета за све судове у 2014. години, за плате је извршено 122 458 496 €, што износи 80,8 %.

ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО

⁵http://www.coe.int/T/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/REV1/2016_1%20-%20CEPEJ%20Study%2023%20-%20General%20report%20-%20EN.pdf

⁶Табела 2.12 Извештаја ЦЕПЕЈ

Јавно тужилаштво је самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других кажњивих дела и предузима мере за заштиту уставности и законитости. Имајући у виду сложен процес реформе кривичног законодавства, као и природу овлашћења јавног тужилаштва у систему промоције и заштите владавине права, континуирано јачање капацитета Јавног тужилаштва представља неопходан предуслов за успех реформи у сектору правде.

Анализом буџета опредељеног за Јавно тужилаштво у 2014. и 2015. години увиђа се да је износ средстава опредељених у 2015. години мањи од износа средстава опредељених у 2014. години. Имајући у виду законодавну и институционалну реформу на пољу кривичног правосуђа, у предстојећем периоду посебну пажњу потребно је посветити повећању износа средстава неопходних за ефикасно функционисање тужилачке организације.

Поред низа реформских активности прописаних Националном стратегијом реформе правосуђа 2013-2018 и Акционим планом за поглавље 23, Јавно тужилаштво има значајну улогу у испуњавању обавеза Републике Србије у Поглављу 24 (Правда, слобода и безбедност). Јавно тужилаштво има круцијалну улогу у систему очувања кривичног правосуђа и међународној правосудној сарадњи. Стога квалитетно планирање и обезбеђивање адекватних буџетских средстава представља незаменљив елемент квалитетног функционисања јавног тужилаштва. Овакав став у складу је са релевантним међународним стандардима, првенствено са Препоруком Комитета министара Савета Европе о улози јавног тужилаштва у систему кривичног правосуђа (2000)¹⁹, којом се препоручује да државе предузимају ефективне мере којима се гарантује да јавни тужиоци могу да врше своје професионалне дужности и одговорности у адекватним правним и организацијом условима као и адекватним условима у погледу средстава, нарочито буџетских средстава која су им на располагању. Поменути услови треба да буду одређени у тесној сарадњи са представницима јавног тужилаштва.

Анализирајући податке из **Извештаја о евалуацији правосудних система – Издање 2016 (подаци за 2014.)**, у погледу годишњег буџета намењеног јавним тужилаштвима, по глави становника, са 5 €⁷ извршеног буџета Србија се налази међу 20 држава које годишње по глави становника за јавно тужилаштво алоцирају мање од 10 €. Просечан износ у европским државама у 2014. години износио је 11,9 €. Ипак, анализирајући овај износ кроз проценат друштвеног бруто производа, Србија је са 0,11% изнад европског просека који износи 0,09%⁸.

РЕПУБЛИЧКО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	93.048.000,00	93.048.000,00	82.175.488,26	88,3
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	11.701.000,00	11.701.000,00	6.696.491,76	57,2
	Укупно	104.749.000,00	104.749.000,00	88.871.980,02	84,8
Закон о буџету за 2015. годину					

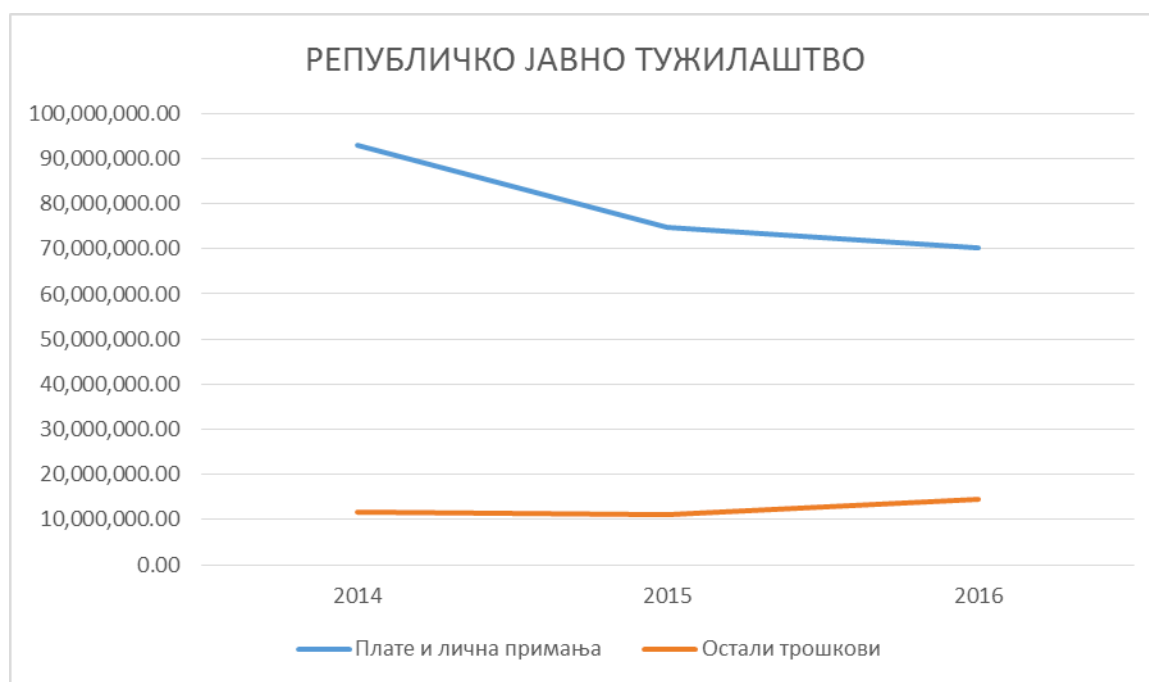
⁷Табела 2.23 Извештаја ЦЕПЕЈ

⁸Табела 2.24 Извештаја ЦЕПЕЈ

	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	74.697.000,00	74.697.000,00	73.615.316,00	98,6
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	11.140.000,00	11.140.000,00	6.394.846,00	57,4
	Укупно	85.837.000,00	85.837.000,00	80.010.162,00	93,2

Закон о буџету за 2016. годину

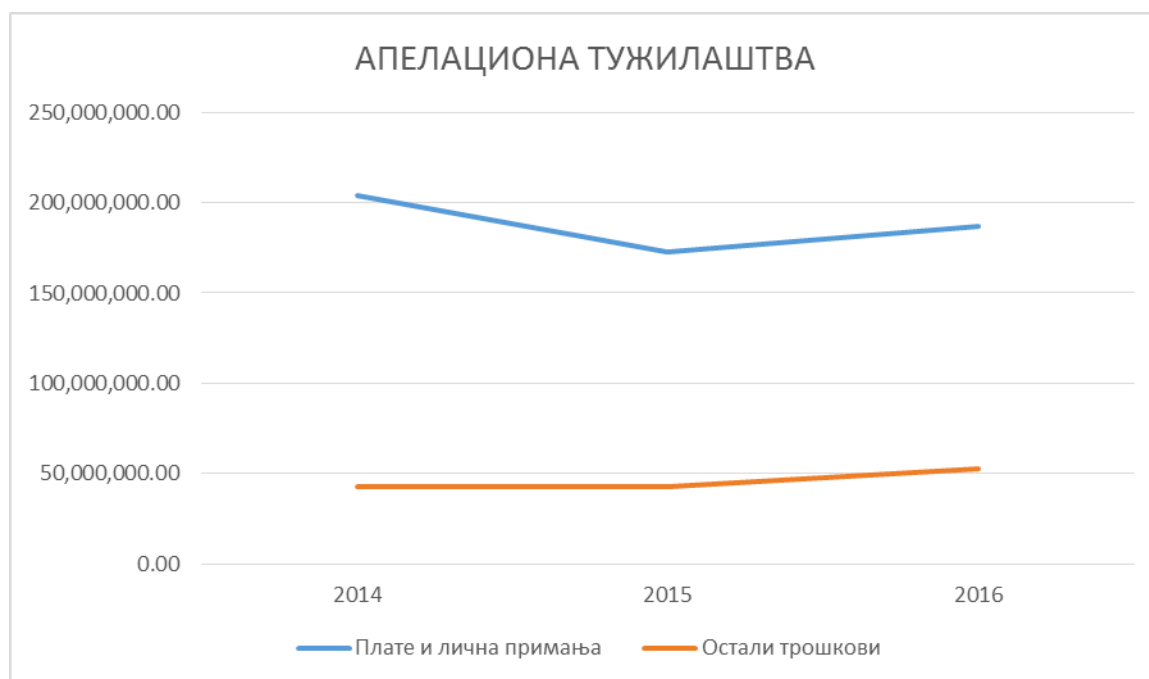
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	70.156.000,00	70.156.000,00	54.628.693,00	77,9
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	14.415.000,00	14.415.000,00	5.341.809,00	37,1
	Укупно	84.571.000,00	84.571.000,00	59.970.502,00	70,9

АПЕЛАЦИОНА ТУЖИЛАШТВА

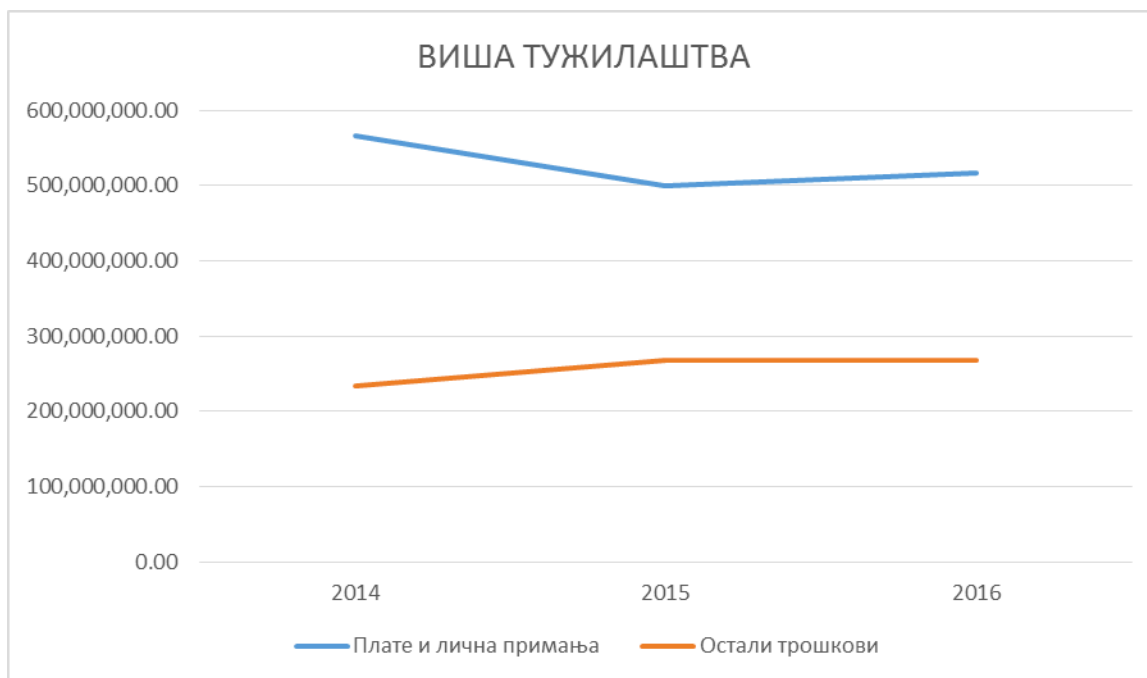
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	203.801.000,00	201.342.000,00	189.753.303,67	94,2
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511,	31.697.000,00	42.623.000,00	40.260.815,00	94,5

	512, 515)				
	Укупно	235.498.000,00	243.965.000,00	230.014.118,67	94,3
Закон о буџету за 2015. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	172.744.000,00	173.242.000,00	171.362.762,45	98,9
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	52.862.000,00	42.482.000,00	36.746.401,00	86,5
	Укупно	225.606.000,00	215.724.000,00	208.109.163,45	96,5
Закон о буџету за 2016. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	186.757.000,00	186.757.000,00	124.082.300,19	66,4
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	52.874.000,00	52.874.000,00	17.324.574,83	32,8
	Укупно	239.631.000,00	239.631.000,00	141.406.875,02	59,0

ВИША ТУЖИЛАШТВА					
ЈБКЈС	Корисник	Почетна	Текућа апропријација	Извршено	%

	средстава / врста расхода	апропријација			извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	565.662.000,00	585.485.000,00	560.428.953,60	95,7
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	234.093.000,00	245.043.000,00	241.833.652,00	98,7
	Укупно	799.755.000,00	830.528.000,00	802.262.605,60	96,6
Закон о буџету за 2015. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	500.390.000,00	505.180.000,00	496.629.126,82	98,3
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	267.827.000,00	371.777.000,00	370.621.627,00	99,7
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	768.217.000,00	876.957.000,00	867.250.753,82	98,9
Закон о буџету за 2016. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	516.823.000,00	540.403.000,00	383.783.479,74	71,0
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	267.827.000,00	273.577.000,00	197.330.988,06	72,1
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	784.650.000,00	813.980.000,00	581.114.467,80	71,4

ОСНОВНА ТУЖИЛАШТВА					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1.171.344.000,00	1.078.037.000,00	1.113.305.523,00	103,3
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	393.937.000,00	456.837.000,00	449.615.552,00	98,4
	Укупно	1.565.281.000,00	1.534.874.000,00	1.562.921.075,00	101,8
Закон о буџету за 2015. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	954.819.000,00	920.419.000,00	942.166.789,39	102,4
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	361.530.000,00	495.930.000,00	462.746.761,00	93,3
	Укупно	1.316.349.000,00	1.416.349.000,00	1.404.913.550,39	99,2

Закон о буџету за 2016. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	1.017.662.000,00	994.082.000,00	682.017.852,30	68,6
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483,)	361.532.000,00	387.990.000,00	289.871.263,41	74,7
	Укупно	1.379.194.000,00	1.382.072.000,00	971.889.015,71	70,3

ПРАВОСУДНА АКАДЕМИЈА

Значај адекватног одређивања финансијских средстава за систем едукације у правосудју као предуслов квалитета правосудја препознат је и у Извештају о напретку о Републици Србији за 2015. годину⁹. Извештајем се наводи и да је буџет Академије незнатно умањен у поређењу са претходном годином, (у 2014. је износио 1,5 милиона евра, а за 2015. годину износи 1,496 милиона евра).

ПРАВОСУДНА АКАДЕМИЈА					
ЈБКЈС	Корисник средстава / врста расхода	Почетна апропријација	Текућа апропријација	Извршено	% извршења
Закон о буџету за 2014. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	143.650.000,00	155.283.167,00	153.919.993,99	99,1
	Остали трошкови (421, 422, 423, 425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	43.587.000,00	45.367.000,00	39.023.398,90	86,0
	Укупно	187.237.000,00	200.650.167,00	192.943.392,89	96,2
Закон о буџету за 2015. годину					

⁹http://www.seio.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_ek_o_napretku/godisnji_izvestaj_15_final.pdf

	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	133.003.000,00	158.193.000,00	157.498.818,84	99,56
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	46.113.000,00	46.023.000,00	38.225.531,42	83,06
	Укупно	179.116.000,00	204.216.000,00	195.724.350,26	95,8
Закон о буџету за 2016. годину					
	Плате и лична примања (411, 412, 414, 415 и 416)	149.854.000,00	149.854.000,00	138.275.886,62	92,3
	Остали трошкови (421, 422, 423,425, 426, 482, 483, 511, 512, 515)	58.637.000,00	58.637.000,00	34.706.625,51	59,2
	Укупно	208.491.000,00	208.491.000,00	172.982.512,13	83,0

Табеларни приказ годишњег буџета Правосудне академије 2014-2016, Извор података: Правосудна академија

Анализирајући буџетска средства одређена на годишњем нивоу за Правосудну академију, након поменутог тренда смањења износа одређених средстава, у 2016. години увиђа се знатан тренд пораста износа средстава.

Остаје чињеница, као и у случају других институција, да се највећи проценат одређених средстава односи на плате и лична примања.

Имајући у виду значај Правосудне академије у систему остваривања професионализма и ефикасности правосуђа, потребно је наставити тренд континуираног улагања у развој и јачање кадровских, материјално-техничких и просторних капацитета Академије. У предстојећем периоду од изузетног је значаја спровођење активности са циљем **обезбеђивања одговарајућих инфраструктурних предуслова за рад Правосудне академије** у складу са увећаним капацитетима Академије, путем адаптације и опремања одговарајуће зграде у складу одлуком Владе Републике Србије, које су дефинисане и Акционим планом за Поглавље 23. Потребно је ефективно спровођење мере(1.3.1.8.).

Закључци

Анализом Извештаја о „Евалуацији правосудних система – Издање 2014 (подаци за 2012.): ефикасност и квалитет правде“¹⁰ у погледу буџета одређеног за правосудни систем по глави

¹⁰ http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf

становника (што укључује судство, тужилаштво и правну помоћ), са 26,9 €¹¹ у Србији је опредељен нижи износ просечног износа ресурса опредељених за правосуђе у Европи који износи 60 €. Ипак, посматрајући у процентима годишњи буџет опредељен за правосудни систем у односу на ДБП по глави становника, са 0,65%¹² Србија је једна од држава са највећим процентом, скоро двоструко већим од просека (0,33%).

Упркос чињеници да реформа правосуђа представља један од кључних изазова на реформском путу и путу европских интеграција Републике Србије, анализирајући средства опредељена из прихода из буџета у извештајном периоду, увиђа се да није било значајнијих повећања средстава опредељених за субјекте правосудног система. Са друге стране, мора се узети у обзир чињеница да је сектор правде у Републици Србији, вишеструко подржан од стране међународних организација, првенствено кроз Инструмент претприступне подршке (ИПА), Заједнички вишедонаторски поверенички фонд за подршку сектору правосуђа (МДФ), али и кроз бројне пројекте билатералне сарадње. У предстојећем периоду, имајући у виду сложеност реформе у Поглављу 23, надлежне институције посебну пажњу треба да посвете значају опредељивања адекватних ресурса за сектор правде са једне, и општу потребу рационализације трошења јавних ресурса са друге стране. Такође, од 2017. године биће могуће анализирати реформе у контексту повећања буџетске независности правосуђа и система финансијског управљања у правосуђу, првенствено у односу на потребу унапређења координације у планирању и управљању ресурсима у правосуђу.

Адекватно буџетирање у сектору правде потребно је довести у везу са праћењем спровођења реформи на пољу јачања ефикасности у правосуђу, потребом увођења нових техника и технологија, као и са активностима на пољу припреме Стратегије људских ресурса у правосуђу чија се израда очекује у предстојећем периоду.

2. УНАПРЕЂЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УТИЦАЈ НА ЕФИКАСНОСТ ПРАВОСУЂА

Један од елемената кључних за остваривање приступа правди али и повећање ефикасности правосуђа у Републици Србији је постојање адекватне инфраструктуре и система адекватног планирања и континуираног улагања у објекте и опрему у правосуђу и систему извршења кривичних санкција.

Ова потреба препозната је **Националном стратегијом реформе правосуђа 2013-2018** (Ефикасност, Стратешка смерница 5.1.6., 5.3.4 и 5.5.4). У складу са пратећим акционим планом, мером 1.2.3., у циљу решавања имовинско-правних и инфраструктурних питања везаних за судове и јавна тужилаштва, уз подршку Министарства правде у правцу потпуног преузимања буџетских надлежности од стране Високог савета судства и Државног већа тужилаца, у јуну 2014. године образована је *Радна група за израду процене и анализе стања ради решавања имовинско-правних и инфраструктурних питања везаних за судове и јавна тужилаштва*. Задатак Радне групе била је израда процене и анализе стања инфраструктурних и имовинско-правних питања судова и јавних тужилаштва, а све у циљу унапређења и побољшања њиховог рада.

И **Функционалном анализом** препозната је потреба за широким унапређењем инфраструктуре и ИКТ и потреба за више значајнијих улагања (пар.69). Функционалном анализом дате су препоруке (50-54) које се односе на процену инвентара у правосуђу и доношење адекватног финансијског плана и дугорочне инвестиционе стратегије, обезбеђивање максималне искоришћености постојећих просторних капацитета, утврђивање смерница са правилима за стандарде

¹¹Табела 2.24 Извештаја ЦЕПЕЈ

¹²Табела 2.25 Извештаја ЦЕПЕЈ

пројектовања и одржавања објеката у правосуђу, и побољшање приступа правосудним органима лицима са инвалидитетом.

Извештајни период на који се ова Процена стања односи **карактерише висок степен улагања и унапређења инфраструктуре** у правосуђу и систему извршења кривичних санкција. У протекле две године за потребе правосудних органа је реновирано 29 објеката широм Србије, односно преко 60.000 квадратних метара у којима су смештени судови и јавна тужилаштва. Током 2014. радило се на 29 објеката, 2015. на 49 објеката, а у 2016. године започињу највеће инвестиције, које укључују Палату правде у Београду.

**Капитална инвестициона улагања у изградњу, реконструкције
и адаптације објеката у правосуђуу периоду
од 2014. до 2016. године¹³**

УЛАГАЊА У НОВЕ ОБЈЕКТЕ (ПОВЕЋАЊЕ КАПАЦИТЕТА)

Редни број	орган који користи објекат	износ улагања
1.	Прекршајни суд у Рашки	32.000.000,00
2.	Објекат правосудних органа у Катанићевој 15 у Београду (бивши ВТИ)	990.000.000,00
3.	Апелациони прекршајни суд у Београду (КН-4)	97.600.000,00
4.	Први основни суд у Београду (АЕРОИНЖЕЊЕРИНГ)	421.827.000,00
5.	Прекршајни суд у Београду (Устаничка 14)	155.000.000,00
6.	Основни суд у Лазаревцу	0,00
7.	Прекршајни суд у Шапцу	22.064.000,00
8.	Основно јавно тужилаштво у Вршцу	0,00
9.	ОЈТ Зајечар ¹⁴	0,00
10.	ОС Стара Пазова ¹⁵	0,00
	Укупно	1.718.491.000,00

Укупно прибављено 28.317 м2 простора и утрошено 1.718.491.000,00 динара.

УЛАГАЊА У ПОСТОЈЕЋЕ ОБЈЕКТЕ (ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА)

¹³Извор: Одсек за инвестиције, Министарство правде

¹⁴преузет објекат од Агенције за регионални развој

¹⁵доградња суда од стране општине Стара Пазова

Редни број	орган који користи објекат	износ улагања
1	Виши суд Ваљево	6.860.000,00
2	Виши суд Зајечар	4.289.000,00
3	Виши суд Пожаревац	1.475.000,00
4	Виши суд Сремска Митровица	5.231.000,00
5	Виши суд Чачак	3.191.000,00
6	Виши суд у Краљеву	45.000.000,00
7	Основни суд Ваљево	3.475.000,00
8	Основни суд Младеновац	5.960.000,00
9	Основни суд Параћин	5.124.000,00
10	Основни суд Пожаревац	10.530.000,00
11	Основни суд Трстеник	3.881.000,00
12	Привредни суд Београд	4.530.000,00
13	Основни суд Врање	12.400.000,00
14	Основни суд Краљево	4.900.000,00
15	Основни суд Нови Пазар судска јединица Тутин	5.300.000,00
16	Основни суд Нови Пазар судска јединица Сјеница	3.970.000,00
17	Основни суд Петровац на Млави	4.200.000,00
18	Основни суд Чачак	3.200.000,00
Укупно		133.516.000,00

Поред наведеног, вршена су мања улагања у још 40 објеката, у вредности од 86.806.000,00 динара, укупне површине 23.060,00 м².

Укупна улагања за наведени период; 1.938.813.000,00 динара.

Радови у току

Редни број	назив органа	износ уговорених /процењених средстава
1	Прекршајни и Привредни суд у Ужицу	152.730.000,00
4	Више и основно јавно тужилаштво у Сомбору	78.000.000,00
Укупно		230.730.000,00

Пројекат УСАИД - донација реконструисано и опремљено 18 прекршајних и привредних судова у укупној вредности од око 180.000.000,00 динара.

Донација Владе Норвешке - реконструисано 7 објеката судова у вредности око 270.000.000,00 динара.

У контексту дугорочног побољшања инфраструктуре у правосудним органима, у Републици Србији је у децембру 2015. године започео Пројекат „Процена инфраструктуре у правосудју“ који финансира Европска унија (ИПА 2012). *Детаљније о пројекту видети у делу 5. Пројекти.*

Извештајни период карактерише висок степен улагања у инфраструктуру и у сектору извршења кривичних санкција. Овим активностима тежи се унапређењу услова у затворима, система здравствене заштите, радног ангажмана као и аспекта безбедности у затворима. Адекватна инфраструктура и смањење пренасељености у затворима неопходан су чинилац система који гарантује квалитетнију ресоцијализацију осуђених лица. Спроведеним мерама Република Србија чини напредак у поштовању релевантних међународних стандарда (Савет Европе, Уједињене нације) и препорука релевантних тела (Комитет за спречавање мучења и нехуманог и понижавајућег третмана и кажњавања СЕ („СРТ“), Комитет против тортуре УН („САТ“).

Капитална инвестициона улагања у изградњу, реконструкције и адаптације објеката у оквиру Управе за извршење кривичних санкција у периоду од 2014. до 2016. године

СВРХА УЛАГАЊА	2014.		2015.		2016.	
	ПЛАНИРАНО	РЕАЛИЗОВАНО	ПЛАНИРАНО	РЕАЛИЗОВАНО	ПЛАНИРАНО	РЕАЛИЗОВАНО (до 20. септембра)
Инвестициона улагања у реконструкције, санације, адаптације и изградње зграда и објеката у казнено поправним заводима и окружним затворима (позиција 511 из средстава буџета РС)	200,414,000	175,520,138	232,440,000	188,785,174	232,440,000	107,669,206
Инвестициона улагања у унапређење смештајних капацитета у Казнено поправном заводу за малолетнике у Ваљеву (донаторска средства Владе Краљевине Норвешке у еврима)	899,366	899,366	2,319,673	2,319,673	0	0

Инвестициона улагања у припрему и израду пројекта новог затвора у Панчеву и Крагујевцу (донација ЕУ у износу од 110.000 евра коју спроводи консултантска фирма WYG)	0	WYG	0	WYG	0	WYG
Инвестициона улагања у стручни и пројектантски надзор новог затвора у Панчеву и Крагујевцу (донација ЕУ коју спроводи јединица за управљање пројектом у износу од 1.430.000 евра, а плаћања се врше са позиције 511)	0	0	0	0	166,700	66,900
Инвестициона улагања у изградњи нових казнено поправних завода (позиција 511 из кредита Банке Савета Европе у еврима)	0	0	2,000,000	0	8,000,000	1,969,171.04

Закључак

Унапређивање инфраструктуре у сектору правде доприноси повећању квалитета правосуђа и заштити права његових корисника. Ова заштита обухвата приступ правди, промоцију заштите права и слобода корисника правосуђа уз поштовање критеријума који се тичу достојанства личности, доследно поштовање стандарда квалитета поступака, што је неизоставан део савременог и ефикасног правосуђа.

Континуираним активностима на унапређењу инфраструктуре и проширењу капацитета правосудних органа и инфраструктуре у систему извршења кривичних санкција доприноси се остваривању стратешких циљева у погледу ефикасности, који су дефинисани Националном стратегијом реформе правосуђа 2013-2018 и пратећим Акционим планом. Самим унапређењем ефикасности доприноси се и примени најширих стандарда постављених у домену приступа правди.

У предстојећем периоду треба наставити тренд улагања у инфраструктуру, чиме ће се допринети остваривању стандарда дефинисаних у оквиру Поглавља 23 преговора са Европском унијом. Имајући у виду сложене задатке и циљеве који предстоје, посебну пажњу потребно је посветити системском и дугорочном планирању унапређења инфраструктуре у сектору правде (имајући у виду финансијску одрживост), као и јачању административних и оперативних капацитета Министарства правде у делу спровођења надлежности везаних за планирање и спровођење инвестиција у инфраструктуру и сродне активности (опремање итд.).

3. ОПТЕРЕЋЕНОСТ СУДОВА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАШТАВА У ПОГЛЕДУ ЉУДСКИХ, МАТЕРИЈАЛНИХ И ТЕХНИЧКИХ РЕСУРСА (ОБИМ ПОСЛА), АНАЛИЗА ПОТРЕБА

Начело ефикасности - правосудни систем у коме се делотворно управља и рационално користе ресурси, по предметима поступа и суди у разумним роковима, примењује законито прописан поступак, уз поштовање људских и мањинских права и слобода, загарантованих, како домаћим, тако и међународним прописима – представља једно од пет кључних начела националне стратегије реформе правосуђа за период 2013-2018. Делотворно управљање ресурсима и њихово рационално коришћење неопходан су предуслов за квалитетне резултате у правосуђу и доследно спровођење релевантних стандарда.

Потреба за унапређењем политике људских ресурса **препозната је у Функционалној анализи** (пар. 81, стр. 42), наводећи да је укупно гледано, правосуђу потребна јасније одређена одговорност у доношењу политике људских ресурса, софистициранији менаџмент и боље дефинисани системи људских ресурса. У том смислу, Функционалном анализом препоручује се **јачање капацитета сектора да систематично анализира оптерећеност послом и одреди делотворни микс ресурса ради постизања циљева политике**, као и усвајање једноставне методологије за пондерисање (**Препорука бр. 25**).

Функционалном анализом препоручено је и да се у судовима и тужилаштвима **реорганизују и поједноставе административни процеси**. Како је наведено, реорганизација би резултирала ефикаснијим и ефективнијим средствима за кориснике, и смањењем оптерећености судија и особља без утицаја на квалитет (**Препорука бр. 27**).

У циљу адекватног кадровског планирања, препоручено је објективно одређивање броја запослених у складу са европским искуствима и прилагођавање броја запослених промењеним околностима (**Препорука бр. 27**).

Функционалном анализом препоручена је и консолидација политике људских ресурса у Високом савету судства и промоција професионалног особља у судовима којим се правилно руководи (**Препорука бр. 40**).

3.1. Број судија, јавних тужилаца, не-судског и не-тужилачког особља

а) Број судија

Функционалном анализом истакнуто је да Србија има једну од највиших стопа броја судија према броју становника у целој Европи (пар. 75, стр. 39).

Број судија на 100.000 становника у Републици Србији износи 39, док просек обухваћен извештајем ЦЕПЕЈ за 2016. годину (подаци за 2014.годину) износи 21. Према истим показатељима¹⁶, у 2010.години У Републици Србији просек судија на 100.000 становника износио је 33.7, док је у 2012.години износио 40.5 те следи тренд смањења у 2014.години на 38 судија. Иако, опште узев, подаци показују да се бележи благи тренд повећања броја судија у периоду 2010-2014 од 13%, рационализација мреже судова успостављене 2014.године тек треба да покаже резултате и ефекте који утичу на продуктивност и економичност правосудног система. Када је у питању проценат распореда судија по степенима судова, у Републици Србији 86% судија суди у првом степену док европски просек износи 74%, у другом степену распоређено је 12% судија што је знатно ниже од европског просека који износи 22%, док је европски просек који се односи на

¹⁶Табела 3.7 и табела 3.10 Извештаја ЦЕПЕЈ

врховне судове 6% у Републици Србији 1% судија доноси одлуке на трећем степену. Наведени званични подаци ЦЕПЕЈ¹⁷ односе се на 2014.годину.

У циљу проналажења равнотеже између исказане потребе и постојећег стања, како би се превазишли уочени недостаци и унапредила политика планирања и управљања људским ресурсима, током израде предвиђене Стратегије људских ресурса у 2017. години неопходно је анализирати добре примере из упоредне праксе на нивоу Савета Европе и Европске уније.

СУД	БРОЈ СУДИЈА ПО ОДЛУЦИ ВСС	БРОЈ ПОПУЊЕНИХ МЕСТА	УПРАЖЊЕНА СУДИЈСКА МЕСТА	НАВРШЕЊЕ РАДНОГ ВЕКА У 2016.	ОГЛАШЕН ИЗБОР СУДИЈА
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД	40	38	2	0	0
УПРАВНИ СУД	41	41	0	0	2
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД	41	32	9	0	0
ПРЕКРШАЈНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД	65	64	1	2	0
АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ	237	230	7	14	8
ВИШИ СУДОВИ	368	340	28	6	9
ОСНОВНИ СУДОВИ	1473	1374	99	21	24
ПРИВРЕДНИ СУДОВИ	178	164	14	2	4
ПРЕКРШАЈНИ СУДОВИ	535	507	28	6	6
	2976	2789	187	51	53

Табела Укупан број судија, Извор: Високи савет судства, август 2016. године

б) Број јавних тужилаца

Према постојећој систематизацији која је утврђена 2009. године, а делимично измењена 2012., 2013. и 2015. године, у Републици Србији је предвиђено укупно 741 место заменика јавних тужилаца, од чега није попуњено 114 места.

ТУЖИЛАШТВА	БРОЈ ПРЕДВИЂЕНИХ МЕСТА ЗАМЕНИКА	БРОЈ ПОПУЊЕНИХ МЕСТА ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА (август 2016. године)	БРОЈ НЕПОПУЊЕНИХ МЕСТА ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА (август 2016. године)

¹⁷Табела 3.13

	ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА		
Основна јавна тужилаштва (58)	442	371	71
Виша јавна тужилаштва (25)	183	174	9
Апелациона јавна тужилаштва (4)	68	54	14
Републичко јавно тужилаштво	15	11	4
Тужилаштво за организовани криминал	25	12	13
Тужилаштво за ратне злочине	8	5	3
	741	627	114

Табела Укупан број тужилаца, Извор: Анализа потребног броја заменика јавних тужилаца у јавним тужилаштвима у Републици Србији

Анализом Извештаја ЦЕПЕЈ 2016 (подаци за 2014. годину), увиђа се да је број јавних тужилаца на 100.000 становника у Републици Србији износи је 9,2 док просек на европском нивоу износи 11,3¹⁸. Према истим показатељима, број јавних тужилаца на 100.000 становника, као ни просек на европском нивоу, нису се променили у односу на 2012. годину.

Када је у питању проценат распореда јавних тужилаца по степенима тужилаштва, у Републици Србији 90% јавних тужилаца је у првом степену док европски просек износи 78%, у другом степену распоређено је 9% јавних тужилаца што је знатно ниже од европског просека који износи 18%. Док је европски просек који се односи на врховна тужилаштва 8%, у Републици Србији 2% јавних тужилаца доноси одлуке на трећем степену. Наведени званични подаци ЦЕПЕЈ¹⁹ односе се на 2014.годину.

Ступањем на снагу новог Законика о кривичном поступку у октобру месецу 2013. године и преношењем целокупног поступка истраге у надлежност јавног тужилаштва, обим посла тужилаца значајно је повећан. Са становишта тужилаштва, удвостручено је поступање током предузимања процесних радњи у првом степену што је довело до великог броја незавршених истрага. Повећан обим посла и повећање броја предмета није било праћено изменом систематизације броја тужилаца а забрињава и чињеница да је највећи проценат непопуњених места управо у основним јавним тужилаштвима која су и највише оптерећена приливом предмета.

в) Не-судско и не-тужилачко особље

- **Особље у судовима**

Функционалном анализом истакнуто је да је број особља према броју судија веома висок (пар. 75, стр. 39).Анализирајући податке из Извештаја Комитета за ефикасност правосуђа Савета Европе (ЦЕПЕЈ) 2016(подаци за 2014. годину), закључује се да:

¹⁸Табела 3.25 Извештаја ЦЕПЕЈ

¹⁹Табела 3.33 Извештаја ЦЕПЕЈ

Са 3,7 „не-судског особља“ на једног професионалног судију, у 2014. години, Србија је близу просека на европском нивоу који је износио 3,9 (у распону од 0,9 до 9,5 службеника). (Извештајем је утврђен и просек изузимајући државе прецедентног права у којима је број особља по судији знатно већи. Тако је, изуzeвши Уједињено Краљевство, Ирску и Малту, број не-судског особља по професионалном судији у 2014. години у просеку износио 3,5).

Упоређивањем података Србије у односу на 2010. годину увиђа се смањење броја особља по једном професионалном судији за 18% (просечан број особља по судији у 2010. години у Србији износио је 4,5) - тадашњи просек на европском нивоу 3,8 (без УК, Ирске и Малте: 3,2).

Table 3.40 Number of non-judge staff per professional judge and variation between 2010 and 2014 (Q46, Q52)

States/entities	Number of non-judge staff per professional judge			Variation 2010-2012	Variation 2012 - 2014	Variation 2010 - 2014
	2010	2012	2014			
Albania	2,1	2,1	2,4	2%	11%	14%
Andorra	4,7	4,4	4,4	-6%	-1%	-7%
Armenia	2,8	2,8	NA	0%	NA	NA
Austria	3,1	3,0	2,9	-4%	-3%	-7%
Azerbaijan	3,8	3,9	4,3	1%	12%	13%
Belgium	3,5	3,4	3,3	-3%	-3%	-6%
Bosnia and Herzegovina	3,2	3,2	3,1	1%	-3%	-2%
Bulgaria	2,7	2,7	2,7	1%	1%	2%
Croatia	3,7	3,6	4,1	-2%	13%	10%
Cyprus	4,5	4,1	4,8	-8%	16%	7%
Czech Republic	3,1	3,0	3,1	-4%	3%	-1%
Denmark	NA	4,9	5,1	NA	5%	NA
Estonia	4,4	4,2	4,4	-4%	5%	1%
Finland	2,4	2,3	2,2	-4%	-3%	-7%
France	3,0	3,1	3,2	2%	4%	6%
Georgia	6,9	4,8	4,6	-31%	-3%	-33%
Germany	2,7	2,7	2,8	0%	2%	2%
Greece	2,0	2,1	2,5	1%	19%	20%
Hungary	2,7	2,9	2,9	10%	-3%	7%
Ireland	7,0	6,6	5,8	-6%	-12%	-17%
Italy	NA	3,7	3,2	NA	-15%	NA
Latvia	3,4	3,7	3,2	8%	-12%	-5%
Lithuania	3,4	3,4	3,5	0%	1%	1%
Luxembourg	1,6	1,7	0,9	4%	-48%	-46%
Malta	9,6	9,0	9,5	-6%	5%	-1%
Republic of Moldova	3,5	3,4	4,9	-3%	42%	38%
Monaco	1,1	1,1	1,3	8%	13%	21%
Montenegro	4,1	4,0	3,4	-2%	-16%	-18%
Netherlands	2,6	2,6	3,1	-2%	21%	19%
Norway	1,5	1,5	1,5	1%	5%	6%
Poland	3,4	4,0	4,1	19%	2%	22%
Portugal	3,4	3,0	2,9	-10%	-6%	-16%
Romania	2,1	2,2	2,2	4%	3%	7%
Russian Federation	3,0	2,9	NA	-3%	NA	NA
Serbia	4,5	3,5	3,7	-21%	4%	-18%
Slovakia	3,3	3,4	3,4	4%	-1%	2%
Slovenia	3,2	3,4	3,6	7%	6%	14%
Spain	NA	8,7	9,1	NA	5%	NA
Sweden	NA	4,6	4,2	NA	-9%	NA
Switzerland	3,8	3,4	3,6	-11%	5%	-7%
The FYROMacedonia	3,5	3,5	3,7	1%	6%	7%
Turkey	2,8	NA	NA	NA	NA	NA
Ukraine	NA	4,2	NA	NA	NA	NA
UK-England and Wales	10,3	8,6	9,4	-17%	10%	-9%
UK-Northern Ireland	NA	10,5	NA	NA	NA	NA
UK-Scotland	8,1	7,4	8,0	-9%	9%	-1%
Israel	..	5,8	5,5	..	-5%	..
Average	3,8	3,9	3,9	-2%	2%	1%
Median	3,3	3,4	3,4	-2%	3%	1%
Minimum	1,1	1,1	0,9	-31%	-48%	-46%
Maximum	10,3	10,5	9,5	19%	42%	38%
Indicators without United Kingdom entities, Ireland and Malta						
Average	3,2	3,4	3,5			
Median	3,2	3,4	3,3			

Note: as concerns Germany, the 2014 data was not available. Accordingly, the 2013 data is used within this section. As concerns Italy, data related to the administrative courts is not taken into consideration for the reply to question 52.

У односу на 100.000 становника, број не-судског особља у Србији у 2014. години износио је 140,3, што је двоструко више од просека на европском нивоу ((70,0); не рачунајући податке УК, Ирске и Малте (по горе наведеном принципу), просек износи 73,0).

Table 3.41 Variation in the number of non-judge staff per 100 000 inhabitants between 2010 and 2014 (Q1, Q52)

States/entities	Number of non-judge staff per 100 000 inhabitants			Variation 2010-2012	Variation 2012 - 2014	Variation 2010 - 2014
	2010	2012	2014			
Albania	24,3	28,7	29,7	20,2%	3,5%	22,3%
Andorra	132,9	139,0	136,5	8,6%	1,8%	2,7%
Armenia	18,9	20,4	NQ	7,8%	NQ	NQ
Austria	55,3	54,8	54,8	1,0%	0,0%	1,0%
Azerbaijan	25,5	25,0	27,2	1,9%	8,9%	8,8%
Belgium	52,0	48,9	47,2	5,9%	3,5%	9,2%
Bosnia and Herzegovina	77,7	80,4	81,0	3,5%	0,7%	4,1%
Bulgaria	79,7	82,6	83,5	3,6%	1,1%	8,8%
Croatia	157,4	162,6	166,5	3,3%	2,4%	5,8%
Cyprus	57,5	49,0	53,8	4,9%	20,0%	4,4%
Czech Republic	90,3	85,9	88,4	3,7%	1,8%	2,1%
Denmark	NA	32,5	31,0	NA	4,7%	NA
Estonia	72,8	74,4	77,4	2,1%	4,1%	8,3%
Finland	42,5	40,8	39,5	4,0%	3,2%	7,1%
France	32,5	33,2	33,7	2,2%	1,6%	3,9%
Georgia	36,3	25,7	31,4	29,3%	22,3%	3,5%
Germany	65,6	66,9	66,0	1,9%	1,3%	0,5%
Greece	59,8	48,2	50,5	19,4%	4,8%	5,6%
Hungary	77,2	82,2	81,4	8,4%	0,9%	5,4%
Ireland	22,4	20,6	20,0	8,3%	2,6%	0,7%
Italy	NA	39,7	36,0	NA	9,2%	NA
Latvia	71,8	78,6	78,8	9,5%	0,3%	9,8%
Lithuania	81,9	87,2	86,3	6,5%	2,4%	9,1%
Luxembourg	59,2	67,6	35,2	4,2%	4,0%	0,6%
Malta	89,6	85,4	90,6	4,6%	6,0%	1,2%
Republic of Moldova	44,1	42,5	52,8	3,7%	4,2%	9,7%
Monaco	105,9	116,2	121,7	9,7%	4,7%	14,9%
Montenegro	171,8	169,5	137,7	1,3%	4,7%	0,8%
Netherlands	40,1	37,3	43,9	7,0%	7,9%	9,6%
Norway	16,2	16,3	16,7	0,1%	2,8%	2,9%
Poland	94,1	105,0	107,9	2,6%	1,8%	14,7%
Portugal	62,3	58,3	54,9	6,5%	5,7%	1,9%
Romania	39,6	43,8	45,5	0,1%	4,5%	5,3%
Russian Federation	67,3	66,6	65,7	1,0%	1,4%	2,4%
Serbia	151,4	143,7	140,3	5,1%	2,3%	7,3%
Slovakia	82,2	82,8	82,4	0,8%	0,5%	0,3%
Slovenia	159,7	161,7	162,8	1,3%	0,6%	1,9%
Spain	NA	97,3	104,6	NA	7,5%	NA
Sweden	NA	54,1	49,2	NA	9,1%	NA
Switzerland	55,5	53,6	55,7	3,5%	4,1%	0,4%
The FYROMacedonia	111,9	113,1	112,6	1,1%	0,5%	0,6%
Turkey	30,3	NA	NA	NA	NA	NA
Ukraine	NA	72,1	NA	NA	NA	NA
UK-England and Wales	37,1	30,6	31,1	7,5%	1,8%	6,1%
UK-Northern Ireland	NA	40,5	NA	NA	NA	NA
UK-Scotland	28,7	25,6	25,6	0,9%	4,0%	7,3%
Israel		47,1	45,4		3,6%	
Average	69,5	68,7	70,0	-0,8%	0,7%	-0,2%
Median	61,1	58,3	65,3	0,1%	1,4%	0,9%
Standard deviation	40,7	40,4	39,7		9,4%	12,0%
Minimum	16,2	16,3	16,7	-29,3%	-48,0%	-40,6%
Maximum	171,8	169,5	166,5	18,2%	24,2%	22,3%
Indicators without United Kingdom entities, Ireland and Malta						
Average	72,3	72,2	73,0			
Median	64,0	66,7	60,7			

Са друге стране, Извештајем је истакнут тренд опадања броја не-судског особља на 100.000 становника у Србији²⁰ у односу на претходне циклусе извештавања:

Држава	2010	2012	2014	Варијација 2010-2012	Варијација 2012-2014	Варијација 2010-2014
Србија	151,4	143,7	140,3	-5,1%	-2,3%	-7,3%

- Особље у тужилаштвима

Са 1,8 не-тужилачког особља по тужиоцу у 2014. години, Србија је близу просека на европском нивоу који је износио 1,5 (у распону од 0,4 до 4,7 службеника).

²⁰Табела 3.41 Извештаја ЦЕПЕЈ

Упоређивањем података Србије у односу на 2010. годину увиђа се повећање броја особља по тужиоцу за 5% (просечан број особља по тужиоцу у 2010. години у Србији износио је 1,7 -

Table 3.45 Variation in the number of non-prosecutor staff per prosecutor between 2010 and 2014 (Q55, Q60)

States/entities	Number of non-prosecutor staff per public prosecutor			Variations		
	2010	2012	2014	2010 - 2012	2012 - 2014	2010 - 2014
Albania	NAP	NA	NA	NA	NA	NA
Andorra	1,7	1,0	1,0	-40%	0%	-40%
Armenia	NAP	0,5	0,6	NAP	14%	NAP
Austria	1,0	1,1	1,2	14%	9%	24%
Azerbaijan	1,2	0,7	0,7	-41%	0%	-41%
Belgium	3,3	3,3	2,9	-1%	-11%	-12%
Bosnia and Herzegovina	1,8	2,0	1,7	10%	-15%	-7%
Bulgaria	NA	2,0	2,0	NA	-2%	NA
Croatia	NA	1,8	1,8	NA	3%	NA
Cyprus	0,9	0,7	0,6	-21%	-14%	-33%
Czech Republic	1,2	1,2	1,2	-7%	3%	-4%
Denmark	NA	NA	0,7	NA	NA	NA
Estonia	0,5	0,5	0,5	9%	-6%	3%
Finland	0,5	0,4	0,4	-5%	0%	-5%
France	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Georgia	0,7	NQ	0,8	NQ	NQ	25%
Germany	2,0	2,0	2,2	0%	11%	11%
Greece	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Hungary	1,3	1,5	1,5	15%	-1%	14%
Ireland	1,3	0,9	1,0	-27%	10%	-20%
Italy	4,8	4,7	4,2	-1%	-10%	-11%
Latvia	1,0	0,9	0,9	-14%	-2%	-15%
Lithuania	0,9	0,7	0,8	-26%	17%	-14%
Luxembourg	0,8	2,3	2,3	188%	0%	188%
Malta	2,3	1,7	1,7	-27%	0%	-27%
Republic of Moldova	0,6	0,5	0,5	-2%	-15%	-17%
Monaco	1,5	1,0	1,5	-33%	50%	0%
Montenegro	1,0	1,5	1,5	48%	-2%	45%
Netherlands	4,9	5,0	4,7	3%	-7%	-4%
Norway	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Poland	1,3	1,2	1,2	-7%	1%	-6%
Portugal	1,2	1,1	1,1	-10%	-0,1%	-10%
Romania	1,3	1,2	1,3	-10%	9%	-2%
Russian Federation	0,4	0,4	NA	-4%	NA	NA
Serbia	1,7	1,7	1,8	-5%	10%	5%
Slovakia	0,8	1,0	1,0	34%	-3%	30%
Slovenia	1,4	1,2	1,4	-12%	18%	3%
Spain	0,8	1,0	0,8	23%	-20%	-2%
Sweden	0,4	0,4	0,4	-6%	4%	-3%
Switzerland	1,7	1,9	1,9	16%	0,8%	17%
The FYROMacedonia	1,0	1,0	1,2	-6%	28%	20%
Turkey	3,1	3,0	2,5	-3%	-15%	-18%
Ukraine	NA	NA	0,4	NA	NA	NA
UK-England and Wales	1,7	1,5	1,7	-11%	12%	0%
UK-Northern Ireland	2,2	2,2	2,3	-1%	5%	5%
UK-Scotland	NA	2,1	2,3	NA	11%	NA
Israel	..	0,9	0,9		1,1%	
Average	1,5	1,5	1,5	1%	2%	3%
Median	1,3	1,2	1,2	-5%	0%	-3%
Minimum	0,4	0,4	0,4	-41%	-20%	-41%
Maximum	4,9	5,0	4,7	188%	50%	188%

Note: data submitted by Germany relate to the cut-off date of 31 December 2013.

тадашњи просек на европском нивоу, као и 2014.године, износио је 1,5).

У односу на 100.000 становника, број не-тужилачког особља у Србији у 2014. години износио је 16,8 што је близу просека на европском нивоу од 14,3 (у распону од 2,0 до 40,5 службеника).

Table 3.46 Variation in the number of non-prosecutor staff per 100 000 inhabitants between 2010 and 2014 (Q1, Q60)

States/entities	Number of non-prosecutor staff per 100 000 inhabitants			Variations		
	2010	2012	2014	2010 - 2012	2012 - 2014	2010 - 2014
Albania	NAP	NA	NA	NA	NA	NA
Andorra	5,9	5,2	6,5	-10,8%	23,9%	10,5%
Armenia	NAP	5,3	5,8	NAP	10,0%	NAP
Austria	4,0	4,5	4,8	14,2%	5,9%	21,0%
Azerbaijan	12,9	8,0	7,8	-37,8%	-2,6%	-39,4%
Belgium	25,5	24,2	22,0	-4,7%	-9,1%	-13,4%
Bosnia and Herzegovina	14,3	15,9	16,1	10,9%	1,6%	12,6%
Bulgaria	NA	41,0	40,5	NA	-1,2%	NA
Croatia	NA	25,7	24,4	NA	-4,9%	NA
Cyprus	12,4	9,6	8,2	-22,9%	-14,9%	-34,4%
Czech Republic	14,5	13,6	13,8	-6,3%	1,8%	-4,7%
Denmark	NA	NA	8,1	NA	NA	NA
Estonia	6,0	6,5	6,0	9,4%	-7,9%	0,8%
Finland	3,1	3,2	2,8	1,4%	-10,6%	-9,4%
France	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Georgia	5,4	NQ	10,0	NQ	NQ	85,2%
Germany	12,6	12,9	14,1	1,9%	9,9%	11,9%
Greece	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Hungary	22,5	27,1	27,8	20,4%	2,6%	23,6%
Ireland	2,3	1,8	2,0	-20,9%	8,7%	-14,0%
Italy	15,5	15,0	14,6	-3,2%	-3,0%	-6,1%
Latvia	17,7	19,2	19,6	8,5%	1,9%	10,6%
Lithuania	23,9	17,4	19,8	-27,0%	13,2%	-17,3%
Luxembourg	7,2	20,8	19,4	187,2%	-6,7%	167,8%
Malta	6,0	5,9	4,7	-0,9%	-21,5%	-22,2%
Republic of Moldova	11,4	11,2	9,0	-1,5%	-19,9%	-21,1%
Monaco	16,7	13,8	15,9	-17,3%	14,7%	-5,1%
Montenegro	21,6	22,6	26,3	4,5%	16,4%	21,6%
Netherlands	22,9	23,7	22,1	3,6%	-6,7%	-3,4%
Norway	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Poland	19,4	19,0	18,7	-1,8%	-1,8%	-3,5%
Portugal	16,5	15,9	15,2	-3,4%	-4,7%	-8,0%
Romania	14,2	14,1	15,1	-0,7%	6,8%	6,1%
Russian Federation	8,3	8,3	NA	-1,1%	NA	NA
Serbia	14,6	15,1	16,8	3,9%	11,1%	15,4%
Slovakia	13,0	16,9	17,2	29,9%	1,8%	32,2%
Slovenia	11,0	11,0	13,3	0,0%	21,0%	21,0%
Spain	4,2	5,2	4,1	24,4%	-21,0%	-1,8%
Sweden	4,7	4,4	4,5	-6,6%	1,8%	-4,9%
Switzerland	9,2	20,2	21,1	119,9%	4,7%	130,2%
The FYROMacedonia	10,0	9,6	11,8	-3,6%	22,8%	18,3%
Turkey	17,9	17,2	17,3	-4,3%	0,7%	-3,6%
Ukraine	NA	NA	13,1	NA	NA	NA
UK-England and Wales	8,7	6,7	6,5	-22,9%	-2,7%	-24,9%
UK-Northern Ireland	21,0	21,4	20,4	2,1%	-4,5%	-2,5%
UK-Scotland	22,7	21,7	20,4	-4,5%	-6,2%	-10,4%
Israel	..	6,6	6,4	..	-2,7%	..
Average	13,0	14,4	14,3	7%	1%	9%
Median	12,9	14,1	14,6	-1%	1%	-3%
Minimum	2,3	1,8	2,0	-38%	-21%	-39%
Maximum	25,5	41,0	40,5	187%	24%	168%

За разлику од тренда опадања броја не-судског особља на 100.000 становника, анализирајући податке Србије у претходна три циклуса извештавања, увиђа се тренд раста броја не-тужилачког особља на 100.000 становника²¹:

Држава	2010	2012	2014	Варијација 2010-2012	Варијација 2012-2014	Варијација 2010-2014
Србија	14,6	15,1	16,8	3,9%	11,1%	15,4%

3.2. Обим посла

а) Годишњи прилив предмета у судовима

Функционална анализа показала је тренд смањења броја новоприспелих предмета у судовима, у периоду 2010-2013²². Насупрот томе, извештајни период од 2014. године карактерише тренд

²¹Табела 3.46 Извештаја ЦЕПЕЈ

²²Слика 3., Страна 61.

раста броја новоприспелих предмета. Овај тренд је евидентан нарочито у Врховном касационом суду где је број новоприспелих предмета у 2015. години (20,842) више него удвостручен у односу на 2014. годину (9,161).

Суд	2013	2014	2015
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД	11.544	9.161	20.842
УПРАВНИ СУД	21.756	19.423	20.315
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД	12.395	10.921	14.514
ПРЕКРШАЈНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД	31.009	39.103	29.583
АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ	83.215	61.290	55.555
ВИШИ СУДОВИ	112.372	112.879	128.093
ОСНОВНИ СУДОВИ	901.737	822.272	967.475
ПРИВРЕДНИ СУДОВИ	94.417	82.495	83.170
ПРЕКРШАЈНИ СУДОВИ	532.301	594.641	816.936
УКУПНО	1.800.746	1.752.185	2.136.483

Табела: **Годишњи прилив предмета**, Извор: Статистика о раду свих судова у Републици Србији за период 01.01. – 31.12.2013. године, Статистика о раду свих судова у Републици Србији у 2014.години, Статистика о раду судова опште надлежности судова у Републици Србији у 2015. години, Статистика о раду судова посебне надлежности судова у Републици Србији у 2015. години, Врховни касациони суд

б) Годишњи прилив предмета у јавним тужилаштвима

Тужилаштво	2013	2014	2015
Републичко јавно тужилаштво	15.310	30.033	30.886
Апелациона јавна тужилаштва	41.675	19.497	20.037
Виша јавна тужилаштва	65.019	92.642	87.894
Основна јавна тужилаштва	241.874	350.190	341.601
Тужилаштво за организовани криминал	3.263	3.099	3.154
Тужилаштво за ратне злочине	852	953	936
УКУПНО	367.993	496.414	484.508

Анализа потребног броја заменика јавних тужилаца у јавним тужилаштвима у Републици Србији

У складу са поштовањем начела независности и остваривања стратешког циља 1.3. Националне стратегије реформе правосуђа 2013-2018 и Акционог плана за спровођење Стратегије (Јачање аналитичких капацитета за стратешко планирање Државног већа тужилаца и Високог савета судства), као и са наведеном препоруком Функционалне анализе, и мерама 1.1.4.5. и 1.1.4.8. из Акционог плана 23, у циљу утврђивања реалних потреба јавних тужилаштава у Републици Србији, пре свега у погледу потребног броја заменика јавних тужилаца, а све у циљу јачања капацитета јавног тужилаштва, Државно веће тужилаца је на седници одржаној 16.05.2016. године донело одлуку о формирању радног тела за утврђивање реалних потреба јавних тужилаштава, које чине четири изборна члана Државног већа тужилаца и представник Министарства правде Републике Србије. У раду радне групе и изради анализе, као придружени члан радне групе, учествовао је још један изборни члан Државног већа тужилаца.

Радна група припремила је **Анализу потребног броја заменика јавних тужилаца у јавним тужилаштвима у Републици Србији**²³, на основу унапред утврђене методологије. Анализом су обухваћена Основна јавна тужилаштва, Виша јавна тужилаштва и Апелациона јавна тужилаштва у Републици Србији. Анализа садржи препоруке релевантним субјектима које за циљ треба да имају повећање ефикасности рада паралелно са унапређењем квалитета рада.

За потребе анализе оптерећености јавног тужилаштва послом, у текст је интегрисан релевантан део **Анализе потребног броја заменика јавних тужилаца у јавним тужилаштвима у Републици Србији**:

„Након спроведене анализе можемо да закључимо да се основна и виша тужилаштва у Србији суочавају са три кључна проблема:

1. екстремна неуједначеност у укупном броју предмета у раду
2. оптерећеност великим укупним бројем предмета у раду
3. велики број предмета примљених у рад на месечном нивоу (по утврђеној методологији: КТ + КТР 1:8 + КП 1:8 за основна тужилаштва и КТ + КТМ + КТР 1:8 за виша тужилаштва) – велики прилив предмета.

И Екстремна неуједначеност: Анализом добијених резултата за 2015. годину, утврђено је да је постојећа систематизација релативно задовољавајућа, али је очигледно да иста “пати” од *екстремне неуједначености*. Наиме, из добијених резултата о *укупном броју предмета у раду* по заменику јавног тужиоца утврђује се да се тај број креће за:

основна јавна тужилаштва:

- од 206 предмета у раду, колико има заменик јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Параћину,
- до 3301 предмет у раду - колико има заменик јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Убу

а за виша тужилаштва:

- од 205 предмета, колико има заменик тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Пожаревцу
- до 920 предмета, колико има заменик тужиоца у вишем јавном тужилаштву у Сомбору.

Из добијених резултата о *броју предмета примљених у рад на месечном нивоу* у 2015. години по заменику јавног тужиоца (по методологији КТ + КТР 1:8)

²³ <http://www.dvt.jt.rs/saopstenja/>

основна јавна тужилаштва:

- од 13 предмета, колико на месечном нивоу приме у рад заменици тужиоца у Параћину
- до 75 предмета, колико месечно прими у рад заменик тужиоца у Бечеју

виша јавна тужилаштва:

- од 4 предмета, колико на месечном нивоу приме у рад заменици јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Шапцу и Пожаревцу,
- до 17 предмета, колико прими у рад заменик јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Зрењанину.

II Када је у питању **ооптерећеност великим бројем предмета у раду**, анализом добијених резултата за 2015. годину, утврђено је да поред екстремне неуједначености постоји и проблем оптерећености заменика тужиоца великим бројем предмета.

У основним јавним тужилаштвима заменици јавног тужиоца имају:

- у 3 тужилаштва више од 2000 предмета у раду
- у 14 тужилаштава између 1500 и 2000 предмета,
- у 14 тужилаштава између 1000 и 1500 предмета у раду
- у 17 тужилаштава између 700 и 1000 предмета у раду
- у 10 тужилаштава између 500 и 700 предмета у раду,

Дакле, у 53% основних јавних тужилаштава заменици јавног тужиоца имају укупно преко 1000 предмета у раду.

У вишим јавним тужилаштвима заменици јавног тужиоца имају:

- у 8 тужилаштава више од 500 предмета у раду
- у 8 тужилаштава од 400 - 500 предмета у раду
- у 4 тужилаштава од 300 - 400 предмета у раду
- у 5 тужилаштава испод 300 предмета у раду

Дакле, у 64% виших тужилаштава заменици тужиоца имају укупно преко 400 предмета у раду.

III Велики број предмета примљених у рад на месечном нивоу (по утврђеној методологији): анализом добијених резултата за 2015. годину, утврђено је да поред наведених проблема постоји и проблем великог великог прилива, односно великог броја предмета примљених у рад на месечном нивоу по утврђеној методологији: КТ + КТР 1:8 +КП 1:8 за основна тужилаштва и КТ + КТМ + КТР 1:8 за виша тужилаштва.

У **основним јавним тужилаштвима** заменици јавног тужиоца **на месечном нивоу** приме (по методологији КТ + КТР 1:8 +КП 1:8):

- у 15 тужилаштава заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад у просеку испод 25 предмета,
- у 18 тужилаштава заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад од 25 до 35 предмета,
- у 11 тужилаштава заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад од 35 до 45 предмета,
- а у 14 тужилаштава заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад од 45 до 75 предмета месечно.

У **вишим јавним тужилаштвима** заменици јавног тужиоца на месечном нивоу приме у рад:

- у 3 тужилаштва заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад мање од 5 предмета,

- у 14 тужилаштава заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад од 5 до 10 предмета

- у 8 тужилаштава заменик тужиоца је на месечном нивоу примио у рад од 10 до 17 предмета

Због свега наведеног је неопходно, пре свега, уједначавање система у погледу броја предмета по заменику јавног тужиоца у првостепеним тужилаштвима, како броја предмета који се примају у рад на месечном нивоу, тако и у погледу укупног броја предмета у раду. Приближан број предмета у раду по заменику јавног тужиоца на истом нивоу тужилаштва, почетна је основа, како за очекивано једнак квалитет рада и истовремено једнак приступ правди свих грађана, као и за адекватно вредновање квалитета рада носилаца јавнотужилачке функције.“

3.3.Индикатори ефикасности

а) Индикатори ефикасности - Судство

Дужина трајања поступка

Суд	Врста предмета	Број дана
Основни судови	Грађански предмети	310 дана
	Кривични предмети	254 дана
Виши судови	Грађански предмети	232 дана
	Кривични предмети	277 дана
Привредни судови	Грађански привредни предмети	162 дана
Управни суд	Управни предмети	505 дана

Савладавање прилива „Clearance rate“²⁴

Првостепени грађански предмети (основни и виши судови): 92.02%

Првостепени привредни предмети: 114.54%

Првостепени управни предмети: 91.96%

Првостепени кривични предмети (основни и виши судови):124.65%

Другостепени грађански/привредни/кривични предмети: 108%

Врховни касациони суд: 91.69%

Број предмета у односу на број становника

Број првостепених грађанских предмета у основним и вишим судовима на 100 становника²⁵:

- 1) Укључујући судске (грађанске) предмете извршења: 35.34
- 2) Не укључујући судске (грађанске) предмете извршења: 6.20

Број првостепених привредних предмета у привредним судовима на 100 становника:

²⁴“Clearance rate“ индикатор представља однос између новоприспелих и решених предмета у одређеном временском периоду, изражен у процентима, Извор: СЕРЕЈ Guidelines

²⁵Дати подаци односе се на нерешене предмете у 2015. години у складу са Годишњим извештајем о раду судова у Републици Србији: <http://www.vk.sud.rs/en/annual-report-work-courts>. За сврхе овог рачунања, Врховни касациони суд је користио демографске податке доступне на интернет страници Републичког завода за статистику Републике Србије 6. маја 2016. године. Број становника Србије са пројекцијом 1. јануара 2015. године, како је наведен на интернет страници: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/Public/PageView.aspx?pKey=162>

- 1) Укључујући судске предмете извршења: 1.99
- 2) Не укључујући судске предмете извршења: 0.60

Број првостепених управних предмета у Управном суду на 100 становника: 0.62

Број првостепених кривичних предмета у основним и вишим судовима на 100 становника: 1.44

Број другостепених грађанских предмета у апелационим судовима (опште надлежности) на 100 становника: 1.003

Број другостепених привредних предмета у Привредном апелационом суду на 100 становника: 0.29

Број другостепених кривичних предмета у апелационим судовима на 100 становника: 0.098

б) Индикатори ефикасности – Јавно тужилаштво (из Анализе потребног броја заменика јавних тужилаца у јавним тужилаштвима у Републици Србији)

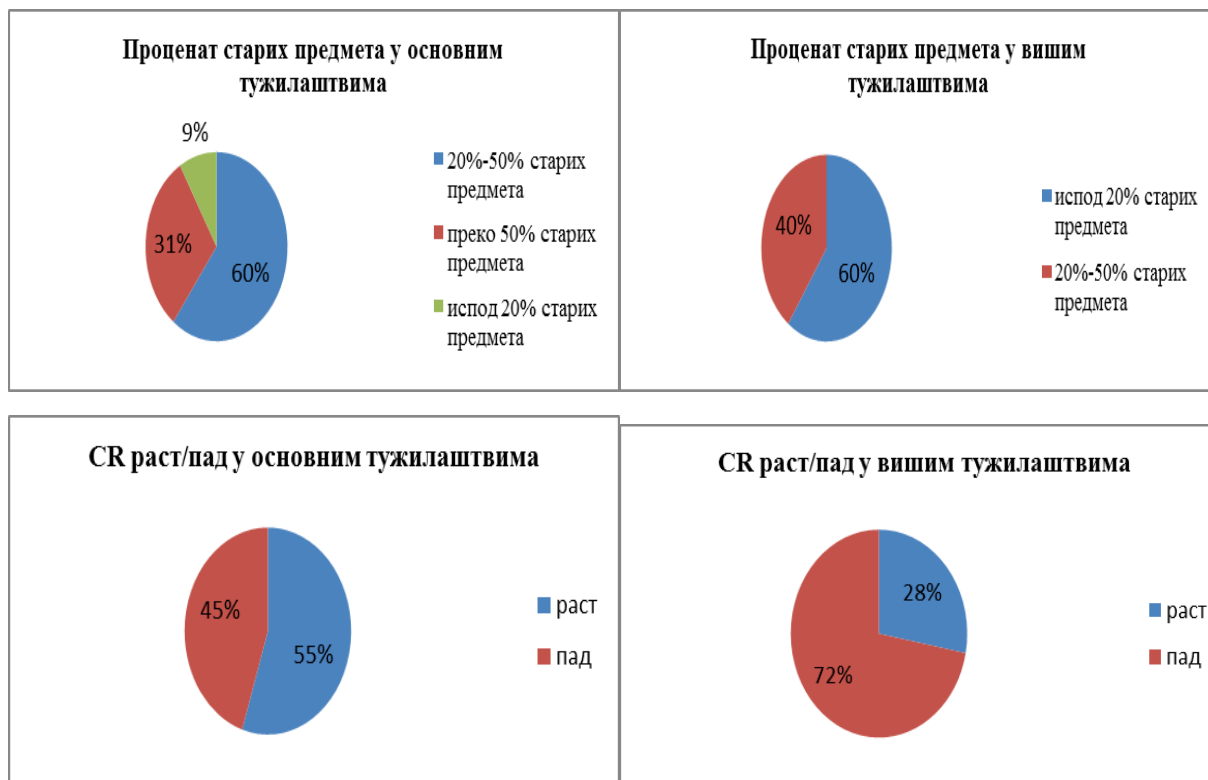
Квалитет рада тужилаштва директно везан за број носилаца јавнотужилачке функције, односно за број предмета који заменик тужиоца има у раду. Примена оквирних мерила на одређивање потребног броја заменика у односу на број предмета које један заменик тужиоца прими у рад на месечном нивоу довела би најпре до уједначавања оптерећености свих тужилаштава истог ранга, што је нарочито важно за једнак приступ правди свих грађана, а истовремено и до реалне могућности да се отклоне учени проблеми у погледу квалитета рада и што је најважније, да се спречи очигледно урушавање система који због енормног повећања обима посла од 2013. године све теже и све лошије функционише.

Свеукупно гледано, уочава се да заменици јавног тужиоца раде онолико колико је то могуће, што произилази из резултата стопе решавања примљених предмета (CR) која је у скоро свим тужилаштвима у Србији изнад ранијег просека од 58%, при чему се та стопа сада у већини тужилаштава креће око 80%, што значи да се на годишњем нивоу решава одређени број предмета који је приближан броју предмета примљених у рад у тој години

Међутим, ни овако висок проценат решавања предмета није довео до смањења укупног броја предмета у раду јер је број пренетих предмета из 2013. године у 2014. годину приближно једнак укупном броју предмета који су примљени у рад 2014. године, а у неким тужилаштвима тај број је и већи од броја новопримљених предмета у рад. Такав тренд се наставља и у 2015. и 2016. години, као и тренд повећања новопримљених предмета. Раст процента нерешених предмета доводи до пада стопе решавања предмета (CR) и до повећања времена потребног да се заостали предмети реше (CDT) из чега произилази да је преоптерећеност заменика велика и да постоји потреба повећања броја извршилаца.

Нагли раст нерешених предмета настао је најпре као директна последица увођења тужилачке истраге и у највећем броју су то предмети који су враћени из судова као нерешене истраге. Тенденција раста нерешених предмета резултат је одсуства реакције на постојеће стање. Ако се има у виду да је притоме и број новопримљених предмета у константном расту од 2014. до 2016. године, те да јавни тужиоци сада у поступку истраге спроводе много више процесних радњи него раније, јасно је да су у овом тренутку неопходне хитне мере у погледу повећања броја заменика тужилаца, које би најпре зауставиле даљи пад квалитета рада, а потом и довеле до стварања

адекватних услова за рад којима би се створила могућност благовременог и квалитетног решавања предмета.

Закључак

У области управљања људским ресурсима, главни закључци Функционалне анализе наводе да у правосуђу Србије није евидентан стратешки приступ управљању људским ресурсима, и да је у циљу усвајања пракси ЕУ потребно поново ставити фокус на учинак, продуктивност и улагање у људски потенцијал. (пар. 74, стр. 41)

У циљу унапређења стратешког приступа развоју људских ресурса у правосуђу, Акционим планом за Поглавље 23 (1. Правосуђе, 1.3 Стручност/ефикасност) предвиђен је сет активности са циљем **усвајања и спровођења средњорочне стратегије људских ресурса за правосуђе** на основу анализа потреба и обима посла, а имајући у виду даље промене у структури судова, избору и обуци кадрова (1.3.4.), средњорочном Стратегијом људских ресурса за правосуђе чија се израда и усвајање очекује у 2017. години (мера 1.3.4.2. Акционог плана 23) биће обухваћена питања броја и структуре носилаца правосудних функција, статус, број и структура судијских сарадника и јавнотужилачких помоћника као и питања управљања, броја и професионалне структуре административног особља у правосуђу.

Иако се одаје утисак да Република Србија кореспондира са европским просеком на плану несудског и нетужилачког особља, никако не треба сметнути са ума високе стандарде у ИКТ системима којима се управља судским и тужилачким системима у развијенијим земљама Европе. Оптимизација административног особља се може очекивати заједно са унапређењем и развојем ИКТ система као и описмењавања корисника правосудног информационог система. Позитиван утицај на квалитетно планирање у области људских ресурса очекује се и од увођења „e-filing-a“ и умрежавања правосудног система са другим ИКТ системима релевантних институција.

Квалитетно и одрживо дугорочно планирање у правосуђу представља један од основних фактора његове ефикасности, ефективности и квалитета. За то је потребно првенствено обезбедити прикупљање података који ће бити база за касније мерење и упоређивање резултата како би планирање мера и активности у циљу унапређења биле стратешки оријентисане. Неопходно је успоставити оптималан систем мерења учинка за ефектнију расподелу предмета.

4. АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ У ПРАВОСУЂУ И УТИЦАЈ НА ЕФИКАСНОСТ ПРАВОСУЂА

Поред усвајања напредних законодавних решења, у области правосуђа спроводи се велики број активности са циљем стварања административних претпоставки и снажних капацитета за ефикасно спровођење закона и несметано функционисање система.

Адекватна кадровска попуњеност у односу на анализу оптерећености правосуђа, и систем дугорочног кадровског планирања у правосуђу који карактерише стручност, професионализам и одговорност, најзначајнији је аспект јачања административних капацитета у правосуђу. Остварење ових циљева кључни је фактор за повећање ефикасности правосудног система, приступа правди и правне сигурности.

У погледу стручности и ефикасности, извештајни период карактерише успешна реализација доспелих мера дефинисаних Акционим планом за Поглавље 23 са циљем повећања стручности и ефикасности правосуђа.

У погледу јачања капацитета административних канцеларија Високог савета судства и Државног већа тужилаца у области аналитике, статистике и управљачких капацитета, у складу са проширењем надлежности, у извештајном периоду успешно су реализоване и релевантне мере предвиђене Акционим планом за поглавље 23, и то мера 1.1.4.5. (Јачање капацитета Административне канцеларије Високог савета судства у области аналитике, статистике и управљачких капацитета, а у складу са проширењем надлежности Високог савета судства) и 1.1.4.8. (Јачање капацитета Административне канцеларије Државног већа тужилаца у области аналитике, статистике и управљачких капацитета, а у складу са проширењем надлежности Државног већа тужилаца). Посебна пажња посвећује се квалитетном кадровском планирању, прикупљању и ажурирању релевантних база података као и континуираној едукацији.

У погледу едукације, Високи савет судства је усвојио трогодишњи тренинг програм за особље Административне канцеларије у разним областима, а посебно на теме: ИТ; буџетирање; јавне набавке; процес ЕУ интеграција; ИПА пројекти; анти-корупција; унапређење менаџерских способности.

Функционалном анализом у препоруци бр. 27 истакнута је потреба реорганизације и усмеравања административних процеса у судовима и тужилаштвима.

У правосудним органима не постоји специјализовано особље за систем квалитета и унапређења оперативних процеса.

Подршку активностима који се односе на повећање ефикасности укључујући радне процесе у правосуђу пружа Пројекат „*Ефикасност правосуђа*“ чије је спровођење почело у јануару 2016. године. Пројектом ће се, између осталог, пружити подршка поједностављивању пословних процедура кроз идентификовање потреба за побољшање и поновно дефинисање административних радних процеса у најмање 30 судова и 10 тужилаштава и подршка њиховом

спровођењу у складу са Водичем најбољих пракси (како је дефинисано на Пројекту USAID-SPP). У овом контексту, експерти су посетили судове и тужилаштва са циљем анализе постојећих пословних процедура. Сачињен је Нацрт основног извештаја са предлогом активности.

Кључни изазов за судове и тужилаштва представља неадекватно распоређено и обучено особље, неравномерна расподела предмета, просторни услови и достављање у судским процесима. Подршка унапређењу процеса биће пружена у даљим фазама спровођења пројекта „Ефикасност правосуђа“.

Детаље пројекта „Ефикасност правосуђа“ видети у Делу 5. Пројекти - ИПА пројектиције је спровођење у току.

Квалитет правосуђа и Правосудна академија

Повећање ефикасности правосудног система и његовог квалитета, као и развој правосудних институција уопште, у великој мери условљен је квалитетом система едукације. Обука носилаца правосудне функције, несудског и нетужилачког особља и других субјеката у правосуђу, представљају национални и међународни стандард.

Најзначајнију улогу у јачању административних капацитета правосудних органа, тиме и стручности и ефикасности правосуђа, има Правосудна академија.

Континуирано улагање у административне, институционалне и материјално-техничке капацитете Правосудне академије предуслов је за остваривање независног и ефикасног правосудног система. **Функционална анализа** препознала је „акутну потребу за обуком и подизањем капацитета у читавом српском правосуђу“ (стр. 42, пар.80). Потреба за успостављањем систематског приступа развоју каријере, укључујући и потребе за обуком, препозната је и Извештају о напретку Републике Србије за 2015. годину²⁶.

Успешно се спроводе мере за унапређење организације рада Правосудне академије у складу са резултатима Функционалне анализе потреба Правосудне академије. Ове активности предвиђене су Акционим планом за поглавље 23 (1.3.1.8.).

Када су у питању **административни капацитети Правосудне академије**, у административној канцеларији Правосудне академије запослено је 38 лица. Од тога 32 лица плате прима из буџета, а шест лица је анагажовано преко УСАИД директне помоћи која ће и по истеку пројекта наставити да раде у Академији и бити финансирани из буџета.

Правосудна академија континуирано остварује резултате на пољу **развоја програма обуке** - у складу са европским стандардима, Правосудна академија је унапредила свој рад у областима који се односе на евалуацију обука, менторски рад и методологију рада везано за тренинг тренера.

Укупном процесу реформе у овој области и стварању дугорочног одрживог система едукације у правосуђу допринели су и резултати Функционалне анализе. **Акционим планом за поглавље 23 предвиђен је сет активности које се односе на спровођење мера у односу на Правосудну академију а у складу са резултатима Функционалне анализе.**

Континуирано се спроводе стратешке активности са циљем јачања стручности/ефикасности у правосуђу, што подразумева и улогу и капацитете Правосудне академије у систему квалитета

²⁶ http://www.seio.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_ek_o_napretku/godinja_izvestaj_15_final.pdf

правосуђа. Ове активности имају карактер континуираних мера, дефинисане су Акционим планом за Поглавље 23 (1.3.1.,1.3.2.).

Програм за континуирану едукацију за носиоце правосудних професија усвојен од стране ВСС и ДВТ рефлектује препоруке из Функционалне анализе правосуђа. Функционална анализа је узета у разматрање када је Програмски савет ажурирао годишњи континуирани тренинг програм и установио нове радне групе за сваку правну област састављене од еминентних представника правосуђа и факултета, али такође и особља Правосудне академије. Такође, методологија коју је креирао Програмски савет укључује радионице и тренинге за развој вештина за напредне едукативне програме.

У контексту реформе система едукације у правосуђу, у складу са Акционим планом за Поглавље 23, Народна скупштина Републике Србије 18. децембра 2015. године донела је Закон о изменама и допунама Закона о правосудној академији²⁷ ²⁸.

Изменама и допунама Закона о Правосудној академији проширен је састав Програмског савета представником корисника почетне обуке; уређен је састав комисије за завршни испит и изједначена висина накнаде за менторски рад на програму почетне обуке и рад на програму судијских и тужилачких помоћника и приправника; утврђено је да се похађање почетне обуке сматра радним искуством у правној струци и утврђени су случајеви у којим је стална обука обавезна (промена специјализације, битна промена прописа, увођење нових техника рада, отклањање недостатака у раду судија и заменика јавног тужиоца утврђених приликом вредновања њиховог рада).

Правосудна академија је започела, у сарадњи са Америчком агенцијом за међународни развој УСАИД имплементацију пројекта подршке јачању капацитета Академије. У оквиру овог пројекта ПА је започела селектовање особља које ће подржати регионалне канцеларије. Комуникацију са Високим саветом судства и Државним већем тужилаца, унапређење менторског система и избора предавача у складу са ново успостављеним критеријумима и стандардима за избор, рад и промоцију судија и тужилаца. Документациони и истражни центар ће водити особље Правосудне академије, док ће језгро истраге и правних студија координисати релевантни експерти. Израђен је и нацрт Стратешког плана развоја Правосудне академије за период од 2016. до 2020. године.

Значајна подршка Правосудној академији очекује се од ИПА 2013 пројекта **„Јачање образовних активности и јачање организационих капацитета Правосудне академије“**, који је са спровођењем започео у марту 2016. године. *Детаљније о пројекту видети у делу 5. Пројекти.*

Активности јачања капацитета Правосудне академије обухватају и обезбеђивање одговарајућих инфраструктурних предуслова за рад Правосудне академије у складу са увећаним капацитетима Академије, путем адаптације и опремања одговарајуће зграде.

Законом о допунама Закона о судијама²⁹ допуњен је Закон о судијама, прописивањем поступка за утврђивање стручности и оспособљености кандидата за судију који се први пут бира. Измене Закона о судијама предвиђају да ће стручност, оспособљеност и достојност за судије, које су изабране први пут у основним и прекршајним судовима, бити проверена на тесту организованом

²⁷„Сл. Гласник РС“ број 106/15

²⁸Изменама закона претходила је Одлука Уставног суда ИУз број 497/2011 („Службени РС”, број 32/14) којом је између осталог, наведено је да се законом не може обавезивати Високи савет судства, односно Државно веће тужилаца да обавезно предлаже Народној скупштини за први избор за судијску функцију, односно функцију заменика јавног тужиоца, кандидате који су завршили почетну обуку на Правосудној академији, али да се законом могу прописати правила на основу којих би Високи савет судства, односно Државно веће тужилаца, посебно вредновао завршену почетну обуку на Правосудној академији, у поступку предлагања судија и заменика јавних тужилаца који се први пут бирају.

²⁹„Сл. Гласник РС“ број 106/15

од стране Високог савета судства и овом обавезује Високи савет судства да регулише програм и метод тестирања у року од 90 дана од ступања на снагу. У току је реализација активности доношења *Правилника о критеријумима и мерилима, за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судија и председника судова*, у складу са изменама Закона о судијама. (Критеријуми за избор на функцију), активност 1.1.3.1. из Акционог плана за поглавље 23. Високи савет судства је на седници одржаној 12. априла 2016. године донео одлуку о образовању Радне групе за израду Нацрта Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за предлагање кандидата за први избор, за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и за предлагање кандидата за избор за председника суда и за израду Нацрта Правилника о програму и начину полагања испита за оцену стручности и оспособљености за кандидата који се први пут бира на судијску функцију. У току су консултације са свим релевантним учесницима у реализацији ове активности (Правосудном академијом, удружењима судијских помоћника).

Законом о допунама Закона о јавном тужилаштву³⁰ допуњен је Закон о јавном тужилаштву, прописивањем поступка за утврђивање стручности и оспособљености кандидата за заменика јавног тужиоца који се први пут бира. Овим законом прописано је да се „у поступку избора заменика јавног тужиоца који се први пут бира на функцију у јавном тужилаштву проверава се стручност и оспособљеност кандидата. Стручност и оспособљеност кандидата проверава се на испиту који организује Државно веће тужилаца. Успех на испиту изражава се оценама од 1 до 5. Кандидат за заменика јавног тужиоца који се први пут бира на функцију у основном јавном тужилаштву и који је завршио почетну обуку на Правосудној академији није дужан да полаже испит који организује Државно веће тужилаца, већ се њему као мерило стручности и оспособљености узима завршна оцена на почетној обуци на Правосудној академији. Државно веће тужилаца прописује програм и начин полагања испита на коме се проверава стручност и оспособљеност кандидата.”

Државно веће тужилаца је у складу са допунама Закона о јавном тужилаштву усвојило Правилник о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности кандидата у поступку предлагања за заменика јавног тужиоца који се први пут бира, 29. септембра 2016. године.

Улога Правосудне академије у јачању капацитета правосудних професија

Правосудна академија има значајну улогу у јачању капацитета правосудних професија, на основу могућности да спроводи програме стручног усавршавања извршитеља, јавних бележника, јавнобележничких помоћника и јавнобележничких приправника, на основу уговора које закључује са Комором извршитеља, односно Јавнобележничком комором.

У том смислу, Правосудна академија је закључила уговоре о сарадњи са обе коморе. Такође, Правосудна академија спроводи активности обуке и стручног усавршавања нових правних професија у сарадњи са надлежним телима комора. Именовањем свог представника, Правосудна академија је учествовала у раду радних група Коморе извршитеља у изради програма почетне и континуиране обуке Јавних извршитеља у складу са новим ЗИО-м. У протеклих три године у сарадњи са Комором извршитеља а за потребе јавних извршитеља, Правосудна академија је организовала више од 60 едукативних скупова. Током 2016. године, у сарадњи са Јавнобележничком комором, Правосудна академија је организовала 12 едукативних догађаја.

Закључак

³⁰ „Сл. Гласник РС“ број 106/15

Константно унапређивање рада и функционалности Правосудне академије се остварује у складу са динамиком предвиђеном стратешким документима, посебно Акционим планом за Поглавље 23. Упоредо се ради на унапређењу програма обуке, како почетне тако и континуиране, за будуће и тренутне носиоце правосудних функција а тако и на унапређењу самих капацитета Правосудне академије у циљу јачања професионалности, стручности и ефикасности правосуђа.

5. ПРОЈЕКТИ

Јачање административних капацитета једна је од области које су снажно подржане међународним пројектима:

ИПА пројекти чије је спровођење у току

Национални програм ИПА за 2012. годину

Пројекат „**Ефикасност правосуђа**“ са спровођењем је отпочео у јануару 2016. године. Укупна вредност пројекта је 4.000.000 евра и спроводи се кроз уговор о услугама. Корисници пројекта су Министарство правде, Високи савет судства, Државно веће тужилаца, Врховни касациони суд, Републичко јавно тужилаштво и Правосудна академија. Пројектне активности су усмерене на побољшање ефикасности рада правосудних органа кроз смањење броја заосталих предмета, поједностављење процедура у процесу рада и самим тим смањење времена процесуирања предмета, успостављање јединствене базе судске праксе и обезбеђење адекватних обука за носиоце правосудних функција и административно особље. Предвиђено време трајања пројекта је 24 месеца. Пројектне активности спроводи „British Council“.

Пројекат „**Процена инфраструктуре у правосуђу**“ са спровођењем је започео у децембру 2015. године. Укупна вредност пројекта је 2.000.000 евра и спроводи се кроз уговор о услугама. Пројектне активности су усмерене на процену тренутне инфраструктуре и ИКТ инфраструктуре у правосуђу. Пројекат за циљ има адресирање потреба које се односе на унапређење инфраструктуре и ИКТ инфраструктуре у правосудним органима са препорукама за унапређење истих. Такође, један од циљева пројекта је и ажурирање „Упутства за дефинисање типског модела суда за виши и основни суд – (Модел суд)“ као и израда „Упутства за дефинисање типског модела тужилаштва за основно и више јавно тужилаштво – (Модел Тужилаштва)“. Надаље, пројекат треба да изради пројектно техничку документацију неопходну за извођење интервенција у смислу реконструкције/адаптације или надградње у циљу обезбеђења адекватних услова рада у правосудним органима. Корисници пројекта су Министарство правде, Високи савет судства и Државно веће тужилаца. Предвиђено је да пројектне активности трају 18 месеци. Пројектне активности спроводи консултантска кућа „CeSCOWI“.

Пројекти „**Реконструкција основног суда у Краљеву**“ и „**Надзор над извођењем радова на реконструкцији зграде основног суда у Краљеву**“, одобрени су у оквиру Националног програма ИПА за 2012. годину у укупној вредности од 1.630.000 евра. Спровођење пројеката отпочело је у марту 2016. године кроз два уговора: уговор о радовима (1.480.000 евра) и уговор о услугама (150.000 евра). Циљ пројеката је реконструкција зграде у којој је смештен основни суд у Краљеву и основно јавно тужилаштво у Краљеву у циљу обезбеђења адекватних услова за рад и функционисање ова два правосудна органа у складу са упутством „Модел суд“ и побољшања ефикасности у раду и пружања услуга грађанима. Корисник пројекта је Министарство правде и Основни суд у Краљеву. Предвиђено је да пројекти трају 15 месеци. Извођење радова на објекту изводи грађевинско предузеће „CREDO“ док надзор над извођењем радова врши консултантска кућа „SAFAGE“.

Национални програм ИПА за 2013. годину – Децентрализовано управљање

Пројекат ***„Јачање капацитета Високог савета судства и Државног већа тужилаца“*** је са спровођењем отпочео у септембру 2015. године и спроводи се кроз твининг уговор у складу са процедурама децентрализованог управљања средствима ЕУ. Укупна вредност пројекта је 2.000.000 евра, од чега 1.900.000 евра ЕУ средства и 100.000 евра национално финансирање. Пројектне активности су усмерене на и изградњу капацитета и јачање функционисања Високог савета судства и Државног већа тужилаца унапређењем њихове стручности, управљачких компетенција и техничких капацитета ради обезбеђивања ефикаснијег и ефективнијег вршења правде. Пројектом у складу са процедурама управља Министарство правде, ИПА јединица министарства, а крајњи корисници пројекта су Високи савет судства и Државно веће тужилаштва. Предвиђено је да пројектне активности трају 24 месеца. Твининг партнер на пројекту је шпанско–грчки конзорцијум.

Пројекат ***„Јачање образовних активности и јачање организационих капацитета Правосудне Академије“***, са спровођењем је започео у марту 2016. године и спроводи се кроз уговор о услугама у складу са процедурама децентрализованог управљања средствима ЕУ. Укупна вредност пројекта је 2.100.000 евра од чега је 1.890.000 евра ЕУ средства, а 210.000 евра средства обезбеђена из националног буџета. Пројектне активности су усмерене на унапређење организационих и образовних капацитета Правосудне академије, у циљу унапређења ефикасности организације обука како за носиоце правосудних функција тако и за судијске и јавнотужилачке помоћнике. Пројекат треба да омогући лакши приступ судској пракси Европског суда за људска права за релевантне циљне групе, с циљем да се унапреди судска пракса у Србији и усклади са европским стандардима. Све пројектне активности адресиране су на унапређење независности и ефикасности правосуђа кроз мере које се односе на одговорност, непристрасност и надлежност правосудних актера у циљу постизања и јачања владавине права, правне сигурности, бољи приступ правди, као и унапређење заштите људских и мањинских права. Пројектом, у складу са процедурама децентрализованог управљања средствима ЕУ, управља Министарство правде, ИПА јединица министарства, док је крајњи корисник Правосудна академија. Предвиђено је да пројектне активности трају 24 месеца. Пројекат спроводи „British Council“.

Пројекат ***„Јачање капацитета Агенције за борбу против корупције у превенцији борби против корупције“*** је са активностима на припреми спровођења отпочео 25. јуна 2015. године када је завршен тендерски поступак и за твининг партнера одабран италијанско-шпански конзорцијум, када је започело дефинисање пројектних активности и приступило изради Твининг уговора са одабраним твининг партнером. Укупна вредност уговора је 2.000.000 евра, од чега је 1.900.000 евра ЕУ средстава, а 100.000 евра средства обезбеђена из националног буџета. Уговор са твининг партнером је потписан у јуну 2016. године када је отпочело спровођење пројектних активности. Пројектне активности ће подржати спровођење нове Стратегије за борбу против корупције и пратећег Акционог плана, јачање националних механизма у области превенције и борбе против корупције у циљу унапређења ефикасности релевантних институција у борби против корупције и смањења свих видова корупције, као и јачање капацитета Агенције за борбу против корупције. Пројектом, у складу са процедурама децентрализованог управљања средствима ЕУ, управља Министарство правде, ИПА јединица министарства, док је крајњи корисник Агенција за борбу против корупције. Предвиђено је да пројектне активности трају 24 месеца.

Пројекат ***„Унапређење капацитета и компетентности затворског система у Републици Србији“*** је са активностима на припреми спровођења отпочео октобра 2015. године када је завршен тендерски поступак и за твининг партнера одабран аустријско-немачки конзорцијум,

када је започело дефинисање пројектних активности и приступило изради Твининг уговора са одабраним твининг партнером. Дефинисање пројектних активности са твининг партнером је у току и очекује се потписивање уговора у октобру 2016. године. Укупна вредност уговора је 1.000.000 евра од чега 950.000 евра средства ЕУ и 50.000 евра средства из националног буџета. Пројектне активности ће бити усмерене на јачање капацитета Министарства правде, Управе за извршење кривичних санкција за обуку, стручно усавршавање и упошљавање осуђених лица, као и унапређење услова живота и рада у затворском систему Републике Србије. Пројектом, у складу са процедурама децентрализованог управљања средствима ЕУ, управља Министарство правде, ИПА јединица министарства, док је крајњи корисник Управа за извршење кривичних санкција. Предвиђено је да пројектне активности трају 18 месеци.

Поред пројеката подржаних од стране ЕУ фондова, Министарство спроводи **Пројекат Заједничког вишедонаторског повереничког фонда за подршку сектору правосуђа (МДФ)**, уз контрибуцију партнера из развијених земаља, којим управља Светска Банка. Фонд је постао оперативан почетком 2009. године и његов циљ је јачање подршке и координација донаторске помоћи у сектору правосуђа у Србији, кроз спровођење Програмског оквира за координацију, а уз заједничку финансијску подршку више донатора. Након потписивања новог споразума у септембру 2010. године, сада представља Вишедонаторски поверенички фонд кога спроводе Светска банка и Министарство правде Републике Србије са циљем пружања флексибилније подршке сектору правосуђа у Србији ради остваривања свих циљева и приоритета утврђеним у стратешким документима Владе.

У оквиру програма **МАТРА Холандске амбасаде у Београду**, одобрен је предлог *пилот пројекта „Аудио опрема за снимање суђења у Вишим судовима“*. Укупна вредност пројекта је 314.400 евра, које финансирају Амбасада Сједињених Америчких Држава у Београду и Амбасада Краљевине Холандије у Београду. Пројекат има за циљ модернизацију бележења тока судског поступка. На основу потписаног Споразума о донацији између Амбасаде Краљевине Холандије и Министарства правде, спроведен је поступак јавне набавке и потписан је уговор са изабраном компанијом. Активности су отпочеле крајем децембра 2015. године, а очекивани резултати су: анализиран релевантни законски оквир који се односи на представљање и увођење аудио снимања у односу на предлоге унапређења у датој области, извршена анализа употребе и оцена ефикасности, аутентичнија регистрација тока судског поступка независно од активности у судници, набављено и постављено 12 централизованих и 6 децентрализованих система за аудио снимање суђења, извршен тренинг корисника и превод упутстава на српски језик и дигитализовано праћење суђења. Спровођење пројекта је у току и пројектне активности ће бити реализоване до марта 2017. године.

6. ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ И ЕФИКАСНОСТ ПРАВОСУЂА

Значајан аспект унапређења административних капацитета рационализацијом времена у правосуђу је коришћење информационих технологија, система за управљање и обраду предмета. У извештајном периоду остварене су бројне активности са циљем унапређења и иновације ИКТ система у правосуђу. Континуирано се спроводе активности дефинисане Акционим планом за поглавље 23.

Потреба унапређења коришћења информационо-комуникационих технологија у правосудном систему препозната је у Извештају о напретку Републике Србије за 2015. годину, којим се наводи да је аутоматска размена информација изузетно ограничена у целом сектору, као и да се информациона и комуникациона технологија недовољно користи за дељење информација о

судској пракси и за приступ службама. Ово отежава мерење учинка система, због чињенице да су подаци расути и засновани на недовољно прецизном ручном прикупљању података.

Потреба постојања прецизне и благовремене статистике у правосуђу у циљу јачања ефикасности у управљању системом учинка, препозната је и у Функционалној анализи правосуђа³¹. Област информационо-комуникационих технологија адресирана је препорукама 41-49.

У складу са препоруком 41 Функционалне анализе којом се наглашава потреба формирања чвршће структуре управљање ИКТ-ом како би се обезбедили циљеви будућих инвестиција и одговорило на потребе, успешно се реализује и активност 1.2.1.3. Акционог плана за поглавље 23 која се односи на *институционализацију координације и управљања ИКТ системом, путем јавно-приватног или јавно-јавног партнерства, нарочито водећи рачуна о елиминацији коруптивних ризика*. Имајући у виду потребу да се постигне најшири могући консензус свих релевантних актера у процесу доношења одлука, Министарство правде је иницирало успостављање Секторског савета за информационе и комуникационе технологије (у даљем тексту : Секторски Савет). Секторски савет је образован³² 13. априла 2016. године. Делокруг рада Секторског савета је институционализација координације и управљања ИКТ у оквиру правосуђа, а у складу са активностима Акционог плана за Поглавље 23 и планом рада Одсека за е-правосуђе Министарства правде.

У складу са препоруком 42 Функционалне анализе којом се у циљу оснаживања улагања у ИКТ предлаже вршење процене технолошке конфигурације читавог правосуђа; доношење дугорочног буџетског плана за одржавање иницијативе аутоматизације; вршење анализе економичности и укупне цене власништва пројекта(ТЦО) за све предложене пројекте, у складу са мером 1.2.1.1. Акционог плана за поглавље 23, уз подршку Мултидонаторског повереничког фонда (МДФ) и Америчке агенције за међународни развој (УСАИД), спроведена је Анализа постојећег ИКТ система у погледу хардвера, на начин да сув процењене све хардверске компоненте (сервери, десктопови, мрежна опрема) широм судова и јавних тужилаштва. Такође је урађена и анализа људских ресурса преко краткорочног уговора у складу са МДФ – им пројектом, којом су постигнути значајни резултати у погледу потребних људских ресурса за руковођење софтверима за управљање предметима.

Реализују се кораци у циљу спровођења активности на *изради плана активности и припреме одговарајућег методолошког упутства за „чишћење“ постојећих података у складу са препорукама претходних анализа, за примену методолошког упутства за „чишћење“ података., спровођење обука за примену методологије, као и сам поступак “чишћења“ и ажурирања система* (мере 1.2.1.4. и 1.2.1.5.). Развој активности које се односе на припрему одговарајућих методолошких упутстава за "чишћење" постојећих података почео је у оквиру ИПА пројекта „Унапређење ефикасности правосуђа“. Подршку у одређеном делу дао је и Мултидонаторски поверенички фонд (МДФ).

Материјално-техничка опремљеност у правосуђу

Значајан фактор повећања ефикасности правосудних органа, у контексту увођења најсавременијих законских решења и добре праксе, представља адекватна материјално-техничка опремљеност. Стандарди у правосуђу и трендови које прати реформа правосудног система Републике Србије захтевају висок степен опремљености и континуирано улагање у софтверску и хардвер опрему.

³¹ Функционална анализа правосуђа, стр. 47, пар. 87

³² Секторски савет чине четрнаест представника именованих од стране правосудних институција релевантних за коришћење и управљање ИКТ и то: Високог савета судства, Врховног касационог суда, Републичког јавног тужилаштва, Државног већа тужилаца, Правосудне академије, Управе за извршење кривичних санкција, Државног правобранилаштва, Коморе извршитеља, Јавнобележничке коморе, Дирекције за управљање одузетом имовином, Сектора за правосуђе Министарства правде, Сектора за материјално-финансијске послове Министарства правде, Сектора за европске интеграције и међународне пројекте Министарства правде и Одсека за е-правосуђе Министарства правде.

Значајан допринос унапређењу материјално-техничке опремљености у правосуђу дао је Пројекат „*Подришка имплементацији новог Законика о кривичном поступку Републике Србије*“, одобрен у оквиру Националног програма ИПА за 2012 годину. Пројекат је спроведен у периоду децембар 2013 године - август 2015. године, кроз два уговора: уговор о услугама и уговор о набавци. Укупна вредност пројекта износила је 1.700.000 евра. Уговором о набавци обезбеђена је неопходна ИТ и друга техничка опрема за јавна тужилаштва неопходна за спровођења тужилачке истраге, док је уговор о услугама обезбедио обуке носилаца правосудне функције које су за циљ имале унапређење знања носилаца правосудних функција у вези са имплементацијом новог Законика о кривичном поступку.

Од значаја за унапређење материјално-техничке и опремљености правосудних органа је и Пројекат „*Ефикасност правосуђа –набавка ИТ опреме*“, одобрен у оквиру Националног програма ИПА за 2012 годину, спроведен у периоду од јануара 2016. године до маја 2016. године, кроз уговор о набавци. Укупна вредност пројекта износила је 720.000 евра. Пројекат је обезбедио набавку ИТ опреме (рачунаре, штампаче, скенере и другу ИТ опрему) за судове и тужилаштва у циљу унапређења и убрзања процеса рада, а истовремено је обезбеђена и неопходна софтверска и хард опрема за унапређење дата центра у Врховном касационом суду.

Евалуација правосудних система у Европи ЦЕПЕЈ 2016(2014)³³ показала је да у просеку, државе опредељују 3% судског буџета за опремање на пољу нових информационах и комуникационих технологија.

Пословне апликације у правосуђу

Судство

Судови у Републици Србији користе три апликације за електронско управљање предметима: АВП развијен 2005. године, уведен је у свим основним, вишим и привредним судовима 2010. године; САПС развијен 2010. године, уведен је у Врховном касационом суду, Управном суду и свим апелационим судовима, као и у Вишем и Основном суду у Сремској Митровици као пилот судовима; СИПРЕС развијен 2015. године, уведен је у свим прекршајним судовима. Ове

³³ <http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/CEPEJ%20Study%202023%20report%20EN%20web.pdf>, стр. 39

апликације су развијене на различитим платформама и не комуницирају међусобно, тј. нису електронски повезане. Ово значи да приликом израде редовних и *ad hoc* извештаја, Врховни касациони суд може аутоматски повлачити податке само из Управног суда и апелационих судова. Ова могућност не постоји када су у питању подаци основних, виших и привредних судова³⁴ због чега суд користи ручно или електронски генерисане табеле у *Excel* формату које достављају сами судови. Овај процес захтева значајна средства и друге ресурсе. Број одложених предмета може се прецизно пратити искључиво у САПС и СИПРЕС системима за управљање предметима.

Електронска комуникација судова и странака дозвољена је под уловима прописаним законом и детаљно регулисана Судским пословником. Електронско подношење (E-filing) у употреби је у десет основних, виших и привредних судова.

Омогућавање снимања судских поступака

Када је у питању коришћење савремених технологија у самом поступку, сви процесни закони садрже одредбе које дозвољавају снимање судских поступака. Опрема за аудио и видео снимање поступака оперативна је у Вишем суду у Београду.

У вези са опремом за тонско снимање судских поступака, Министарство правде САД у сарадњи са Амбасадом Краљевине Холандије у Србији донирало је опрему за дигитално тонско снимање, кроз пилот-пројекат који ће обухватити 18 (осамнаест) кривичних судница у четири виша суда: у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу. Сви судови који деле простор са вишим судовима, чије је опремање предвиђено, имаће могућност дељења за ову намену инсталиране аудио-опреме.

У оквиру наведеног пројекта, Вишем суду у Новом Саду донирана је опрема за дигитално тонско снимање за три кривичне суднице. За пуну имплементацију пројекта преостало је да се спроведу следеће активности:

- 1) Припрема оперативних процедура рада за коришћење дигиталног аудио система за снимање суђења;
- 2) Организација процеса консултација са релевантним институцијама (Врховни касациони суд, Министарство правде, Тужилаштво за организовани криминал, Адвокатска комора Србије) у циљу хармонизације процедуре рада;
- 3) Организација обуке са релевантним циљним групама и упознавање са процедурама рада за коришћење дигиталног аудио система за снимање суђења;
- 4) Припрема корисничких и других упутстава, материјала за обуку и њихово штампање;
- 5) Анализа релевантног правног оквира и предлози за његову измену који се односе на употребу дигиталног система за тонско снимање суђења.

Након завршетка свих наведених активности планирано је да се опрема стави у функцију у судницама ових судова у којима се воде кривични поступци.

Тренутно, опрему за тонско снимање суђења има шест судова, независно од наведеног пројекта, од чега четири виша суда (Виши суд у Београду, Виши суд у Крагујевцу, Виши суд у Новом Саду и Виши суд у Нишу) и два основна суда (Основни суд у Сенти и Основни суд у Лесковцу). И поред постојања опреме за тонско снимање, Виши суд у Нишу је не користи, услед недостатка софтвера.

³⁴ SIPRES је остао оперативан у прекршајним судовима у децембру 2015. године, а могућности повезивања са САПС треба да буду размотрене од стране Врховног касационог суда

Јавно тужилаштво

У оквиру пројекта ИПА 2008 „Унапређење ефикасности и приступачности правосудног система у Републици Србији за јавна тужилаштва и заводе за извршење кривичних санкција“, у току 2012 и 2013 године, испоручена је рачунарска опрема за 15 јавних тужилаштава, као и јединствени рачунарски центар јавних тужилаштава у земљи. Укупно је испоручено 275 радних станица, 64 штампача од којих 14 мулти функционалних и одређених за скенирање предмета у великом обиму, као и 71 комад разне мрежне опреме. Јединствени рачунски центар је посебно опремљен најсавременијом рачунарском опремом способном да, у догледно време, послужи цео систем јавних тужилаштава приликом рачунарског управљања предметима.

У оквиру пројекта обезбеђено је и 700 лиценци за рачунарско управљање предметима за наведених 15 јавних тужилаштава и Тужилаштво за организовани криминал, те је извршена обука 550 полазника из јавних тужилаштава која су корисници овог пројекта.

Од 02.09.2013. године почела је примена САПО софтвера у електронском пословању јавних тужилаштава у Републици Србији.

САПО (Software Application for Prosecutor Office) је решење за управљање предметима (Case Management) и документима (Document Management) свих јавних тужилаштава у Републици Србији. Циљ увођења решења је повећање ефикасности у обради предмета јавног тужилаштва, кроз имплементацију електронског пословања у свим сегментима обраде предмета – од дигитализације улазних докумената и формирања централизоване архиве, преко завођења и развођења електронских предмета, обраде од стране обрађивача, до експедиције предмета, уз електронску размену са судовима. Овакво решење уводи значајна унапређења ефикасности у слању предмета, претрази и извештавању, што су нека од основних уских грла у садашњем начину рада у јавним тужилаштвима која нису била обухваћена иницијалним пројектом због недостатка средстава.

Нацртом пројекта ИПА 2015 је планирано проширење примене САПО софтвера на сва јавна тужилаштва у Републици Србији.

Поред тога, у оквиру пројекта ИПА 2012 „Примена новог Законика о кривичном поступку“ током 2015. године јавним тужилаштвима је испоручена аудио-визуелна опрема, и то 102 комплета за снимање тока истраге или истражних радњи – 90 статичних и 12 мобилних комплета са припадајућом мрежном опремом, као и 2 система за остваривање видео-конференцијске комуникације. За потребе коришћења наведене опреме, тужилаштвима су испоручена и 102 лаптоп рачунара са пратећим софтвером.

Трендови и закључци

Функционалном анализом правосуђа дат је сет препорука за унапређење правосуђа, кроз квалитетно планирање и дугорочну обуку релевантног кадра, даљи развој и умрежавање постојећих система и софтвера, промовисање електронске размене докумената, као и коришћење информационо-комуникационих технологија са циљем укупног развоја Е-правосуђа.

Квалитетно успостављен систем информационо-комуникационих технологија у правосуђу представља један од фактора који утичу на његову ефикасност. У предстојећем периоду потребно је наставити активности у циљу спровођења препорука Функционалне анализе, посебно препоруке 47 која се односи на повезивање правосудних система и електронску размену докумената.

7. ПРИСТУП ПРАВДИ

а) Мрежа судова и тужилаштва у Републици Србији

У складу са чланом 143 Устава Републике Србије, оснивање, организација, надлежност, уређење и састав судова прописани су Законом о уређењу судова³⁵.

У складу са чланом 157 Устава Републике Србије, оснивање, организација и надлежност јавног тужилаштва прописани су Законом о јавном тужилаштву³⁶.

Нова правосудна мрежа започела је функционисање 1. јануара 2014. године, у складу са Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва³⁷. **Карактерише је повећан број судова и јавних тужилаштва, што има за циљ смањење трошкова и побољшан приступ правди.** Један од разлога за доношење Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва било је унапређење правосудне мреже у циљу остваривања равномерне оптерећености судова и судија у Републици Србији. Поред тога, нова територијална организација основних судова и јавних тужилаштва има за циљ да омогући лакши приступ правди свим грађанима с једне стране, и ефикасније обављање послова основних јавних тужилаштва који се пре свега односе на гоњење учиниоца кривичних дела, са друге стране.

Нова правосудна мрежа заменила је структуру прописану Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва који се примењивао од 1. јануара 2010. године, са циљем отклањања уочених потешкоћа и стварања оптималне правосудне мреже.³⁸ Повећање броја основних судова на 67 имало је за циљ остваривање потпуније и ефикасније заштите права грађана и остваривање права гарантованих Уставом Републике Србије, као што су право на правично суђење, право на једнаку заштиту права и на правно средство. Поред тога, као критеријум за образовање основног суда узети су и критеријум географске удаљености и развијености путне мреже, као и реалне потребе грађана за заштитом права пред надлежним судом.

б) Мрежа судова

Судови опште надлежности су: основни, виши, апелациони судови и Врховни касациони суд. Судови специјалне надлежности су: привредни судови, Привредни Апелациони суд, прекршајни судови, Прекршајни Апелациони суд и Управни суд.

Број свих судова (географске локације), укључујући првостепене судове опште надлежности, првостепене специјализоване судове, све другостепене судове, апелационе судове и Врховни касациони суд износи **162**. Ова цифра укључује 93 основна и виша суда опште надлежности, 62 првостепена специјализована суда, Привредни Апелациони суд, четири апелациона суда,

³⁵Сл. гласник РС", Бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11 – др. закон, 78/11 – др. закон, 101/11, 101/13, 106/2015, 40/2015 – др. закон и 13/2016

³⁶Сл. Гласник РС", бр. 116/08, 104/09, 101/10, 78/11 – др. закон, 101/11, 38/12 – одлука УС, 121/12, 101/13, 111/14- одлука УС, 117/14, 106/15 и 63/16 – одлука УС

³⁷Сл. Гласник РС" број 101/13

³⁸Сходно поменутом закону, у Републици Србији постојала су само 34 основна суда, у оквиру којих је постојао велики број судских јединица. Имајући у виду чињеницу да су се кривични поступци и већина парничних поступака водили у седишту суда то је стварало велике проблеме и трошкове како странкама, тако и другим учесницима у поступку, а нарочито адвокатима, везаним за долазак на суђење. Додатно, сходно решењима из Закона из 2010. године, већи број места у Републици Србији остао без свог суда. С тога је закључено да је неопходно повећати број основних судова на 67 и редуковати број судских јединица будући да су се оне показале као нерационално решење. Ово је свакако представљало најважнији разлог за доношење новог закона, имајући у виду да основни суд представља базични суд и да се највећи број грађана управо обраћа основним судовима у циљу заштите својих права и интереса. Упоредо са тим извршена је и измена територијалне организације основних јавних тужилаштва која прати територијалну организацију основних судова.

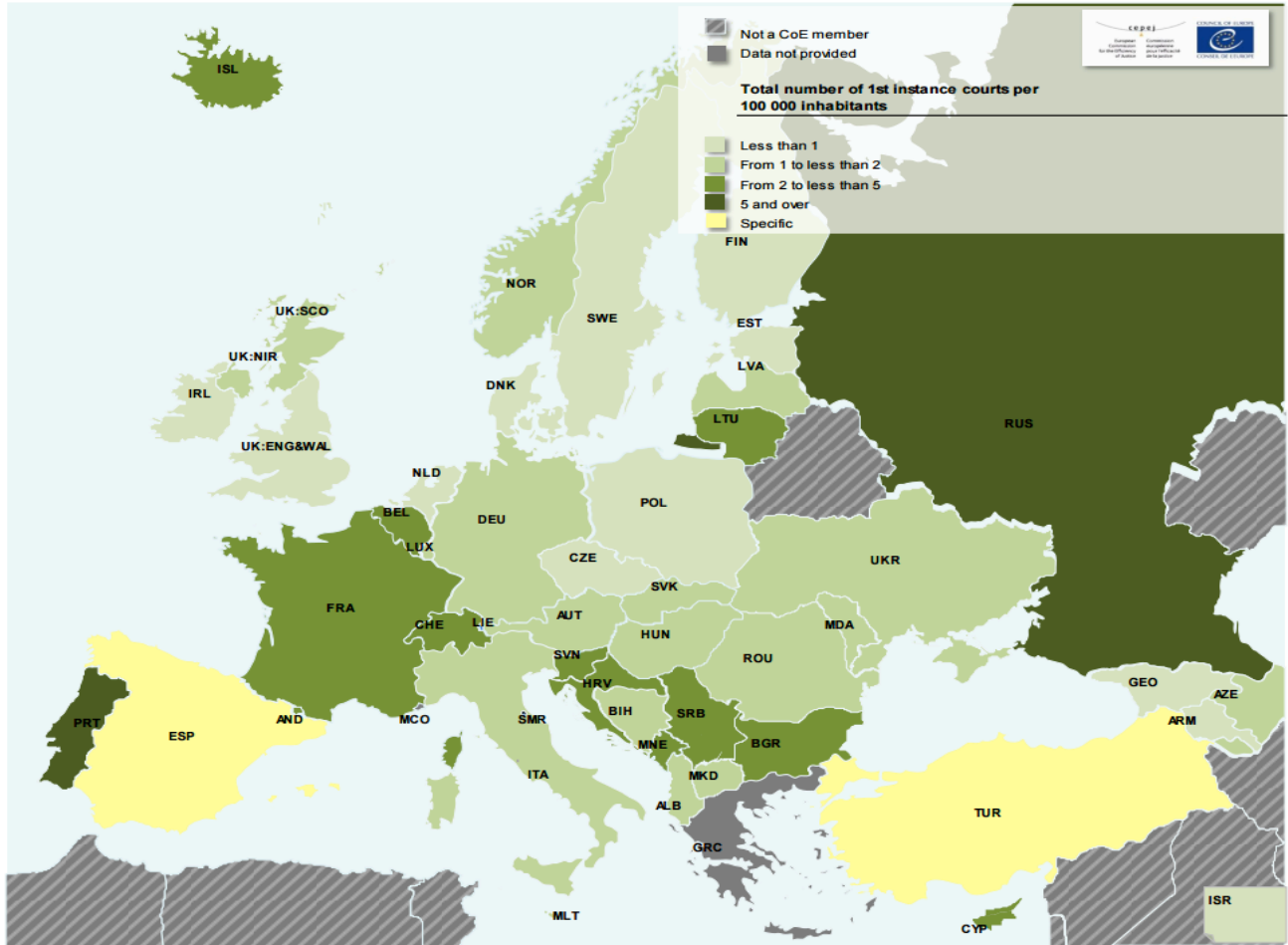
Прекршајни Апелациони суд и Врховни касациони суд. Од 93 првостепена суда опште надлежности, 67 су основни судови (са 29 судских јединица) а 26 виши судови. Иако виши судови имају надлежност у поступцима у првом и другом степену, преовладава број и врсте првостепених предмета. Број првостепених специјализованих суда је исти као 2012. године (62) и укључује: 45 прекршајних суда, 16 привредних суда и управни суд (са три одељења).

Судови у Косовској Митровици настављају да спроводе надлежност у Аутономној покрајини Косово и Метохија до доношења посебног закона који ће успоставити судове у овој области : Прекршајни суд у Косовској Митровици, Виши суд у Косовској Митровици, Основни суд у Косовској Митровици.

Треба нагласити да је Комисија за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013-2018 у октобру 2015. године усвојила Закључак о иницијативи за укидање четири апелациона суда и установљавање Апелационог суда за целу територију Србије. У складу са наведеним закључком, Министарство правде ће успоставити радну групу са циљем анализирања потреба за формирањем Апелационог суда и једног Апелационог тужилаштва и припреме нацрта измена и допуна Закона о седиштима и подручјима суда и јавних тужилаштава и Закона о уређењу суда.

Када је у питању организација судског система, у контексту евалуације правосудних система ЦЕПЕЈ-а, у односу на раније циклусе извештавања, а у складу са успостављањем нове мреже суда коју карактерише повећан број суда, Србија бележи тренд пораста броја првостепених суда. Са 2,2 првостепена суда на 100.000 становника Србија је близу просека од 2,0 у 2014. години. („Европски правосудни системи: Ефикасност и квалитет правде“, Табела 4.1б)

Map 4.5 Number of first instance courts (legal entities) per 100 000 inhabitants in 2014 (Q1, Q42)

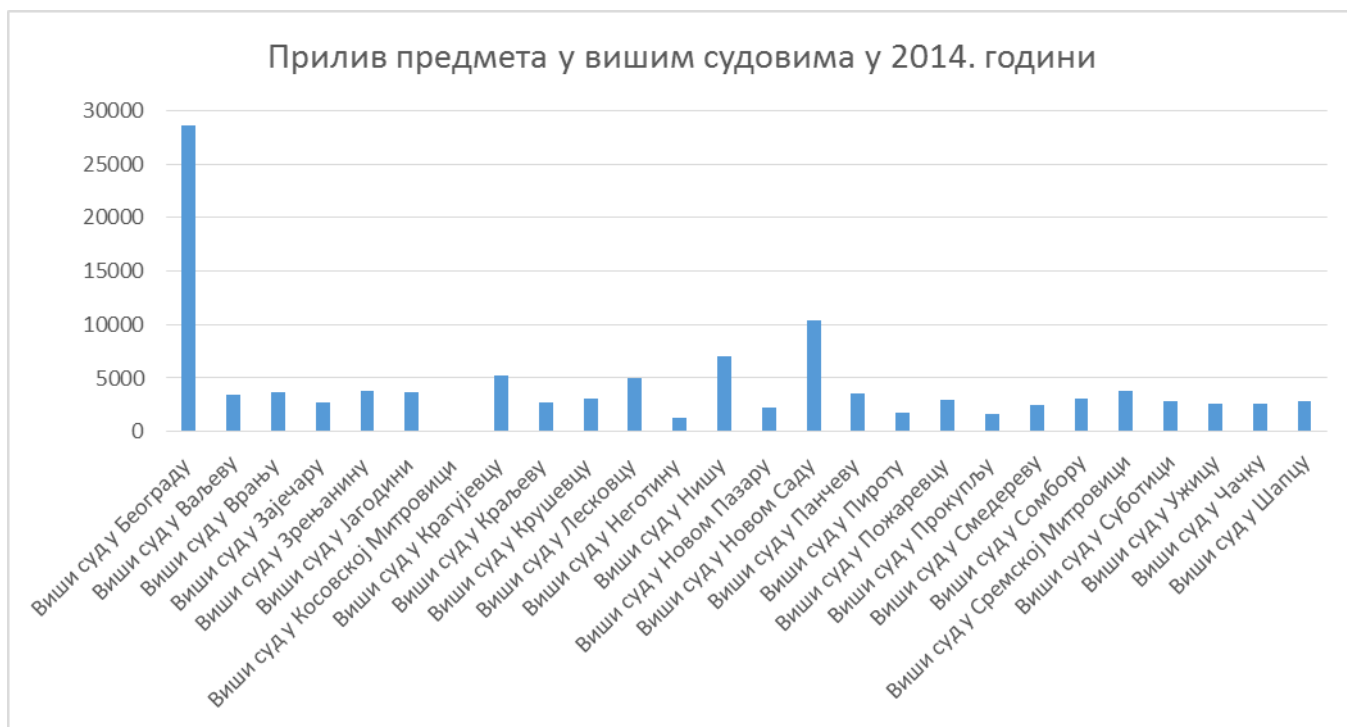
Note: in **Spain** and **Turkey**, each individual judge is considered as a court. Therefore the number of “courts” is particularly high and cannot be considered together with the other Member States or entities for the purpose of comparing the systems. For the same reason, the data of these two countries were not considered while calculating the European average and median.

Табела: Прилив предмета у основним судовима у 2014. години, Извор: Статистика о раду свих судова у Републици Србији за период 01.01.-31.12.2014. године, Врховни касациони суд

Табела: Прилив предмета у основним судовима у 2015. години, Извор: Статистика о раду судова опште надлежности у Републици Србији за период 01.01.-31.12.2015. године, Врховни касациони суд

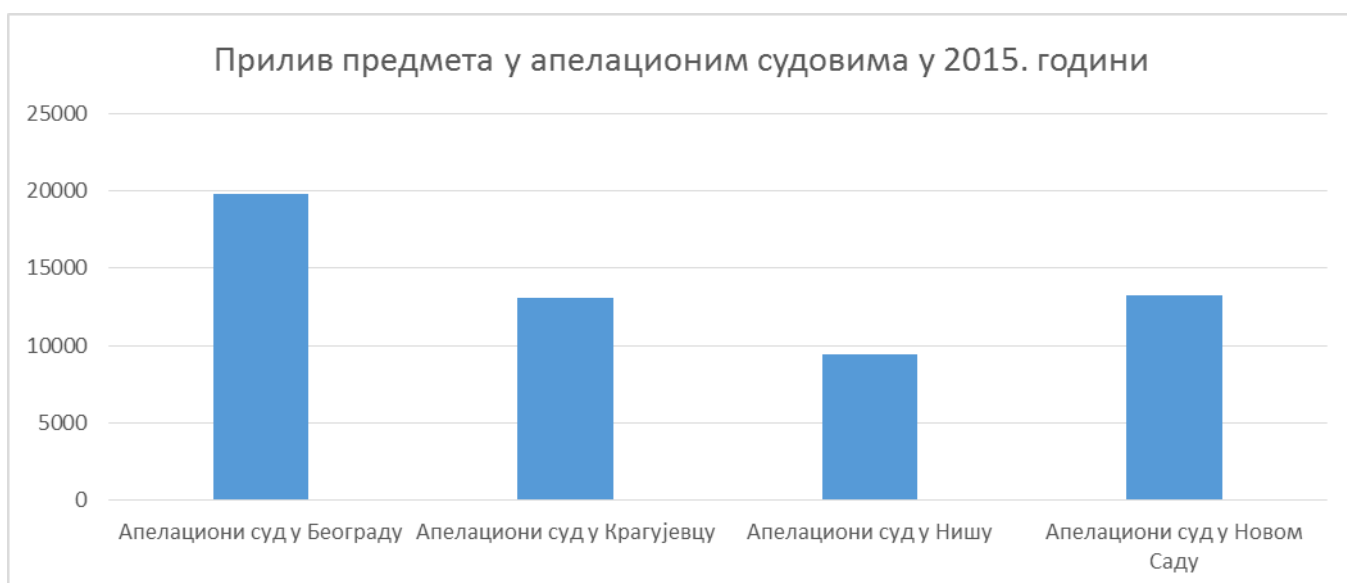
Табела: Прилив предмета у вишим судовима у 2014. години, Извор: Статистика о раду свих судова у Републици Србији за период 01.01.-31.12.2014. године, Врховни касациони суд

Табела: Прилив предмета у вишим судовима у 2015. години, Извор: Статистика о раду судова опште надлежности у Републици Србији за период 01.01.-31.12.2015. године, Врховни касациони суд

Табела: Прилив предмета у апелационим судовима у 2014. години. Извор: Статистика о раду свих судова у Републици Србији за период 01.01.-31.12.2014. године, Врховни касациони суд

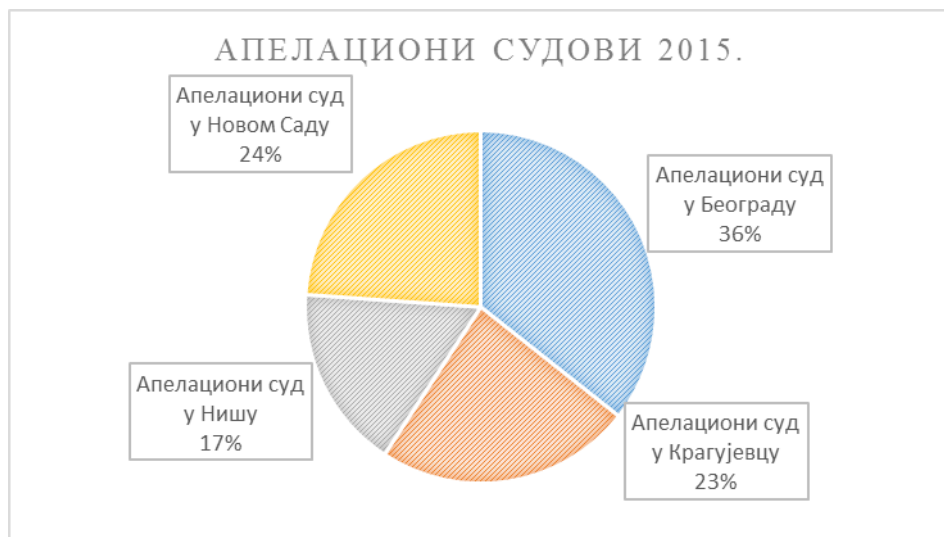
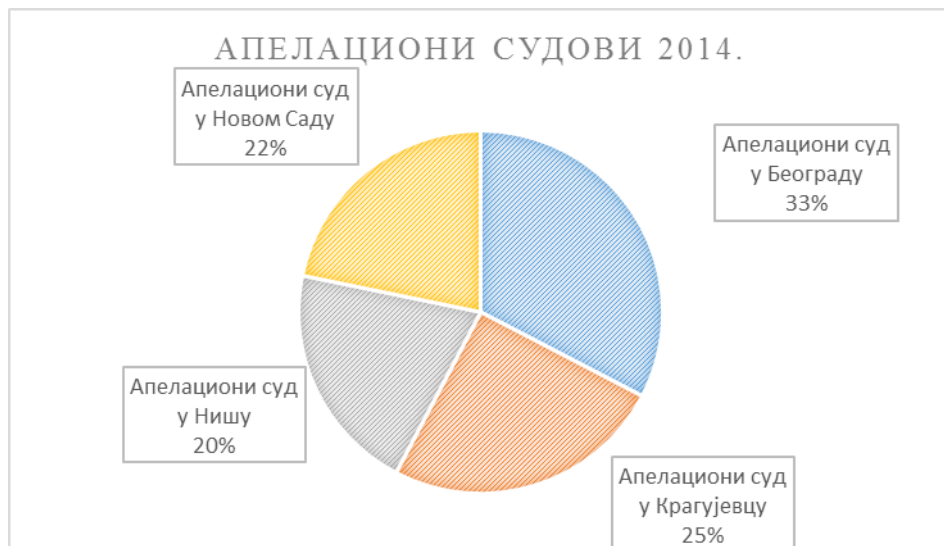
Табела: Прилив предмета у апелационим судовима у 2015. години, Извор: Статистика о раду судова опште надлежности у Републици Србији за период 01.01.-31.12.2015. године, Врховни касациони суд

Анализирајући годишњи прилив предмета у основним вишим и апелационим судовима у 2014. и 2015. години, увиђа се генерална уједначеност.

Основни судови – У 2014. години просечан прилив предмета по суду износио је 12.272,72 предмета а 60 од укупно 67 основних судова, имало је годишњи прилив до 20.000 предмета. На нивоу свих судова, распон се креће од 1.057 предмета (Основни суд у Димитровграду) до 116.372 предмета (Први основни суд у Београду). У 2015. години просечан прилив предмета по суду износио је 14.439,93 предмета, а 57 од укупно 67 судова имало је годишњи прилив до 20.000 предмета. На нивоу свих судова, распон се креће од 1.295 предмета (Основни суд у Димитровграду) до 118.258 предмета (Први основни суд у Београду).

Виши судови - У 2014. години просечан прилив предмета по суду износио је 4.341,5 предмета а 22 од укупно 26 виших судова имало је годишњи прилив до 5.000 предмета. На нивоу свих судова, распон се креће од 129 предмета (Виши суд у Косовској Митровици) до 28.554 предмета (Виши суд у Београду). У 2015. години просечан прилив предмета по суду износио је 4.926,654 предмета а 20 од укупно 26 судова имало је годишњи прилив до 5.000 предмета. На нивоу свих судова, распон се креће од 108 предмета (Виши суд у Косовској Митровици) до 33.823 предмета (Виши суд у Београду).

Апелациони судови – У 2014. години просечан прилив предмета по суду износио је 15.322,5 предмета. У 2015. години просечан прилив предмета по суду износио је 13.888,75 предмета.

в) Мрежа јавних тужилаштава

Мрежа јавних тужилаштава не прати мрежу судова, будући да се у судским јединицама суде и кривични предмети, при чему у тим местима не постоје одељења тужилаштава, што утиче на рад тужилаштава и организацију посла.

г) Просечан прилив предмета

Просечан прилив предмета по судији основног суда -у 2015. години просечан прилив предмета по судији био у распону од 23,55 (18,66 К. Митровица) до 119,95, а у претежно судећим материјама у основним судовима у: Димитровграду (10,25), Мајданпеку (11,32), Шиду (12,73), Прибоју (14,07) и Косовској Митровици (3,30). Према томе у 2015. години просечан прилив предмета по судији у претежно судећим материјама био је у распону од 10,25 (3,30 К.Митровица) до 71,18³⁹. Када су у питању виши судови, према извештају о раду судова за период од 01.01. до 31.12.2015. године, највећи просечан прилив предмета по судији у свим материјама имали су: Виши суд у Врању (61,48), затим Виши суд у Крушевцу (54,83), Виши суд у Крагујевцу (47,52), Виши суд у Нишу (47,35) и Виши суд у Зрењанину (44,45), док је најмањи просечан прилив предмета по судији у свим материјама евидентиран у Вишем суду у Неготину (22,41), затим у Вишем суду у Смедереву (23,86), Вишем суду у Шапцу (24,90), Вишем суду у Суботици (27,64), као и Вишем суду у Косовској Митровици (1,40). Наведени подаци указују да је у вишим судовима у свим материјама просечан прилив предмета по судији у 2015. години износио 36,50 предмета, што је за 5,03 предмета по судији више него 2014. године. Међутим, прилив предмета по судији у 2014. години кретао се у распону од 16,30 (1,07) до 55,79, док је у 2015. години просечан прилив предмета по судији био у распону од 22,41 (1,40) до 61,48⁴⁰.

Просечан број предмета по заменику јавног тужиоца у основним јавним тужилаштвима у Србији је 1197 предмета. У вишим јавним тужилаштвима, просечан број предмета по заменику тужиоца је 494.

8. ПРИСТУП ЈАВНОСТИ ИНФОРМАЦИЈАМА О ПРАВОСУДНОМ СИСТЕМУ

Један од неизоставних елемената приступа правди је доступност закона, релевантних база података, судске праксе, са циљем олакшавања положаја субјеката у поступцима пред судовима и процедура учесника правног промета уопште.

На интернет страници **Министарства правде** доступни су релевантни регистри а новина је да од 1. септембра 2016. године доступно праћење предмета прекршајних судова. Овим је унапређена постојећа апликација за вођење предмета коју користе прекршајни судови и постојећег Регистра неплаћених казни, а пројекат је реализован уз помоћ USAID i JRGА.

Ток предмета свих судова као и регистар неплаћених казни доступни су на порталу судова portal.sud.rs.

Због значаја приступ правди Акциони план за поглавље 23 дефинише меру 1.3.9.4. која се односи на унапређење приступа прописима и судској пракси, путем формирања и унапређење свеобухватних и свима доступних електронских база прописа и судске праксе уз поштовање прописа који уређују тајност података и заштиту података о личности, а имајући у виду одредбе Закона о објављивању закона и других прописа и аката, Закона о правосудној академији и Закона о уређењу судова. (Континуирано, почев од III квартала 2014. године). Ова активност се успешно реализује.

Редизајнирана интернет презентација Врховног касационог суда садржи свеобухватну базу судске праксе овог суда, као и ранијег Врховног суда Србије. Ова база броји око 4500 (четири хиљаде и петсто) одлука, које су анонимизирани у складу са Правилником о анонимизацији

³⁹Анализа рада судова опште и посебне надлежности за 2015. годину, Врховни касациони суд, стр. 51

⁴⁰Анализа рада судова опште и посебне надлежности за 2015. годину, Врховни касациони суд, стр. 41

судских одлука. Врховни касациони суд је 21. августа 2015. године закључио Меморандум о сарадњи са Правосудном Академијом, чији је предмет размена одлука из електронских база – Врховног касационог суда с једне, и Правосудне академије с друге стране. Врховни касациони суд планира да до краја 2015. године, у сарадњи са канцеларијом Министарства правде Сједињених Држава при Амбасади САД у Београду, своју постојећу базу судске праксе обогати одлукама апелационих судова и судова републичког ранга (Управног суда, Привредног апелационог суда и Прекршајног апелационог суда). Врховни касациони суд такође планира формирање базе судских одлука ради хоризонталне и вертикалне размене између судова који су корисници САПС-а (Врховни касациони суд, Управни суд и апелациони судови).

У оквиру **Правосудне академије** је формирана функционална база судских одлука Европског суда за људска права. У циљу унапређења примене праксе Европске конвенције широм Југоисточне Европе (приказом предмета, пресудама, и помоћу приручника и водича) развијена је и постављена и тестирана пилот база на интернету коју је могуће претраживати (<http://www.ehrdatabse.org/Index>). Ова база ће бити континуирано ажурирана. Такође је израђен приручник о употреби базе. Коначна и у потпуности функционална база ће садржати обиман материјал везан за праксу Европске конвенције на језицима држава региона и садржаће могућност претраге по кључним терминима и изразима. Поред тога, Правосудна академија, у сарадњи са AIRE Center из Лондона и подршку Амбасаде Велике Британије, одржала је 10. октобра 2014. г. Конференцију о Националној имплементацији Европске конвенције о људским правима у Србији – представљање Базе пресуда. Позвани су председници свих апелација, виших и основних судова.

Врховни касациони суд унапредио је критеријуме претраге по систему кључних речи у својој бази судске праксе. Такође, суд је у процес анонимизације и објављивања одлука у бази укључио више судског особља, тако да је у првом кварталу 2016. године анонимизирано и у бази судске праксе објављено преко 400 одлука, која сада садржи укупно преко 5000 (пет хиљада) одлука овог Суда и ранијег Врховног суда Србије.

До краја септембра 2016. године, уз подршку Министарства правде САД, база судске праксе требало би да буде обогачена и унапређена, тако да садржи и све неанонимизирани одлуке које су доступне интерно, судијама и судијским помоћницима Суда, одмах по њиховом отпремању из суда.

Када је у питању **доступност релевантних информација о раду јавног тужилаштва**, интернет презентација Републичког јавног тужилаштва садржи свеобухватну базу података и омогућава приступ релевантним информацијама и подацима. У том смислу, на интернет презентацији Републичког јавног тужилаштва садржани су годишњи извештаји о раду јавних тужилаштва на сузбијању криминалитета и заштити уставности и законитости, Информатори о раду, Информатор о слободном приступу информацијама од јавног значаја и други извештаји и информације које не носе ознаку поверљивости. Поред ових докумената налазе се и континуирано ажурирају информације везане за рад, међународну сарадњу, обуке као и подаци намењени грађанима а тичу се рада Републичког јавног тужилаштва.

Републичко јавно тужилаштво договорило је са ОПДАТ програмом увођење e-library веб апликативног софтвера –нових делова интернет презентације Републичког јавног тужилаштва који ће омогућити приступ библиотеци прописа, одлука и других аката Републичког јавног тужилаштва, као и онлајн приступ снимцима обука носилаца јавнотужилачке функције у специфичним областима.

У погледу **доступности релевантних информација о јавном бележничтву**. Списак јавних бележника и контакти, уз интерактивну мапу су доступни на интернет презентацији

Јавнобележничке коморе, <http://beleznik.org/index.php/sr/pronadi-svog-javnog-beleznika/spisak-javnih-beleznika-i-kontakti> . На интернет страници Министарства правде ажурирају се подаци о промени седишта, телефона јавних бележника. На интернет презентацији Министарства правде, <http://www.mpravde.gov.rs/sekcija/6904/sve-o-javnim-beleznicima.php>, доступан је списак свих јавнобележничких канцеларија, као и информације о јавнобележничкој делатности.

У погледу **доступности релевантних информација о посредовању**, Регистар посредника је јавно доступан на <http://www.mpravde.gov.rs/intermediaries.php>.

9. ПОВЕРЕЊЕ ГРАЂАНА У ПРАВОСУЂЕ

У извештајном периоду значајно је повећана транспарентност правосуђа што утиче и на јачање поверења јавности у правосуђе. Важно је нагласити да је у децембру 2015. године донесен Закон о изменама и допунама Закона о Високом савету судства⁴¹ и Закон о изменама и допунама Закона о Државном већу тужилаца⁴². Наведеним законодавним изменама и допунама уведен је принцип **најшире транспарентности рада Високог савета судства и Државног већа тужилаца**, који подразумева: јавне седнице Високог савета судства и Државног већа тужилаца; образложене одлуке; као и објављивање одлука и извештаја о раду на интернет страницама Високог савета судства и Државног већа тужилаца. (мере 1.1.4.1. и 1.1.4.2. у АП 23).

а) Судство

У складу са изменама и допунама Закона о Високом савету судства, у јануару 2016. године Високи савет судства је донео Одлуку о изменама и допунама Пословника о раду Високог савета судства⁴³. Наведеном Одлуком основан је Етички одбор, као радно тело Високог савета судства. Прописано је да су седнице Високог савета судства јавне, да се дневни ред, записник и закључци са седница објављују на интернет страни Савета, као и све одлуке које Савет донесе. Такође, све одлуке Савета морају бити образложене. (мера 1.1.4.3. Акционог плана 23)

Препознајући значај начела транспарентног рада и судства доступног грађанима, у циљу континуитета активности на том плану, након што је престала да важи Комуникациона стратегија 2013-2015, 8. марта 2016. године Високи савет судства је усвојио Комуникациону стратегију Високог савета судства 2016-2018. Ова активност остварена је и у складу са Акционим планом за Поглавље 23 као и Националном стратегијом реформе правосуђа и Акционим планом за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа. Комуникациона стратегија Високог савета судства 2016-2018 објављена је на интернет страници Високог савета судства www.vss.sud.rs .

Комуникационом стратегијом Високог савета судства за период 2016 - 2018. године транспарентност и доступност у раду Савета и јачање поверења грађана у судски систем спроводе се кроз следеће активности:

- представљање јавности рада Савета и судова у погледу остварених резултата рада и предузетих активности које се односе на рад Савета и судова – **стална транспарентност**;
- упознавање јавности са планираним активностима Савета у наредном периоду (тримесечно и шестомесечно) – **планирана транспарентност**;
- одржавање јавних седница Савета уз јасно дефинисање правила која се односе на одржавање седница на којима је искључена јавност;

⁴¹ „Службени гласник РС“, број 106/15

⁴² „Службени гласник РС“, број 106/15

⁴³ „Службени гласник РС“, број 4/16

- објављивање информација о седницама Савета (дневни ред седнице;записник са седнице;закључци са седнице;одлуке са седнице).
- активности и распоред активности Савета објављују се на интернет страници Савета уз редовно ажурирање;
- за запослене у Савету организовање обуке из области комуникација и односа са јавношћу;
- објављивање саопштења за јавност;
- подношење извештаја о раду и објављивање Информатора о раду;
- приближавање рада Савета јавности кроз објављивање информација и брошура од значаја за рад и функционисање Савета и судова на интернет страници Савета;
- промоција значаја вредновања рада судија и његовог утицаја на напредовање у каријери
- објављивањем детаљних информација на интернет страници Савета;
- објављивање информација на интернет страници Савета у вези са границама дозвољености коментарисања судских одлука и поступака;
- објављивање брошуре намењене судијама са циљем подизања свести о правилима етике на интернет страници Савета.

Мисија ОЕБС-а у Србији, у сарадњи са Високим саветом судства, објавила је *Анализу права и праксе дисциплинских тела у Републици Србији*, која пружа преглед релевантног законодавства и међународних стандарда. Између осталог, ова анализа даје препоруке за унапређење система дисциплинске одговорности судија у Републици Србији.

Такође, Високи савет судства је уз подршку Америчке агенције за међународни развој (USAID), израдио брошуру о пракси и поступању у дисциплинским поступцима - „*Дисциплинска одговорност судија*“, која је објављена на интернет страници Високог савета судства.

б) Јавно тужилаштво

Са циљем јачања транспарентности рада и у складу са Акционим планом за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа, Државно веће тужилаца је дана 26.01.2015.године, усвојило **Комуникациону стратегију тужилаштва**, стратешки документ којим се дефинишу краткорочни, средњорочни и дугорочни циљеви и конкретне активности и које је потребно предузети у правцу јачања транспарентности рада јавних тужилаштва, повећања поверења грађана у рад тужилаштва кроз континуирано, истинито и правовремено информисање, промовисање рада и изградњу партнерског односа са медијима, институцијама, државним органима и организацијама са циљем заштите учесника у поступку и поштовања презумпције невиности.

У складу са усвојеном Стратегијом, сва тужилаштва у Републици Србији именовала су по једно лице овлашћено за спровођење активности из Стратегије и комуникацију са медијима, израдила своје комуникационе протоколе којима се детаљније регулишу конкретне активности из Стратегије прилагођене потребама комуникације сваког појединог тужилаштва и одређују рокови за њихово спровођење.

Са циљем обуке овлашћених лица и спровођења планираних активности, Државно Веће Тужилаца и Републичко јавно тужилаштво у сарадњи са Правосудном Академијом у 2015. години одржало је три серије обука у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду које су се односиле на представљања Стратегије, израду Протокола, јавни наступ, анализу медијских објава о тужилаштвима и начинима реаговања.

Уз подршку ГИЗ Програма правне и правосудне реформе у Србији и Министарства правде у 2015.години организоване су две интерактивне радионице за представнике тужилаштва и медија у Београду и Нишу након чега је у оквиру истог програма у фебруару 2016.године израђен Приручник под називом „**Водич за комуникацију између тужилаштва, медија јавности**“ у

коме су садржане препоруке за бољу сарадњу, са конкретним примерима из праксе и који је јавно представљен на конференцији 15.02.2016.године.

У 2016.години, Државно Веће Тужилаца и Републичко јавно тужилаштво, наставили су у сарадњи са Правосудном академијом да организују обуке, одржане су две сесије једнодневних обука везаних за кризни ПР и вештине ПР у Београду, Нишу, Крагујевцу и Новом Саду. У току је трећа сесија једнодневних обука на којима се анализирају резултати досадашње примене Стратегије и Протокола са нарочитим освртом на проблем цурења информација која ће бити предмет будућих планираних активности у новембру и децембру.

в) Промовисање судијске односно јавнотужилачке професије на правним факултетима

Имајући у виду значај сарадње правосудних органа са правним факултетима, бележи се позитиван тренд унапређења институционалних механизма сарадње, чиме се спроводи мера 1.5.1.1.Националне стратегије реформе правосуђа.

Председник Државног већа тужилаца и декан Правног факултета Универзитета у Београду, дана 29.01.2016.године, потписали су Меморандум о сарадњи између Државног већа тужилаца и Правног факултета Универзитета у Београду.

Када је у питању сарадња Високог савета судства са правним факултетима, Високи савет судства упутио је допис правним факултетима Универзитета у Београду, Нишу, Новом Саду и Крагујевцу ради организовања гостовања истакнутих судија на правним факултетима.

Споразум о сарадњи Врховног касационог суда и Правног факултета Универзитета у Београду потписан је 2010. године.

10. МЕРЕЊЕ ЗАДОВОЉСТВА КОРИСНИКА ПРАВОСУЂА И ЗАПОСЛЕНИХ

У предстојећем периоду било би значајно увести добре праксе које се односе на унапређење приступа правди и поверења грађана у правосуђе.

Када је у питању спровођење анкетаирања у циљу мерења поверења у правосуђе и задовољства услугама које пружа правосудни систем, Република Србија спада у државе у којима се ова анкетаирања спроводе на спорадичан начин. Наиме, у Републици Србији не постоји механизам за процену перцепције корисника судова о услугама које пружају правосудни органи (странке, адвокати, оштећени, вештаци, судски тумачи и сл.). Такође, не постоји ни систем спровођења истраживања перцепције самих запослених у судовима (судије и не-судско особље) и јавним тужилаштвима (јавни тужиоци, заменици јавних тужилаца и особље јавних тужилаштава).

Недостатак механизма анкетаирања учесника и корисника судова **препознат је и Функционалном анализом (стр. 236, пар. 116) и дата препорука (пар.118) да у будућности буду обезбеђена средства и преузета одговорност за спровођење анкете заинтересованих у циљу добијања повратних информација.**

У одређеном обиму ова истраживања се спроводе. Удружење „4 Digits Consulting- подршка правосуђу и јавној управи“ у склопу пројекта „Јачање капацитета Високог савета судства“, финансираног од стране Америчке агенције за међународни развој (USAID), спроводи истраживање јавног мњења у погледу задовољства грађана функционисањем правосуђа. Истраживање се тренутно спроводи у девет основних судова у Републици Србији, анкетаирањем грађана кроз упитник *Оцена задовољства грађана функционисањем судова у Републици Србији.*

На овај начин, остварује се знатно приближавање правде грађанима, као и јачање поверења грађана у судство.

Прикупљање и анализа информација о нивоу задовољства запослених у правосуђу и корисника правосуђа и поверења јавности значајно је са аспекта квалитетног развоја политика и планова у сектору правде. Поред квалитетног доприноса који би ова пракса имала у односу на унапређење квалитета правосуђа уопште, овим механизмом повећала би се учинковитост правосуђа у односу на запослене и кориснике, а тиме и приступ правди мењао уважавајући недостатке које уочавају корисници правосуђа.

Трендови и закључци

Извештајни период карактерише повећање доступности релевантних прописа, поједностављивање процедура и повећање транспарентности рада правосудних органа.

У предстојећем периоду потребно је размотрити увођење механизма спровођења анкетања корисника судова и запослених у правосуђу, са циљем увођења добрих пракси, олакшавања приступа информацијама и повећања продуктивности.

Додатно: Фактори који утичу на ефикасност правосудног система

а) Утицај измена законодавног оквира на ефикасност правосуђа

Усклађивање законодавства Републике Србије са законодавством Европске уније и другим међународним стандардима представља један од основних сегмената процеса претприступних преговора. У периоду од израде Функционалне анализе 2014. године у области правосуђа ступио је на снагу значајан број прописа чије квалитетно спровођење доприноси повећању ефикасности правосудног система и вишем квалитету услуга у области правде.

Када је у питању индикатор „оптерећеност судова“, бројне законодавне реформе умногоме су утицале на статистику предмета (Законик о кривичном поступку, Закон о извршењу и обезбеђењу, Закон о јавном бележничтву Републике Србије, Закон о посредовању, Закон о заштити права на суђење у разумном року)

Законик о кривичном поступку - Од 1. октобра 2013. примена Законика о кривичном поступку из 2011. године почела је у свим судовима и јавним тужилаштвима опште надлежности и тиме је уведена тужилачка истрага као најзначајнија новина. Упркос почетним потешкоћама у имплементацији, дошло је до значајног повећања процента поступка окончаних применом начела опортунитета кривичног гоњења и путем споразума о признању кривичног дела. Имајући у виду ограничење прописано законом пре свега у виду кривичних дела за које се могу применити, а то су тзв. „лакша“ и „средња“ кривична дела које су у укупној структури криминалитета заузимају значајно место, пратећи ефекат њихове примене огледа се у растерећењу судова који добијају више времена за суђење у кривичним предметима за тешка кривична дела. Учесталост примене опортунитета након 1.10.2013. године знатно је повећана. Статистички подаци у вези са применом начела опортунитета у пракси јавних тужилаштава, указују да је у великој мери постигнута основна сврха његовог увођења у наш кривичноправни систем, у смислу повећања ефикасности кривичног поступка и растерећења судова.

Примена начела опортунитета у 2014. години

Примена начела опортунитета у пракси јавних тужилаштава, које је прописано одредбама чл. 283. Законика о кривичном поступку, указује да ово начело представља веома ефикасно средство за растерећење судова од кривичних поступака за лакша кривична дела, убрзање поступака и смањење трошкова, којим се истовремено остварује функција специјалне и генералне превенције. У односу на податке из 2013. године, када је до почетка примене новог Законика о кривичном поступку по овом основу одбачено кривичних пријава у односу на 9.935 лица, уочава се да је у 2014. број лица 17.779 што представља повећање за 78,95%. Треба напоменути да је у односу на 20.312 лица одбачена кривична пријава применом овог института од почетка примене новог Законика о кривичном поступку од 1.10.2013 године до краја извештајног периода – 31.12.2014 год. 20.312. Укупан новчани износ уплаћен по основу опортунитета у 2014. години износи 661.886.665,00 динара.

Примена начела опортунитета у 2015. години

У односу на податке из 2014. године када је по овом основу одбачено кривичних пријава у односу на 17.777 лица, уочава се да је у 2015. години број лица у односу на које је примењено начело опортунитета 21.400 што представља повећање за 20,38%, а представља и 11,61% од укупног броја кривичних пријава које су биле у раду према познатим пунолетним лицима (184.278). Укупан новчани износ уплаћен по основу опортунитета у 2015. години износи 629.449.065,07 динара.

Нови Закон о извршењу и обезбеђењу⁴⁴ донела је Народна скупштина Републике Србије 18. децембра 2015. године. Мањи број одредаба закона ступио је на снагу у децембру 2015. године а Закон је у целости ступио на снагу 1. јула 2016. године. Новим законом унапређен је систем извршења и обезбеђења и постигнут виши степен усаглашености са међународним стандардима у овој области. Уз Закон о извршењу и обезбеђењу 18. децембра 2015. године донет је и Закон о изменама и допунама Закона о судским таксама („Сл. гласник РС”, бр. 106/2015), који рационализује таксе у извршном поступку, прилагођава случају када је јавни извршитељ одређен да спроводи извршење, те у многоме смањује трошкове извршног поступка.

Закон о јавном бележничтву⁴⁵ Републике Србије представља правни основ за увођење јавнобележничке делатности, са циљем повећања ефикасности судова и јачања правне сигурности. *За анализу стања у области јавног бележничтва молимо видети део „б) Развој и утицај правосудних професија“.*

Законодавни оквир који прописује заштиту права на правично суђење допуњен је 1. јануара 2016. године ступањем на снагу и почетком примене **Закона о заштити права на суђење у разумном року** („Службени гласник РС”, број 40/ 15). Како је прописано чланом 1, сврха овог Закона јесте да пружи судску заштиту права на суђење у разумном року и тиме предупреди настајање повреда права на суђење у разумном року.

Закон о посредовању у решавању спорова⁴⁶ примењује се од 1. јануара 2015. године, а Министарство правде усвојило је сва потребна подзаконска акта за спровођење закона у периоду од децембра 2014. до априла 2015. године. Новина коју је донео Закон о посредовању у решавању спорова је издавање дозвола за посреднике и вођење Регистра о посредницима као јавне централизоване електронске базе података. Министарство правде је 6. фебруара 2015. године објавило јавни позив за доделу дозвола за посредовање, док је Регистар објављен на интернет

⁴⁴„Службени гласник РС”, број 106/15

⁴⁵„Сл. Гласник РС”, бр. 31/11, 85/12, 19/13, 55/14 – др. закон, 93/14 – др. закон, 121/14, 6/15 и 106/15

⁴⁶„Сл. Гласник РС”, бр. 55/14

страници 15. маја 2015. Регистар посредника је доступан јавности на адреси: <http://www.mpravde.gov.rs/intermediaries.php>.

Закон о заштити права на суђење у разумном року⁴⁷ ступио је на снагу и почео да се примењује 1. јануара 2016. године.

б) Развој и утицај правосудних професија

У периоду од 2014. године остварени су бројни резултати на пољу увођења нових и развоја постојећих правосудних професија. Развојем делатности правосудних професија као што је увођење јавних бележника у складу са Законом о јавном бележничтву и радом извршитеља у пуном капацитету у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу, одређени судови ће се растеретити дела послова из своје надлежности и на тај начин људски ресурси ослобођени тих послова посветити раду у суду и тиме такође допринети њиховом ефикаснијем раду.

Јавни бележници

У погледу увођења нових и развоја постојећих правосудних професија, највећу новинупредставља увођење јавних бележника у правни систем Републике Србије у 2014. години. Након именовања првих јавних бележника (1. августа 2014. године), 15. августа 2014. године основана је Јавнобележничка комора Србије. На оснивачкој скупштини изабрани су органи Коморе и донети подзаконски акти. Први јавни бележници су почели са радом 01. септембра 2014. године⁴⁸.

Квалитетан и ефикасан систем јавног бележничтва има за циљ да допринесе повећању стопе решавања заосталих предмета и растерећењу судског система. И у предстојећем периоду наставља се системско праћење утицаја закона и сагледавање у сврху евентуалних измена законодавног оквира. Закон о јавном бележничтву измењен⁴⁹ је у децембру 2015. године, полазећи од потребе да се отклоне проблеми у практичној примени закона и обезбеди ефикасна примена као у циљу прецизирања овлашћења Министарства правде и Јавнобележничке коморе у области надзора те да се дисциплински поступак чини ефикаснијим. Даљи аналитички и нормативни рад у овој области ће почети од друге половине 2016. године, након што протекне довољно времена за објективну анализу резултата примене система јавног бележничтва која би служила као подлога за одговарајуће измене законских решења. У плану рада Министарства правде је израда нацрта Закона о изменама и допунама Закона о оверавању потписа, рукописа и преписа ("Сл. гласник РС", бр. 93/2014 и 22/2015) у складу са резултатима анализе.

У циљу примене одредби које се односе на надлежност јавних бележника на поступање у предметима као повереника суда, Врховни касациони суд, Министарство правде и Високи савет судства усвојили су 13. маја 2016. године Упутство за спровођење одредаба чланова 30а и 110а Закона о ванпарничном поступку и члана 98 Закона о јавном бележничтву те се у наредном кварталу очекује проширење надлежности јавних бележника у овим предметима. Министарство правде је током трећег квартала 2016. године пажљиво пратило и анализирано судску статистику везану за поверавање спровођења поступка расправљања заоставштине јавним бележницима и предузимање појединих ванпарничних радњи од стране истих, с обзиром да Закон о ванпарничном поступку прописује да суд одлучује о целисходности поверавања јавном

⁴⁷ „Сл. Гласник РС“, бр. 40/15

⁴⁸ Министарства правде је 1. августа 2014. године именовао 94 јавна бележника за подручје 32 основна суда у Републици Србији, који су почели са обављањем делатности 1. септембра 2014. године.

⁴⁹ Закон о изменама и допунама Закона о јавном бележничтву „Службени гласник РС“ бр. 106/2015

бележнику да спроводи поједине поступке и да предузима поједине процесне радње из судске надлежности. Поједини судови, попут Основног суда у Новом Саду, поверавају предметне поступке, док други са резервом приступају примени предметних одредби, уз изјашњење да ће од трећег квартала 2016. почети са њиховом применом. Имајући у виду чињеницу да у складу са чланом 29. став 2. Закона о оверавању потписа, рукописа и преписа („Сл. Гласник РС“, бр. 93/2014, 22/2015) основни судови, односно општинске управе као поверени посао задржавају надлежност за оверавање потписа, рукописа и преписа до 1. марта 2017. године, Министарство правде је прикупило релевантне податке ради утврђивања стања и предузимања одговарајућих мера, тј. припреме измене прописа која је планирана најкасније за први квартал 2017. године.

Извршитељи

Министарство правде је посебну пажњу посветило унапређењу правосудних професија. Систем судских извршитеља у Републици Србији је успостављен 2012. године. Законом о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 55/14) предвиђено је да се извршитељи уместо за подручје основног суда, именују за подручје вишег суда, те је услед недовољног броја именованих извршитеља, на овај начин омогућено да извршитељи поступају на већем делу територије. На дан 16.09.2016. године 236 јавних извршитеља и 30 заменика јавних извршитеља обавља делатност на територији Републике Србије. У складу са Законом о извршењу и обезбеђењу, Министарство води именик извршитеља, заменика извршитеља као и ортачких друштава извршитеља. У циљу успостављања ефикасног система одговорности извршитеља, Министарство континуирано спроводи надзор над радом извршитељских канцеларија.

У складу са препоруком 3 Функционалне анализе (Анекс 9: Препоруке, а. Ефикасност у пружању правосудних услуга, Препорука 3), континуирано се прати имплементација система јавних извршитеља. Успешно се реализују све активности предвиђене Акционим планом за Поглавље 23 које се односе на унапређење извршења пресуда, посебно у области грађанског права (1. Правосуђе, 1.3. Стручност/ефикасност, 1.3.7.) У циљу квалитетног спровођења новог Закона о извршењу и обезбеђењу, донесени су релевантни подзаконски акти (Правилник о дисциплинском поступку против јавних извршитеља⁵⁰, Правилник о надзору над радом јавних извршитеља⁵¹, Правилник о начину вођења евиденције о поступцима извршења и обезбеђења и финансијском пословању јавног извршитеља, начину извештавања, садржини извештаја о раду јавног извршитеља и начину поступања са архивом⁵². Комора јавних извршитеља повећала је своје административне капацитете образовањем стручне службе и запошљавањем компетентних и квалификованих лица. У циљу припреме судова за поступање по новом Закону о извршењу и обезбеђењу и отклањања спорних питања у вези са применом прелазних и завршних одредби ЗИО, Врховни касациони суд, Високи савет судства и Министарство правде сачинили су у априлу 2016. године *Упутство за спровођење Закона о извршењу и обезбеђењу и Споразума о сарадњи између Врховног касационог суда и пројекта ИПА 2012 “Унапређење ефикасности правосуђа у Републици Србији”* који је истакнут на сајтовима горе поменутих институција. Редовно се организују континуиране обуке, семинари и радионице и остварује међународна сарадња.

Медијација

Потреба за побољшањем и унапређивањем нормативног оквира посредовања у решавању спорова, који је уведен **Законом о посредовању – медијацији** из 2005. године, резултирала је доношењем Закона о посредовању у решавању спорова („Службени гласник РС“ број 55/2014)

⁵⁰ „Службени гласник РС“, број 32/2016

⁵¹ „Службени гласник РС“, број 32/2016

⁵² „Службени гласник РС“, број 37/2016

који је ступио на снагу 31. маја 2014. године, а почео да се примењује **1. јануара 2015. године**, осим одредаба члана 6. до 8. и члана 33. став 5. које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији. Током 2014. и 2015. године донети су и сви неопходни подзаконски акти прописани Законом (Правилник о начину вођења регистра посредника⁵³, Правилник о поступку издавања, обнављања и одузимања дозволе за посредовање и обрасцу дозволе за посредовање⁵⁴, Правилник о Програму основне обуке посредника⁵⁵, Етички кодекс посредника⁵⁶, Правилник о обрасцу уверења о завршеној основној и специјализованој обуци посредника⁵⁷ и Правилник о ближим условима и поступку за издавање дозволе за спровођење основне и специјализоване обуке посредника и надзору над спровођењем обуке⁵⁸).

Законом је уведен низ побољшања када је реч о односу посредовања и судског или другог поступка, трошковима поступка и могућности да споразум које странке закључе путем медијације има својство извршне исправе. Кључне новине закона су и нова управно-правна овлашћења Министарства правде када је реч о увођењу поступка издавања, обнављања и одузимања дозволе за посредовање у којем се утврђује да ли неко лице испуњава услове за обављање посредовања, са циљем да се обезбеди задовољавајући ниво квалитета посредовања и створе предуслови за сталноусавршавање; увођење јавног електронског Регистра посредника; као и увођење поступка издавања дозволе Министарства правде државним органима, другим органима и организацијама као и правним лицима која спроводе програм основне и специјализоване обуке, чији је циљ се обезбеди квалитетна обука, као и да се елиминише сваки вид монопола који онемогућава развијање и реализовање квалитетних програма обуке, а тиме успорава и развој квалитетне праксе.

Министар правде је на основу чл. 40 и 42. Закона о посредовању у решавању спорова, Правилника о начину вођења регистра посредника и Правилника о поступку издавања, обнављања и одузимања дозволе за посредовање и обрасцу дозволе за посредовање, а у вези са чланом 33. Закона о посредовању у решавању спорова, **дана 4.02.2015. године објавио јавни позив** за издавање дозвола за посредовање у решавању спорова и упис у Регистар посредника. **Укупан број посредника** који су добили дозволу за посредовање у току **2015. године је 268**. Прве дозволе посредницима издате су дана 15.04.2015. године док је закључно са 12. децембром 2016. године, регистровано **419 посредника**. Већина посредника је са подручја Апелационог суда у Београду. Дозволе се континуирано издају а регистар се редовно ажурира.⁵⁹ Комисија за спровођење поступка одузимања дозволе за посредовање је образована 13.11.2015. године решењем министра правде.

Када је у питању едукација у овој области, од почетка примене Закона закључно са 12. децембром 2016. године, осам организација је испунило услове за издавање дозвола за спровођење основне и специјализоване обуке посредника.⁶⁰ Од почетка спровођења обуке за посреднике након усвајања новог закона, **основна обука** је спроведена укупно **20 пута** од стране три организације, те је закључно са 12. децембром 2016. године **332 полазника** прошло **ову обуку**. Специјализоване обуке су спроведене у следећим областима: породична медијација, решавање колективних и индивидуалних радних спорова, медијација у случајевима злостављања на раду-мобинга, посредовање у привредним споровима, посредовање у решавању потрошачких

⁵³ „Службени гласник РС”, бр. 146/2014

⁵⁴ „Службени гласник РС”, бр. 146/2014

⁵⁵ „Службени гласник РС” бр. 146/2014

⁵⁶ „Службени гласник РС” бр. 146/2014

⁵⁷ „Службени гласник РС”, број 11/2015

⁵⁸ „Службени гласник РС”, бр. 13/2015

⁵⁹ Регистар посредника је јавно доступан: <http://www.mpravde.gov.rs/intermediaries.php>;

⁶⁰ Евиденција државних органа, организација и правних лица којима је издата дозвола за спровођење обуке за посреднике је јавно доступна: <http://www.mpravde.gov.rs/registar.php?id=9572>

и спорова у туризму, и усавршавање у области напредних вештина посредовања, укључујући вештине управљања предметом.

У односу на **промоцију** алтернативних метода решавања спорова, Министарство правде је у оквиру сопствених капацитета настојало од почетка примене Закона да примену истог приближи како стручној јавности, тако и грађанима, чињењем доступним релевантних информација и аката на својој интернет презентацији и учествовањем у свим релевантним скуповима. Министарство је такође поднело захтеве за донаторском подршком пројеката који би се бавили промоцијом и поспешивањем посредовања. Ипак, настојања на овом пољу су у великој мери успорена негативним наслеђем које је у Функционалној анализи Правосуђа Србије као проблем о перцепцији због ранијих реформи које су много обећавање али су „мртворођене“.

Развој система медијације подржан је и кроз више међународних пројеката (Пројекат „**Привредна медијација у Србији**“ Европске банке за обнову и развој, ИПА Пројекат „**Ефикасност правосуђа**“, подршка Регионалног савета за сарадњу („RCC“)). **Од почетка примене закона, невладин сектор** је такође настојао да промовише алтернативне методе решавања спорова, и то пре свега Национално удружење медијатора Србије (НУМС), основано 25. октобра 2014. године у Београду као независно, невладино, непрофитно и нестраначко удружење, са циљем промоције медијације као мирног начина решавања сукоба и унапређења услова за примену медијације у свим областима. Невладин сектор такође спроводи неколико пројеката у области медијације (НУМС, уз подршку Амбасаде САД у Србији, од септембра 2015. године спроводи пројекат „**Медијација као ефикасан метод решавања сукоба у Србији**“, чије трајање је продужено до **30. новембра 2016. године**. Циљ пројекта је подршка развоју НУМС-а и шира примена медијације у Србији у решавању сукоба ван редовног судског поступка; **Партнери за демократске промене Србија (Партнери Србија)**, уз подршку Амбасаде Краљевине Холандије у Србији, од децембра 2015. године спроводу пројекат „**Подршка примени медијације у правосуђу**“, који има за циљ допринос повећању ефикасности правосуђа кроз решавање постојећих и смањење прилива нових предмета путем ефикаснијег коришћења медијације за вансудско решавање спорова пре и након покренутог судског поступка.

Статистика поступака медијације из 2015. године указује на то да је најчешћи начин окончања поступка посредовања закључењем споразума о решавању спора посредовањем. У односу на природу сукоба/спора, најчешће је реч о породичним споровима (деоба брачне тековине, уређење вршења родитељског права, итд.), те затим, својинским споровима, споровима ради дуга (потраживања по различитим основама: алиментација, из пословања, по основу уговора, и сл.), злостављање на раду – мобинг и радним споровима. Странке најчешће самостално учествују у поступку, а најчешће је реч о две странке које учествују. Најчешће време трајања поступка медијације је до месец дана (85 поступака), затим до два месеца (15), док је био и јадан поступак који је трајао до 9 месеци. Најчешће се одржавају 1-2 сесије тј. састанака.

Додатно, у складу са законом, стране могу покренути поступак посредовања и у току поступка по правним лековима или у току извршног поступка. **Ипак, наведене одредбе, као ни одредбе о извршности споразума нису до сада имале осетан ефекат на правосудни систем.** Није забележен ниједан поступак медијације у жалбеном поступку.

Ради унапређења примене медијације, у даљем раду, неопходан је системски приступ а најмање четири нужне интервенције су идентификоване које морају паралелно да се спроводу: **измена нормативног оквира⁶¹, оснивање и унапређење рада центара за медијацију и инфо-служби**

61 Како држава треба да настоји да економски мотивише и подржи даљи развој посредовања, чланом 28. Закона је прописано да се у случају постизања споразума о решавању спора путем посредовања, након већ покренутог судског поступка, до првог рочишта за главну расправу, странке ослобађају обавезе плаћања неплаћених судских, односно административних такси предвиђених посебним законом, чиме се настоји мотивисати стране у спору да дођу до споразума мирним путем. Неопходно је да се нађе модалитет за ослобађање од плаћања трошкова судског

за медијацију, као и инфо-служби при судовима и другим органима, обука и промоција. У циљу ефикаснијег системског спровођења активности, Министарство правде је иницирало формирање Радне групе за унапређење примене метода алтернативног решавања спорова,

У овом тренутку недостају исцрпније активности у оквиру акционих планова, иако су циљеви и смернице постављени како Акционим планом за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013 –2018. године и Акционим планом за преговарачко поглавље 23.

Закључак

Националном стратегијом реформе правосуђа за период 2013-2018 међу стратешким циљевима за јачање ефикасности као једног од кључних начела реформе правосуђа, предвиђени су успостављање ефикасног и одрживог јавнобележничког система и у успостављање ефикасног и одрживог система извршења судских одлука. У предстојећем периоду **потребно је нарочиту пажњу посветити унапређењу квалитета услуга које пружају правосудне професије, укључујући промовисање ових делатности, њихову адекватну попуњеност и заступљеност и систематску обуку.**

Имајући у виду значај алтернативног решавања спорова, у предстојећем периоду било би потребно да се стратешки оквир за одрживи развој медијацијеразradi кроз детаљан акциони план, што би била полазна основа за свеобухватни прилаз, боље планирање и одрживу судски повезану и судски придружену медијацију.

У циљу унапређења рада јавних бележника и извршитеља потребно је стандардизовати коришћење и размену података, неопходних за рад и доношење одлука, између релевантних институција што би поједноставило и убрзало поступање по предметима као и унапредило поверење грађана у институције и увело нови стандард по питању правне сигурности.

Опште препоруке

• Континуирано обезбеђивање адекватних институционалних капацитета, кадровске попуњености и инфраструктуре

Имајући у виду стратешки значај реформе у области правде и темељних права (Поглавље 23 у преговорима са Европском унијом), наведени елементи неопходни су за ефикасно функционисање правосуђа. Квалитетним планирањем људских административно-техничких и инфраструктурних капацитета акценат се ставља на оснаживање институција и стварање предуслова за мерљиве резултате у практичном спровођењу законодавних решења у складу са стандардима ЕУ.

поступка/ умањење износа судске таксе у Закону о судским таксама с обзиром да је чланом 31. Закона прописано да ако се постигне споразум о решавању спора путем посредовања након покренутог судског или другог поступка до закључења првог рочишта за главну расправу, странке се могу ослободити плаћања судских, односно административних такси, у складу са законом који уређује судске, односно административне таксе. Да би медијација била што шире доступна а странама у спорном односу омогућено да изврше избор одговарајућег посредника, требало би да се формирају посебне листе посредника судова, других тела, институција или организација, те да се организују службе посредовање од стране судова, тела, институција или организација, у оквиру њихових надлежности. Закључак на основу двогодишње примене Закона је да би исти требало да претрпи измене почетком 2018. године ради отклањања недостатака уочених у досадашњој примени, те и ради прилагођавања услова за својство медијатора, а с обзиром да прве дозволе истичу у другом кварталу 2018. године.

- **Финансијска одрживост реформи**

Финансијска одрживост процеса реформи правосуђа основни је фактор успеха реализације реформи. Овај фактор садржи више димензија од којих је најизраженија потреба одређивања адекватног буџета за несметан рад институција у области правосуђа. Процесе планирања, узимајући у обзир тренутне и будуће потребе, потребно је унапредити како би инпути свих буџетских корисника буду на адекватан начин узети у обзир. Поред тога, финансијска одрживост представља критеријум за остваривање механизма спољне помоћи реформама (секторска буџетска подршка у оквиру Инструмента за претприступну подршку, итд.).

- **Континуирано праћење учинковитости остварених реформи**

Процес усвајања правне тековине ЕУ подразумева корениту измену нормативног и институционалног оквира. Одређене параметре учинка и очекивану процену утицаја могуће је дати приликом процеса хармонизације прописа, али суштински утицај новоусвојених решења могуће је сагледати тек протеклом одређеног временског рока.

Мере дефинисане Акционим планом 23 у оквиру којих је спроведена Средњорочна процена стања представљају добар пример дефинисања модела праћења реформи. Средњорочна процена стања 2016 има задатак да изврши процену ефекта реформи у односу на ефикасност правосуђа у односу на препоруке Функционалне анализе из 2014. године.

У предстојећем периоду било би значајно размотрити дефинисање овакве мере у националним стратешким документима. Овим се, поред успостављених механизма праћења реформи и спровођења националних стратешких докумената (НСРП и пратећег Акционог плана; Акционог плана за поглавље 23), уводи практичан механизам двогодишњег пресека и праћења учинка кључних реформи у односу на претходне циклусе анализа.

- **Оснажити механизме планирања и координације активности које се односе на јачање институционалних капацитета**

Континуирано професионално усавршавање носилаца правосудних функција и другог особља у правосуђу, запослених у Министарству правде, припадника правних професија, органа за спровођење закона и других релевантних служби у вези са правосуђем, неопходан је чинилац ефикасног и квалитетног правосуђа. Поред законом прописаних процедура обуке, у Републици Србији спроводе се бројни пројекти финансирани из међународних фондова и пројекти билатералне сарадње, који обухватају едукативне активности. У циљу постизања ефекта и остварења пуне апсорпције многобројних активности од стране националних институција, потребно је установити и оснажити механизме координације планирања и спровођења обука.

- **Наставити са обуком у правосуђу и обуком других релевантних субјеката о новоусвојеним законским решењима, ради квалитетне примене**

И у предстојећем периоду потребно је наставити улагање у системски и одржив систем едукације у правосуђу. У стратешком смислу, потребно је спроводити активности са циљем квалитетног каријерног усмеравања запослених у правосуђу, који ће се дефинисати Стратегијом људских ресурса у правосуђу.

- **Међуинституционална сарадња**

Имајући у виду улогу Министарства правде у процесу реформи као и улогу судства, тужилаштва, правних професија, органа за спровођење закона и других субјеката значајних у сектору правде мулти-дисциплинаран приступ реформама и координација активности као и међусобна сарадња у процесу спровођења националних стратешких докумената представља неопходан предуслов.

- **Значај институционалних анализа и процена**

У циљу повећања ефикасности јавнотужилачке организације и квалитетног планирања људских ресурса, буџета, улагања али и усмеравања будућих реформи, у августу 2016. године припремљена је Анализа потребног броја заменика јавних тужилаца у јавним тужилаштвима у Републици Србији. Ову анализу потребно је узети у обзир приликом израде Средњорочне стратегије људских ресурса у правосуђу и других активности на унапређењу постојећих и изради нових стратешких докумената у области правосуђа.

Појединачне препоруке

I Одржива политика људских ресурса у правосуђу

Људски ресурси представљају најзначајнији ресурс и предуслов ефикасног правосудног система. Савремени стандарди који се уводе, као и новине у погледу инфраструктуре и функционисања правосуђа на дневном нивоу, захтевају детаљну анализу постојећег стања и развој иновативних принципа у политици људских ресурса. У предстојећем периоду, институције носиоци правосудних реформи посебну пажњу треба да посвете изради и ефикасном спровођењу средњорочне Стратегије људских ресурса за правосуђе (Акциони план за Поглавље 23, активности 1.3.4.2. и 1.3.4.3.). Неопходно је усклађивање подзаконских аката и докумената на које је утицало доношење нових закона, посебно ЗКП, како би стварно стање одговарало насталим потребама и имајући у виду обавезе које произилазе из испуњавања активности у оквиру Поглавља 23 и Поглавља 24 (Правилник о мерилима за одређивање броја особа у Јавном тужилаштву). У оквиру дефинисања система делотворног и одрживог система људских ресурса управосуђу, ефикасност правосуђа потребно је сагледати кроз свеобухватну анализу положаја и броја судијских и тужилачких помоћника. Потребно је:

-размотрити потребу повећања броја судијских и тужилачких помоћника и увођење каријерног система напредовања. Имајући у виду значај сарадника у судовима и тужилаштвима обим посла и ефекат у односу на повећање учинка у судовима, потребно је свеобухватно сагледати могућности и ефекте увођења каријерног система сарадника и помоћника. Могућности које би професионални каријерни пут у правосуђу пружао у свеобухватној администрацији у правосуђу, значајно би утицале на мотивацију сарадника у правосуђу, запослених који нису изабрани на правосудну функцију, и представљале би подстицај за лица која започињу професионалну каријеру у својству приправника у судовима и тужилаштвима;

- даље развијати систем којим се осигурава одрживо планирање и запошљавање високо квалитетног и стручног кадра, чиме се краткорочно и дугорочно доприноси ефикасности правосуђа у целини;

- анализирати потребу оптимизације броја не-тужилачког особља. Адекватан број јавних тужилаца треба да буде праћен адекватним бројем не-тужилачког особља. Имајући у виду динамику рада, у предстојећем периоду посебно треба размотрити потребу повећања броја записничара у односу на број тужилаца.

-анализирати могућности за континуирану обуку судског и тужилачког особља, у Правосудној академији уз координацију са међународним пројектима.

II Ефикасност

- У даљим корацима реформе пажљиво анализирати мрежу правосудних органа, са аспекта адекватности. Сагледати степен компатибилности мреже тужилаштва у односу на мрежу судова, са циљем повећања ефикасности, приступа правди и смањења трошкова функционисања правосудног система и рационализације коришћења људских и материјалних ресурса;
- Размотрити могућност доношења Програма решавања заосталих предмета и у Јавном тужилаштву;
- Анализирати могућности за даље промовисање и коришћење института којима се доприноси растерећењу судова (споразум о признању кривице).

III Инфраструктура

- Наставити активности на пољу унапређења инфраструктуре у правосуђу, посебно имајући у виду повећање инфраструктурних капацитета тужилаштва. Унапређење физичких услова у директној је вези са побољшањем ефикасности и повећањем задовољства корисника правосуђа али и самих запослених. Размотрити механизме унапређења сарадње са локалним самоуправама у смислу налажења оптималних решења за просторне капацитете правосудних објеката, као и унапређење сарадње корисника правосудних објеката.

IV Развој ИКТ

- Даље унапређивање постојећих ИКТ апликација у правосуђу, кроз постојеће стратешке документе за унапређење ИКТ система у правосуђу и рад на имплементацији планираних пројеката. Повећање степена коришћења софтверских решења и система електронских евиденција и управљања предметима;
- Развој програма обуке на Правосудној академији – сагледати правце реформе ИКТ система у правосуђу и развити моделе обуке, у складу са стратешким документима ИКТ система у правосуђу.;

